15 Yaşındayız

ANDANTE

Türkiye'nin M… Dergisi

Bursa Bölge Devlet Senfoni'den tarihi Azerbaycan turnesi

Genç bestecilerin piyano konçertoları İzmir'de yarışacak

Müzik yapan ressamlar, resim yapan müzisyenler

Bilkent Gençlik Senfoni küllerinden nasıl doğdu?

Müzik aristokrasiden nasıl koparak 'pazara açıldı'?

Türkan ve Sinopoulos ikilisinden bir İstanbul mektubu daha!

Can Çakmur'dan Schumann ve Mendelssohn üzerine

Bir zamanlar bir Eurovision vardı

Gioacchino Rossini

Operada bel canto döneminin eşsiz komedi ustası

ISSN 1303-7749
9 771303 774011
HAZİRAN 2018
Yıl 15 - Sayı 140
Fiyatı 12 TL

Yağmur Yılmaz Renaissance Love

22-24 Haziran
Bomontiada Leica Gallery

SANATA Bi YER
SERGi '18

Sanata Bi Yer *Sergi '18'e gelerek Türkiye'nin dört bir yanından 27 gencin 47 çalışmasını bir arada görebilir, evinizi ve hayatınızı eserlerle doldururken* ***sanata iyi bir gelecek*** *için gençlere destek olabilirsiniz.*

SANATA
Bi YER

DOĞUŞ GRUBU | SANATA DOĞUŞTAN İYİ BİR GELECEK

Detaylı bilgi için
sanatabiyer.com sanatabiyer

Sayı 140

İÇİNDEKİLER

Haziran 2018

Kapak Konusu: *Sevil Berberi, Külkedisi, Cezayir'de Bir İtalyan Kızı, İtalya'da Bir Türk, Semiramide, Otello, Giullaume Tell, Gölün Kızı operalarıyla tanınan, İtalyan Bel Canto döneminin dahi bestecisi* ***Gioacchino Rossini*** *bu yıl ölümünün 150. yıldönümünde anılıyor.* ***Serhan Bali****, kendine özgü bir bestecilik stiline ve özgün bir imzaya sahip büyük bir besteci olmanın yanı sıra zengin ayrıntılarla bezeli sıra dışı bir yaşam öyküsü ve dillere destan gurmeliğiyle de tanınan Rossini'yi anlatıyor.*

Bölgesinde başarılı konserler veren, zamanla kendi dinleyici kitlesini oluşturan Donizetti Ödülleri - Yılın Orkestrası ödüllü Bursa Bölge Devlet Senfoni Orkestrası (BBDSO), geçtiğimiz ay Azerbaycan'a başarılı bir turne yaptı. BBDSO'nun bu turnesinin ayrıntılarını orkestra müdürü, keman sanatçısı Gökçe Özler yazarımız ***Şefik Kahramankaptan****'a anlattı.*

Emre Aracı *bu ay* ***Kayıp Seslerin İzinde*** *köşesinde, Orhan Veli'nin şiirleri, duvarda asılı eski bir harita, Gloucester Terrace'ta samimi bir kahvaltı sofrasında başlayan sıcak bir günde Vaughan Williams'ın ve Richard Wagner'in müzikleri eşliğinde, Lohengrin'in kuğusuyla birlikte Regent's Park'ın çok bilinmeyen saklı hikâyelerini okuyucularıyla paylaşıyor.*

www.andante.com.tr | info@andante.com.tr | facebook.com/andantedergisi | twitter.com/andante_dergisi | instagram.com/andantedergisi

ANDANTE
Türkiye'nin Müzik Kültürü Dergisi

Sahibi
Bali Müşavirlik Mümessillik Yayıncılık Tic. Ltd. Şti. adına Yasemin Çetin

Genel Yayın Yönetmeni
Serhan Bali
serhanbali@andante.com.tr

Genel Koordinatör
Pınar Ünal

Genel Yayın Yönetmeni Yrd. ve Yazı İşleri Müdürü (Sorumlu)
Melike Bali
melike.bali@andante.com.tr

İdari Direktör
Ahu Ünalp
ahu.unalp@andante.com.tr

Yayın Kurulu
Serhan Bali, Ahu Ünalp, Feyzi Erçin, Onur Aydın

Görsel Sanat Yönetmeni ve Kapak Tasarımı
Faruk Özcan
faruk.ozcan@andante.com.tr

Abonelik ve Eski Sayılar
abone@andante.com.tr

Dağıtım
Dünya Süper Veb Ofset A.Ş.
Tel: (0212) 440 24 24

Renk Ayrımı-Baskı-Cilt
Şan Ofset Matbaacılık San. ve Tic. Ltd. Şti. Hamidiye Mh. Anadolu Cd. No: 50 Kağıthane İstanbul
Tel: (0212) 289 24 24

Baskı Tarihi
Haziran 2018

Andante Yönetim Merkezi
Akçaağaç Sokak No:1/1 Acıbadem-Üsküdar 34660 İstanbul
Tel: (0216) 325 27 13
(0216) 545 03 86
Faks: (0216) 326 39 20

Ankara Temsilcisi:
Onur Aydın Tel: (0533) 733 17 15

Yayın Türü
Aylık Yaygın Süreli Yayın

Zorlu Performans Sanatları Merkezi, ikinci kez düzenlediği Caz Festivali'nde bu yıl geniş bir yelpazede yer alan müzik akımlarına yer verdi. Festivaldeki en ilginç konserlerden biri de Afro-Küba geleneğinden gelen Senegalli Orchestra Baobab'ın konseriydi.

Orchestra Baobab, Senegal'in etnik müziğinin ruhundan ve dokusundan ayrılmadan, Batı'nın enstrümanlarıyla Batı Afrika müziğini, Küba'nın insan ruhunun derinliklerine hitap eden müziğiyle harmanlayarak, 70'lerden beri dinleyicilere verdiği sıra dışı hazzı bu kez İstanbullu caz severlere sunarken, saksafonda bir virtüoz olan Issa Cissokho doğaçlama sololarıyla göz doldurdu.

FOTOĞRAF VE METİN: NEVZAT YILDIRAN

Almanya'da yılın kadın sanatçısı ödülü Zeynep Gedizlioğlu'nun

Son yılların en dikkat çeken bestecilerinden biri olan ve başarılarıyla Avrupa ve dünyada kendinden sıklıkla söz ettiren, eserleri dünyanın en ünlü sanatçıları ve toplulukları tarafından önemli konser organizasyonlarında ve festivallerde seslendirilen Zeynep Gedizlioğlu, dünyada sadece kadın bestecilere verilen tek ödül olan Heidelberg Kadın Sanatçı Ödülü'nün bu yılki sahibi oldu. Almanya'nın en önemli kültürel ödüllerinden biri olan Heidelberg Kadın Sanatçı Ödülü 1987'den bu yana veriliyor.

16 Mayıs akşamı Heidelberg Stadthalle'de yapılan törende Gedizlioğlu'nun *Durak* adlı orkestra eseri, Carl Maria von Weber'in No.1 Klarnet Konçertosu ve Jean Sibelius'un 2. Senfoni'siyle birlikte şef Anthony Hermus yönetimindeki Heidelberg Filarmoni Orkestrası tarafından seslendirildi.

Müzik yaşamını Almanya'da sürdüren Zeynep Gedizlioğlu, 2012 yılı Ernst von Siemens Müzik Vakfı Bestecilik Ödülü'nün ve 2014 yılı Donizetti Klasik Müzik Ödülleri - Yılın Bestecisi Ödülü'nün de sahibi.

Ezgi Selin Akdemir

Berlin Filarmoni'de bir Türk mühendis

Türkiye'nin en köklü amatör topluluklarından Başkent Oda Orkestrası'nın ikinci keman üyelerinden Ezgi Selin Akdemir, Berlin Filarmoni'nin, tamamen amatörlerden oluşturulan uluslararası bir orkestra olan BE PHIL için açtığı giriş sınavını kazanarak 21 Mayıs'ta verilen konserde yer almaya hak kazandı.

Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Havacılık ve Uzay Mühendisliği bölümü mezunu olan Akdemir, tüm dünyadan katılımcılar arasından ilk 100'e girerek dünyaca ünlü şef Simon Rattle yönetiminde Brahms'ın 1. Senfoni'sini seslendirmek üzere 21 Mayıs'ta verilen konserde çalma fırsatına sahip oldu.

Bodrum Caz Festivali

1 - 8 EYLÜL
SEPTEMBER
2018

bodrumcazfest.org

   /bodrumcazfest

Gençlerden haberiniz var mı?

Şefik Kahramankaptan
sefik.kahramankaptan@andante.com.tr

Barış Demirezer anlatıyor:

Tükenmiş bir gençlik orkestrası nasıl ayağa kalktı?

Bilkent'te bir senfoni orkestrası oluşturabilecek sayıda öğrenci kalmaması nedeniyle, Bilkent Gençlik Senfoni Orkestrası (BGSO) oluşturulamaz duruma gelmişti. Ama bir kompozisyon öğrencisi iyi niyetli gayretiyle orkestrayı çok sayıda takviyeyle oluşturup ayağa kaldırmayı başardı. MSSF Kompozisyon bölümünde Işın Metin'in lisans şeflik öğrencisi olan Barış Demirezen mezuniyet konserini de başarıyla yöneterek lisans bölümünü tamamladı. Demirezen'le bu gelişmenin nasıl sağlandığını ve kendi geleceği için düşüncelerini konuştuk.

BGSO'yla toplam kaç konser yaptın?

Toplamda beş konser yaptık. Hem seyirci sayımız hem de konserlerimizde gösterdiğimiz performansımız konserden konsere kat kat arttı. Bizi her konserde izlediğiniz için umarım siz de benim gibi düşünüyorsunuzdur. Sizin de yönlendirmenizle sezondaki konser sayısını arttırmaya gittik ve bu sezonda da toplamda üç konser verdik.

Hacettepe takviyeleri nasıl sağlandı?

Hacettepe takviyeleri öncelikle ilk konserimizde çekirdek kadrodaki müzisyenlerin arkadaşlarını davet etmemizle başladı. Konser yapabilmek ve tam bir orkestra kadrosu oluşturabilmek için hatırı sayılır ölçüde takviye gerekiyordu. Zamanla kendi kişisel bağlantılarımla oluşturduğum iletişim sayesinde takviyeler de arttı. Birçok kurumdan genç meslektaşlarımızla sahneyi paylaştık ancak Hacettepe her zaman sayı olarak daha baskındı. Birçok müzisyen gerçekten iyi müzik yapmak istiyor ve bunun mümkün olduğunu gördüğü zaman da sizinle çalmak istiyor. Tabii ki bir orkestranın veya bir şefin iyi müzik yapma çabasını ve bir anlamda bunu gerçekleştirebildiğini gösterebilmesi zaman alıyor. Ancak ilk konserimizden bu yana bizimle çalmayı kabul eden herkes, bir sonraki konsere de çok önemli işleri olmadığı sürece gelmek istedi. Kendi adıma ve BGSO adına böyle bir hissi oluşturabildiğimizi düşünüyorum ve bundan dolayı gerçekten büyük mutluluk duyuyorum.

Konserlerinde kimleri solist olarak çıkardın? Seçimlerini nasıl, hangi ölçütlere göre yaptın?

Konserlerimizde toplam altı solisti sahneye çıkardık. Bunlar sırasıyla: Aksel Başaran (piyano), Sevgi Varol

Barış Demirezer ve BGSO

Sanata açılan pencereler DenizBank çatısı altında!

Kurulduğumuz günden bu yana sanatın ve sanatçının hep yanında olduk. Pek çok projeye destek olmanın gururunu yaşadık.

Bugün, yine aynı heyecanla birçok çalışmaya DenizBank çatısı altında bulunan DenizKültür ile destek vermekten onur duyuyoruz.

SBERBANK

DenizBank bir Sberbank Grubu kuruluşudur.

DenizBank

f - /DenizBank | www.denizbank.com | 444 0 800

(fagot), İlayda Yılmaz (klarnet), Nilüfer Sude Güçlü (keman), Özgür Deniz Kaya (viyolonsel) ve Çağla Turhan (trombon). En temel ölçütüm bu kişilerin daha önce bir solistlik tecrübesi yaşamamış olmasıydı. Bunun yanında tabii ki zaman içerisindeki solistlerimizle ilgili gözlemlerim ve o kişilerle ilgili düşüncelerim de etkin rol oynadı. İcra edecekleri eserlerin konser programının bütünlüğüne uygunluğu ise küçük ama başka bir etmendi. Bu aslında bir şef için büyük bir risk. Daha önce solistlik tecrübesi olmayan bir kişiyi konser programına almak bir orkestrayla defalarca kez çalmış ve "orada" olmaya alışmış kişileri almaktan çok farklı. Ancak ben zaman içerisinde gözlemlediğim ve inandığım kişiler adına bu riskin almayı, bir orkestra olarak her yönden müzisyenlerimizi geliştirebilmek ve tecrübe yaşatabilmek için gerekli gördüm. Başka insanların veya başka kurumların müzisyenlerimize solistlik imkânını vermesini beklemeyi ve risk almadan yola devam etmeyi tercih etmedim. Buna ek olarak, her enstrüman solistlik fırsatını elde etme açısından aynı derece şanslı değil. Kendi imkânlarımızı kullanarak bu fırsatı vermek ve hem orkestra eşliği olarak hem de solistlik olarak bu deneyimi yaşamak çok daha büyük bir kazanç oldu. İnandığım ve solist olarak konser programına eklediğim kişilerin bugüne kadar güvenimi boşa çıkartmadığını görmek benim için çok büyük bir mutluluk.

Şimdi Kompozisyon bölümü lisansını bitirdin. Sonrası için neler yapmayı düşünüyorsun? Bestecilik mi öncelikli olacak, yoksa şeflik mi?

Ben şu an Kompozisyon bölümü mezunu olarak gözüküyor olsam da aslında lisans eğitimim boyunca değerlendirmelerim bestecilik üzerinden olmadı. Hâlihazırda lisans eğitiminde Şeflik Anasanat Dalı olmadığı için ve benim bu alanda uzmanlaşmak istemem nedeniyle kompozisyon olarak başladığım eğitimime bestecilik öğrencisi gözükmeme rağmen şeflik olarak devam ettim. Bestecilik öğrencileriyle aynı ders programını aldım ancak sadece beste yapıp onlar üzerinden değerlendirilmek yerine, sınavlarda şefliğimle değerlendirildim. Bu tamamıyla Kompozisyon bölümü hocalarımın desteği ve isteği sayesinde oldu. Tüm destekleri ve bana kattıkları için hepsine minnettarım. Şu an kendi geleceğimde bestecilik görmüyor olsam da bestecilik için gerekli eğitimi aldım. Bu dersleri almamın her şeyden önce şefliğime çok büyük katkısı oldu. Bestecilik eğitimimi hep şeflik becerilerimi geliştirme yönünde kullanmaya çalıştım ve kullandım. Bu sebeple zaten benim için hep öncelikli olan şefliğin bundan sonrasında da aynı kalacağından eminim.

Umut veren küçük kemancılar

Geçtiğimiz günlerde üç küçük kemancı gelecek için umut beslenebilecek olmanın işaretlerini verdiler.

Önce Mersin'e bakalım: Devlet Konservatuarı Keman bölümünde Lili Çumburidze'nin yarı zamanlı ikinci sınıf öğrencisi, sekiz yaşındaki Ecmel Nevâ Bildik, Slovakya'nın Dolny Kubin kentinde "22. International Competition of Bohdan Warchal in Playing The Bow String Instruments" yarışmasında ikincilik ödülünü aldı. Jüri Başkanı Peter Michalica, Ecmel Neva Bildik'in tüm jüri üyelerini müzikal ve teknik olarak çok etkilediğini belirterek tebrik etti. Küçük kemancının, İzmir Devlet Senfoni Orkestrası'nın 27 Mart tarihinde düzenlediği solist seçim sınavını da kazanarak 20 Nisan tarihinde İzmir Devlet Senfoni Orkestrası'yla birlikte sahneye çıkmış olması da, gelecek için umut beslemenin işaretlerinden biri. Gene Lili Çumburidze'nin bir başka yarı zamanlı keman öğrenci olan dokuz yaşındaki Deniz Yakın, Belçika'nın Brüksel kentinde düzenlenen 11. Uluslararası Keman Yarışması'nda A kategorisinde üçüncülük ödülüne layık görüldü. Deniz Yakın ayrıca bu yıl 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı Kutlamaları çerçevesinde Muğla Büyükşehir Belediyesi Senfoni Orkestrası'yla solist olarak sahneye çıktı.

Deniz Yakın

Bir umut veren çocuk kemancı da İstanbul'dan... Özel Küçükyalı Tekden Koleji beşinci sınıf öğrencisi, 10 yaşındaki İrem Yayalar, ilk defa internet üzerinden katıldığı uluslararası müzik yarışmasında kemanda elde ettiği 91 puanla, 90-100 puan arasındaki videolara verilen birincilik ödülüne ortak oldu. Sırbistan'ın başkenti Belgrad'da bu yıl internet üzerinden dokuzuncusu düzenlenen yarışmada, 34 farklı kategoride 30'un üzerinde ülkeden, 1000'in üzerinde öğrenci yarıştı. Henüz bir konservatuvarla ilişkisi bulunmayan İrem, keman çalışmalarına normal öğreniminin yanı sıra, İstanbul Devlet Opera ve Bale Orkestrası'nın kemancılarından Yonca Sülün'le devam ediyor.

Bu tür yarışmalarda bu yaşlarda alınan dereceler çocukların müzik eğitimine daha sıkı sarılmaları açısından özendirici etki yapıyor. Ama ne kendileri ne de velileri *"Vay ben neymişim, benim çocuğum neymiş!"* dememeli...

Jüri Başkanı Peter Michalica ve Ecmel Neva Bildik

İrem Yayalar

30. yıl ENKA KÜLTÜR SANAT AÇIKHAVA BULUŞMALARI

20 Haziran → 15 Ağustos

20.06 → Çar. 21.15

TRT İstanbul Radyosu Hafif Müzik ve Caz Orkestrası

21.06 → Per. 21.15

Şakalı Akustik

22.06 → Cum. 21.15

Sertab Erener & Emre Kula

27.06 → Çar. 21.15

Fazıl Say Piyano Resitali

29.06 → Cum. 21.15

Suami Ramirez Yüksek Tansiyon

02.07 → Pzt. 21.15

Baba Sahne Bir Baba Hamlet

04.07 → Çar. 21.15

DasDas Joseph K.

05.07 → Per. 21.15

Emre Kınay & Ferhat Livaneli Orkestrası ile Livaneli Şarkıları

09.07 → Pzt. 21.15

Mutluyduk Belki Bugüne Kadar

11.07 → Çar. 17.00

Barış için Müzik Orkestrası - I

11.07 → Çar. 21.15

The Shape of Water / Suyun Sesi

12.07 → Per. 21.15

Three Billboards Outside Ebbing, Missouri / Üç Billboard Ebbing Çıkışı, Missouri

17.07 → Sal. 21.15

Dostlar Tiyatrosu Yaşamaya Dair-Bursa Cezaevi'nden Mektuplar

18.07 → Çar. 21.15

Dunkirk

19.07 → Per. 21.15

Darkest Hour / En Karanlık Saat

24.07 → Sal. 21.15

Bakırköy Belediye Tiyatrosu Seni Seviyorum Türkiye

25.07 → Çar. 21.15

Cebimdeki Yabancı

26.07 → Per. 21.15

Aile Arasında

31.07 → Salı. 21.15

Phantom Thread

01.08 → Çar. 21.15

Murder on the Orient Express / Doğu Ekspresinde Cinayet

02.08 → Per. 21.15

Red Sparrow / Kızıl Serçe

07.08 → Sal. 21.15

Star Wars: Episode VIII – The Last Jedi / Star Wars: Son Jedi

08.08 → Çar. 21.15

Ready Player One / Başlat Ready Player One

09.08 → Per. 21.15

Blade Runner 2049 / Blade Runner 2049: Bıçak Sırtı

15.08 → Çar. 17.00

Barış için Müzik Orkestrası - II

enkasanat.org

facebook / twitter / instagram

@enkakultur

ENKA Eşref Denizhan Açıkhava Tiyatrosu
ENKA Sadi Gülçelik Spor Sitesi, Poligon Mahallesi, Katar Caddesi No: 15/A İstinye/İstanbul
T. 0 212 705 6050 {Adres No: 3685303350}

Müzik yapan ressamlar, resim yapan müzisyenler

Arnold Schönberg, George Gershwin, Paul Klee'yle resimden müziğe ve müzikten resme uzanan bir serüven...

11 Eylül 1874'de Viyana'da doğan Arnold Schönberg üstün yetenekli bir çocuk olarak yetişti. Ailesinin ilgilenmemesine rağmen sekiz yaşında kendi kendine keman öğrendi. Müzik tarihini tümüyle etkileyecek kuramsal yenilikleri tasarlamasıyla bilinen Schönberg, tonal düzeni yıkarak, kromatik dizideki 12 notaya yeni bir düzenleme getirdi. Bu yeni tekniğe *Zwölftontechnik* (12 Ton Tekniği) adını verdi. 19. ve 20. yüzyıllar arasındaki ritimsel geçişe çok büyük bir etkisi olan müzisyenin eserleri oldukça geniş bir yelpazeye yayılmış durumda. Gölgede kalan 19. yüzyıldan aydınlığa uzanan 20. yüzyıla el sallayan ritimlerden atonal müziğe, yeni klasik ritimlerden seri kompozisyonlara, hatta caza olan ilgisini gizlemeyen bir düzine esere kadar pek çok yaratıcı melodi mirası bizlere bıraktı Schönberg.

Kendisi aynı zamanda bir ressamdı. Özellikle dışavurumculuk yöntemleriyle bu konuda en bereketli yılları 1908 ve 1915 arası oldu. Schönberg, ritimlerle kendisini ifade edemeyeceğini düşündüğü zamanlarda resme yönlendi. Bu dönemlerde dışavurumculuk konusunda etkin olan pek çok yazar, ressam ve müzisyen yakın dirsek teması içindeydi. Soyut kavramları renk,

Arnold Schönberg

George Gershwin

form ve uyumsuzluk düzenlemeleriyle deneyimlediler. Schönberg bunu hem resim hem de müzikte yaptı.

Belki bazılarınız hayret edebilir ancak Gershwin de resim yapan müzisyenler arasındadır. Bestecinin temel eserlerinin hepsi adeta Amerika'nın fiilen müziksel tanımı oldu. Tin Pan Alley'den Broadway'e ve sonra Hollywood'a kadar Gershwin'in besteleri bir dönemi ifade eder. Bunu başarabilen çok nadir müzisyen olmuştur. Gershwin aynı zamanda *Rhapsody in Blue* ve *Porgy and Bess* eserlerinin de yaratıcısıdır. Müzikteki geniş kompozisyon becerisine ilaveten, hayatındaki pek çok önemli insanı da resmetmiştir. Onları müzikle ifade edemeyeceğini düşünerek renklere sarılmıştır.

Öte yandan, müzik yapan ressamların da sayısı küçümsenmeyecek kadar çoktur. Bunların başında benim en beğendiğim ressamlardan biri olan Paul Klee gelir. Sık sık konsere giden ve aynı zamanda çok başarılı bir şekilde keman çalan Klee için müzik hayatının en değerli tutkusuydu. Daha genç yaşlarında müzik ve resim arasında bir tercih yapabilmek için oldukça kafa yordu. Ressamlığı tercih ettikten sonra yaptığı pek çok eserinde, müziğe olan tutkusunu çekinmeden tablolarına taşıdı. Ya konu başlıklarıyla ya da fiilen tablolarına devşirdiği "kalıbı kalıbına" müzik sembolleriyle veya müzik ve görsel rengin insan ruhaniyetinin ilerisine ulaşabileceği inancıyla... Müzik onun için lebiderya bir ilham kaynağıydı. Özellikle Batı klasik müziğini çok severdi ama bilhassa Mozart'a karşı inanılmaz bir tutkusu vardı. Mozart'ın bazı eserlerinde olduğu gibi, Klee'nin de bazı resimlerinde bir çocukluk, kaygısızlık ve espriye şahit olabilirsiniz.

Joan Miro 1925 yılında bir soyut tablo üretti. Bunun zaman içerisinde bir caz albümüne ilham kaynağı olabileceği kimin aklına gelirdi? Dave Brubeck kocaman bir albümünü sadece Miro'nun tablosundan aldığı ilham üzerine adadığını söyledi. Brubeck, Miro'nun tablosundan aldığı enerjiyle bestelediği müziksel yansımaları ve yaratıcı unsurlarını, kendi yaratıcılık sürecine taşımış. Cazın nasıl bir tarz olduğunu irdeleyen ve resimleriyle renksel olarak bizlere taşıyan bir diğer önemli sanatçı da Stuart Davis. Davis'i bu köşede zaten birlikte tanıdık.

Kişisel algının müzik ve resim değerlendirmesindeki konumu her şeyin önüne geçiyor. Her üretim içerisindeki önemi de o kişiye göre farklılık gösteriyor. Her şey algı, yorum ve anlam arasında gidip geliyor. Bu "sularda" süzülen sanatçılar ise bize göremediklerimizi veya resmedemediklerimizi taşıyor.

Paul Klee

Beylikdüzü'nden yükselen klasik müzik sesleri!

İstanbul'un batısında kültür ve sanatın merkezi olma hedefiyle yola çıkan Beylikdüzü Belediyesi bu yıl Beylikdüzü Klasik Müzik Günleri'nin dördüncüsünü düzenliyor. Beylikdüzü'nden çok sesliliğin, uyumun, birlikteliğin sesi yükseliyor.

Tüm İstanbullu müzikseverleri bekleriz.

Ekrem İmamoğlu
Beylikdüzü Belediye Başkanı

BEYLİKDÜZÜ KLASİK'18

16 Temmuz 2018
'İSTANBUL GİBİ'
Tanini Trio

18 Temmuz 2018
'BİR ŞARKIDIR İSTANBUL'
İstanbulied

21 Temmuz 2018
'İSTANBUL'U DİNLİYORUM'
Oğuzhan Balcı Orkestrası
(Dilek Türkkan, Tevfik Rodos)

BEYLİKDÜZÜ
KLASİK
16-18-21 TEMMUZ 2018

beylikduzu.bel.tr
444 09 39
beylikduzubelediyesi.tv

/beylikduzubelediyesi
/beylikduzubeltr
/beylikduzubelediye

BEYLİKDÜZÜ KLASİK'15

'YAKAMOZA ŞARKILAR'
Opera dünyasının en güzel arya ve düetleriyle Eralp ve Aslı Kıyıcı Şan Konseri...

'ŞARKILAR NEYİ SÖYLER'
Bas Mithat Karakelle'nin gözünden müziğin, operanın, ülkenin hikayesi... Oper-Up

'SEVGİYE VE BARIŞA NOTALAR'
Piyano üstadı Devlet Devrim Öztaş, Kanunun sesini dünyanın dört bir yanına duyuran Ahmet Baran ve Orkestra Ankara... Senfonik Konser

BEYLİKDÜZÜ KLASİK'16

'GEVEZE PİYANİST'
Klasik müziği daha önce hiç böyle anlatan olmamıştı.
Piyanist Emir Gamsızoğlu, Piyano Resitali

'AY IŞIĞINDA DÖRT MEVSİM'
Dünyanın dört bir yanında ödüle doymayan müzisyenler Beylikdüzü'nde...
Borusan Quartet

'GALA KONSER'
180 kişilik Barış ve Kardeşliğin Sesi Korosu Beethoven 9. Senfoniyi seslendirdi.
İstanbul Devlet Senfoni Orkestrası,
Devlet Çok Sesli Korosu
Nurdan Küçükekmekçi, Asude Karayavuz,
Barış Yanç, Mithat Karakelle

BEYLİKDÜZÜ KLASİK'17

'SİHİRLİ SAKLAMBAÇ'
Çocuklarımız Mozart ve müziği ile tanıştı.

'KLASİK BEŞ ÇAYI'
Klasik müzik sevgisi evde başlar.
Kadınlar için müzikli oyun...

'AY IŞIĞI ŞARKILAR'
Aryalardan Türkülere Müzikle Coşan Duygular...
3 Tenor Konseri

'VADİDEKİ TANGO'
Yaşam Vadisi'nden yükselen romantizm...
Tolga Salman ve Cellistanbul

'BİN EFSANEDİR ANADOLU'
Anadolu efsaneleri ve türküleri senfonik orkestrayla buluştu.
BAU Orkestrası: Esra Çetiner Tural,
Seçil Eyilikeder, Barış Yanç, Engin Suna

46. İstanbul Müzik Festivali "Aile Bağları" temasıyla, E.C.A. sponsorluğunda başladı!

Elginkan Topluluğu şirketlerinden E.C.A., İstanbul Müzik Festivali'ne yıllardır verdiği desteği artırarak sürdürüyor. 1988'den 2015'e kadar 15'i aşkın gösterinin sponsorluğunu yürüten şirket, üçüncü kez festivalin sponsorluğunu üstleniyor. Bu yıl festival sponsorluğunun yanı sıra, İstanbul'un Ezgileri konseri de E.C.A.'nın gösteri sponsorluğunda verilecek.

İstanbul Kültür Sanat Vakfı (İKSV) tarafından bu yıl 46. kez düzenlenen İstanbul Müzik Festivali, 12 Haziran'a kadar 17 ayrı mekânda, 25 ayrı müzik performansı ve 19 konser öncesi etkinlik ve atölyeyle, toplamda 500'e yakın sanatçıyı ağırlıyor.

Kültür-sanat, eğitim ve bilim alanlarına yaptığı yatırım ve destekle öne çıkan Elginkan Topluluğu şirketlerinden E.C.A., evrensel bir ailenin parçası olan müzikseverleri aynı çatı altında buluşturan İstanbul Müzik Festivali'ne destek vermeye bu yıl da devam ediyor. Bu yıl üçüncü kez festivalin sponsorluğunu üstlenen şirketin temelini oluşturan "aile bağları" bu yılki festivalin de ana teması.

Elginkan Topluluğu İcra Meclisi Başkanı ve E.C.A. Presdöküm Sanayii A.Ş. Yönetim Kurulu Başkanı Gaye Akçen, festivale bu yıl üçüncü defa sponsor olmaktan duydukları mutluluğu şu sözlerle ifade ediyor:

"Bilindiği gibi, her şey ailede başlar. Elginkan Topluluğu Başkanı merhum Hüseyin Ekrem Elginkan'ın sanata ve özellikle klasik müziğe karşı duyduğu büyük ilgi de Elginkan ailesi için her daim besleyici bir damar, itici bir güç olmuştur. Bugün ülkemizin en saygın ve en köklü klasik müzik etkinliklerinden biri olan İstanbul Müzik Festivali'nde yer almamız da bize kendisinden kalan bu eşsiz mirasın bir sonucudur. İstanbul Kültür Sanat Vakfı'yla ortak hedefimiz; 46. İstanbul Müzik Festivali programıyla bireylerin ve toplumların benliklerini ve bir arada yaşama kültürünü geliştirmelerinde, farklılıklarıyla uyum içinde yaşadıkları bir çevre oluşturmalarında müziğin oynadığı önemli rolün altını çizmek ve tüm izleyicilerini bu büyük ve evrensel ailenin bir parçası olmaya davet etmek... Hoş bir tesadüf ki topluluğumuzun kıymetli felsefesi 'aile bağları' festivalimizin de bu yılki teması... Uzun yıllardır birlikte emek harcadığımız İstanbul Müzik Festivali vesilesiyle, İstanbul Kültür Sanat Vakfı'yla da artık bir aile olduk. Bu güçlü bağımız, sloganımızda da söylediğimiz gibi, 'yıllarca beraber' devam edecek."

Elginkan Topluluğu İcra Meclisi Başkanı ve E.C.A. Presdöküm Sanayii A.Ş. Yönetim Kurulu Başkanı Gaye Akçen

28. Akbank Caz Festivali'nin biletleri 1 Haziran'da satışa çıkıyor

Bixiga 70

Türkiye'nin en uzun soluklu festivallerinden biri olan Akbank Caz Festivali'nin 28. si bu yıl 17-28 Ekim 2018 tarihleri arasında birçok yerli ve yabancı sanatçının katılımıyla gerçekleşecek. Her yıl binlerce müzikseveri cazın farklı renkleriyle buluşturan festival, 28. yılında da birbirinden özel performanslara ev sahipliği yapmaya hazırlanıyor. Festivalin biletleri ilk olarak satışa çıkacak konserleri arasında Bixiga 70, Avishai Cohen, Karl Hector & The Malcouns yer alıyor. Festival biletleri 1 Haziran'da Mobilet'te satışa sunulacak.

Kadıköy Belediyesi'nin bir kültür hizmetidir.

KADIKÖY BELEDİYESİ SÜREYYA OPERASI ULUSAL BESTE YARIŞMASI 2019

Seçici Kurul Üyeleri:
Cihat Aşkın
Turgay Erdener
Suna Kan
Özkan Manav
Gülsin Onay
Ayşegül Sarıca
Yalçın Tura

Piyanolu Dörtlü (Kuartet) için

Son Teslim Tarihi: 03 Aralık 2018
Final Konseri: 25 Şubat 2019

Birincilik Ödülü 12.500 TL
İkincilik Ödülü 9.000 TL
Üçüncülük Ödülü 6.000 TL
Mansiyon 3.000 TL
Seçilen eserlerin CD olarak basımı

ŞARTNAME İÇİN: **www.kbsobesteyarismasi.kadikoy.bel.tr**

Kadıköy Belediyesi Süreyya Operası
General Asım Gündüz (Bahariye) Cad. No. 29 34710 Kadıköy İstanbul T. 0216 346 15 31 pbx.
sureyyaoperasi@kadikoy.bel.tr www.sureyyaoperasi.kadikoy.bel.tr

İstanbul Caz Festivali 25 yaşında!

İstanbul Kültür Sanat Vakfı (İKSV) tarafından Garanti Bankası sponsorluğunda düzenlenen İstanbul Caz Festivali, 26 Haziran ve 17 Temmuz tarihleri arasında caz, *funk*, dünya müziği ve *rock*'ın en hayranlık uyandıran seslerini İstanbul'da müzikseverlerle buluşturacak. Bu yıl 25. yaşını kutlayacak festivalin öncesinde, şehirde cazın nabzını tutan dört farklı mekânda, emektar ve yeni nesil sanatçıları, müzik yazarlarını ve sektör profesyonellerini bir araya getiren dört ayaklı bir panel ve söyleşi serisi düzenlenecek. Ücretsiz olarak gerçekleştirilecek olan söyleşi ve panellere katılım için ***rezervasyon.iksv.org*** adresinden rezervasyon yapılması yeterli.

Caz tutkunlarının heyecanla beklediği festivalin programında yer alan paneller şöyle:

Panel 1: İstanbul'da Caz Hayatı
5 Mayıs, 16.30-18.30, Nardis Jazz Club
Moderatör: Zuhal Focan
Konuşmacılar: Eren Noyan (The Badau), Turgay Demiryürek (Kaset Mitanni), Feridun Ertaşkan (Cazkolik)

Panel 2: İstanbul'da Caz Festivalleri Tarihi (80'lerden 2000'lere)
19 Mayıs, 15.00-17.00, The Badau
Moderatör: Orhan Tekelioğlu
Konuşmacılar: Emin Fındıkoğlu (Bilsak Caz Festivali), Görgün Taner (İKSV), Ahmet Uluğ (Pozitif), Harun İzer (İstanbul Caz Festivali)

Panel 3: Türkiye Caz Sahnesinin Emektarları İle Söyleşi
26 Mayıs, 16.30-18.30, Living Room
Moderatör: Hülya Tunçağ

Panel 4: Caz ve Dahası
8 Haziran, 19.00-21.00, Kaset Mitanni
Moderatör: Orhan Tekelioğlu

İstanbul Caz Festivali, 25. yılında da yıldız isimlerden yeni keşiflere 250'yi aşkın yerli ve yabancı sanatçıyı İstanbul'un 27 farklı mekânında ağırlamaya hazırlanıyor. 50'nin üzerinde konserle caz tutkunlarına keşiflerle dolu bir deneyim yaşatacak olan festival, programına yeni projeler ve müzisyenler ekleyerek yoluna devam ediyor.

46. İSTANBUL MÜZİK FESTİVALİ

23 MAYIS
12 HAZİRAN 2018

#ailebağları

"VERDISSIMO" DIANA DAMRAU & NICOLAS TESTÉ & BORUSAN İSTANBUL FİLARMONİ ORKESTRASI

7 Haziran Perşembe, 20.00
Lütfi Kırdar Kongre ve Sergi Sarayı

"YOLDA"
GÜLSİN ONAY piyano
MURATHAN ÖZBEK yönetmen

11 Haziran Pazartesi, 20.00
Kadıköy Belediyesi Süreyya Operası

İNGİLİZ ODA ORKESTRASI
GÜHER & SÜHER PEKİNEL

12 Haziran Salı, 20.00
Lütfi Kırdar Kongre ve Sergi Sarayı

Andante'nin katkılarıyla yayımlanmıştır.

muzik.iksv.org

istanbulmuzikfestivali muzikfestivali #istmuzikfest

ve çok daha fazlası için biletler Biletix ve İKSV'de.

32. Uluslararası İzmir Festivali'nden Avrupa Kültürel Miras Yılı'na yakışan program

İzmir Kültür Sanat ve Eğitim Vakfı (İKSEV) tarafından düzenlenen Uluslararası İzmir Festivali, 32. yılında Avrupa Kültür Mirası Yılına yakışan bir programla gerçekleştirilecek. 26 Mayıs ve 7 Temmuz tarihleri arasında İzmirli sanatseverlerle buluşacak olan festival, bu yıl da alanında dünyanın en önemli isimlerini İzmir'e getirerek Türkiye'nin ve İzmir'in tanıtımına katkıda bulunacak.

"Kültür ve Sanat Kenti İzmir" sloganıyla çalışmalarını sürdüren İKSEV, bu yıl 32. kez düzenlediği Uluslararası İzmir Festivali'yle İzmirli sanatseverleri Efes Antik Tiyatro, Celsus Kütüpanesi, Çeşme Kalesi, Kemeraltı Abacıoğlu Han ve AASSM'de gibi mekânlarda sanatla buluşturacak.

Avrupa Festivaller Birliği'nin prestijli üyelerinden biri olan Uluslararası İzmir Festivali bugüne kadar Ray Charles, Joan Baez, Sting, Elton John, Chris De Burg, Kiri Te Kanawa, Byran Adams, James Brown, Fazıl Say, Güher-Süher Pekinel, Kudsi Erguner, Maksim Vengerov, José Carreras, Cesária Évora, Emma Shapplin, Suna Kan, İdil Biret, George Zamfir ve Jane Birkin gibi sanatçıları sanatseverlerle buluşturdu.

Günümüze kadar Royal Philharmonic, St. Petersburg Filarmoni, Viyana Filarmoni, Moskova Senfoni, La Scala, Concertgebauw, Berlin Filarmoni Orkestrası ve Viyana Filarmoni orkestralarını ve Emre Aracı, Lorin Maazel, Vladimir Ashkinazy, Ola Rudner, Alexander Rudin, David Gimenez, Tolga Kashif, Zubin Mehta, Myung-Whun Chung, Hikmet Şimşek, Rengim Gökmen, Gürer Aykal, Esa-Pekka Salonen, Herbert Blomstedt, Daniela Gatti ve Sir Simon Rattle gibi şefleri konuk ederek dünya kamuoyunun dikkatini Efes Antik Kenti'ne çekmeyi başaran İKSEV, dünyanın her yerinde konserler veren bu sanatçıların kariyer bilgilerine "İzmir Festivali" adını yazdırarak, kentimizin tanıtımını tüm dünyada, sanat yoluyla yapmayı sürdürüyor.

Avrupa Birliği'nin Avrupa Kültürel Miras Yılı ilan ettiği 2018 yılında EFA'nın öne çıkardığı ilk 10 festival arasında yer alan 32. Uluslararası İzmir Festivali, Kültür ve Turizm Bakanlığı, İzmir Büyükşehir

Çağdaş müziğimizin yaşam kaynağı

İKSEV'in, kurucu başkanı olan Dr. Nejat Eczacıbaşı adına iki yılda bir düzenlediği Dr. Nejat F. Eczacıbaşı Ulusal Beste Yarışması bu yıl 10. kez gerçekleştirildi. Bugüne kadar çağdaş Türk müziğine 156 yeni eser kazandıran ve bu yıl piyano konçertosu temasıyla düzenlenen yarışmaya yedi eser katıldı. Seçici Kurul'un yarışmaya katılan yedi eseri, yarışma şartnamesinde yer alan koşullar doğrultusunda incelemesi sonucunda, genç besteciler Doğaç İşbilen, Bogatay Köprülü ve Cem Oslu'nun eserleri finale kaldı.

6 Haziran'da AASSM'de verilecek olan konserde seslendirilecek üç eser, katılımcı değerlendirme yöntemiyle; Seçici Kurul, orkestra ve seyirciler tarafından oylanarak ödüllendirilecek. Genç besteciler Bogatay Köprülü, Doğaç İşbilen, Cem Oslu'nun eserlerini, Can Okan yönetimindeki İzmir Festival Orkestrası eşliğinde, günümüzün başarılı ve genç piyanistlerinden Başar Can Kıvrak, Kenan Tatlıcı ve Cem Babacan seslendirecek.

İzmir Kültür Sanat ve Eğitim Vakfı'nın düzenlediği 10. Dr. Nejat F. Eczacıbaşı Ulusal Beste Yarışması'nı ilk duyduğumda, hayalim olan solo piyano ve büyük orkestra eserini seslendirme fırsatının sunulması, beni bir yıl boyunca çalışmaya iten en büyük motivasyon kaynağı oldu. Bu sürecin başlarında henüz kompozisyon eğitimi almadığım için birçok şeyi araştırarak ve analiz ederek keşfettim. Ancak kompozisyon bölümünü kazandıktan sonra bilgi birikimimi arttırarak etkili şekilde yazmaya başladım. Eseri yazarken pek çok zorlukla karşılaşsam da bu dönem, keyifli ve stres dolu bir dönemdi diyebilirim. Yarışmanın sonucu ne olursa olsun, bana kazandırdığı deneyim ve çalışma düzeni benim için her şeyden önemliydi. İKSEV'e Türkiye çoksesli müziğe verdiği destek ve genç bestecilere sağladığı bu imkân için teşekkür ediyorum.
DOĞAÇ İŞBİLEN

13 ve 17 yaşlarım arasında Bilkent Müzik Fakültesi'nde öğrenciydim. BSO'nun programında ne zaman piyano konçertosu olsa, mutlaka gişede son ana kadar bekler, bütün izleyiciler biletlerini aldıktan sonra Kudret Abi'ye yalvarırdık satılmayan bilet kalmışsa bize vermesi için. Bizi hiç kıramazdı Kudret Abi. Ravel, Beethoven, Rahmaninov, Liszt, Prokofiev, Chopin, Saygun... Programda ne varsa hayranlıkla dinlerdik. Bir hafta İdil Biret, sonraki hafta Gülsin Onay, Hüseyin Sermet, Fazıl Say, Olga Kern, Demidenko, Berezovsky...

Dünyanın dört bir yanında, başka asırlarda yazılmış bu eserler konser sırasında tekrar hayat bulur, beni başka dünyalara götürüp getirir, türlü duygular yaşatırdı. Eser sonunda bu duyguları bir salon dolusu insanla beraber yaşadığımı fark eder, müziğin değerini tekrar tekrar öğrenirdim. Sahnedeki müzisyenlere ve tabii ki eserlerin bestecilerine bize bu duyguları yaşattıkları, insanlığın güzelliğini gösterdikleri için minnettarlık duyar, hayranlıkla ayakta alkışlardık.

Peki, madem piyano konçertosu benim için bu kadar değerli, İKSEV Eczacıbaşı Beste Yarışması bu sene bu form üzerine yapılmasa yazar mıydım bu eseri? Ne yazık ki, hayır. Aylar süren bu çalışmayı yapmak için böyle bir teşviğe ihtiyacım vardı. Özellikle kariyerinin başlarında olan besteciler için, seçilen eserlerin canlı çalındığı bu yarışmalar paha biçilemez nitelikte. Bize bu imkânı sundukları için İKSEV'e, jüri üyelerine, yarışma sekreteri Serdar Ongurlar'a, şef Can Okan'a, solistlerimiz Cem Babacan, Başarcan Kıvrak, Kenan Tatlıcı'ya ve İzmir Festival Orkestrası'na daima müteşekkir olacağım. **CEM OSLU**

Tüm dünyada, insana dair her alanda yozlaşmanın yaşandığı, git gide karanlığa kapıldığımız bir sürecin gerçekliğini her gün daha çok hissediyoruz. Yaratıcılığın kıymetsizleştirildiği, saldırgan tüketimin hayatımıza iyice yerleştirildiği, çok az kişinin umursadığı kadimliğin, bilgeliğin ve kutsalların son kırıntılarının hunharca çöpe atıldığı ve doğanın yok sayıldığı bir dönemdeyiz. Bu gidişin ne tek bir sorumlusu ne de tek bir sade çıkış yolu var. Her şeye rağmen birey olarak, içimizdeki kudreti canlı tutarak, bize o kudreti ve azmi veren kusursuz doğadan ilham alarak, onun kutsallığını koruyarak ilerleyebiliriz. Gerilme dönemindeyiz. Her gerilmenin ardından çözülmenin de mutlaka yaşanacağını unutmadan, fikir ve eser üretmeye en güçlü şekilde devam etmeliyiz. Tüketimin günden güne daha da kolaylaştığı, üretim ve yaratım hayatının git gide destekten ve teşvikten mahrum kaldığı günümüzde; içimden ve beni ben yapan ana toprağımdan çıkardığım bu müziğin icra edilmesi çok büyük motivasyon kaynağı ve onurdur.

Tam bu noktada festivaller, yarışmalar, çalıştaylar gibi bir araya gelme fırsatları, bizim gibi genç yaşlardaki fikir ve eser yaratıcılarına seslerini duyurma olanağı tanıyor. Birçok müzisyenin bir araya gelmesini gerektiren, ekonomik açıdan büyük çaplı denebilecek konçerto gibi bir eserin icrası, böyle fırsatlar olmadan çok zor gerçekleşiyor. İKSEV'in 10. Dr. Nejat F. Eczacıbaşı Ulusal Beste Yarışması bana bu imkânı verdi. Türlü vesilelerle tekrar tekrar başlayıp bıraktığım fikirleri, tasarımları bir araya getirmek adına her şeyden önce bir hedef oldu. Çerçeve içerisinde kalmanın, içe dönük derinliği yoğunlaştırmasıyla birlikte eserimi içtenlikle tamamladım ve sundum. Eserin finale kaldığını öğrendiğim an içimdeki yoğun mutluluk; yazdıklarımın, düşündüklerimin icra edilmesi ve hayat bulması isteğimdendi.

Bu konçerto; döngüsel zaman algısında, silsileler halinde piyanoda gelen-giden ezgilerin ve iç seste beliren farklı renklerin hayal meyal belirmesiyle; karmaşık ilişkilerin evrilmesi ve birbirileri arasından sıyrılarak en güçlülerinin kalıcılaşmasıyla; doğaçlamanın akıl ve mânâ ile buluştuğu yoğun bir "sessel" ve "tınısal" hayal gücünün mayasında, büyük bir "an"da oluşmuştur. Kendiliğinden açığa çıkan tüm akışların işlenmesi, fakat hesap ve klasik üslup bilgisiyle oluşmuş içten olmayan her yapının elenmesi sonucunda bu müzik, en doğal ve duygusal hâline kavuşmuştur. Bitimiyle beraber bu eser; bana "yol"da ve "an"da olma gücünü veren fikirlerimi ve inancımı, en baştan tazeleyen çok değerli orkestra şefi Prof. Sabriye Bekirova'ya, her bir ezgiyi ve varlığımızı doğuran kutsal coğrafyamıza ve onun müzik hazinesine ithaf edilmiştir.
BOGATAY KÖPRÜLÜ

Belediyesi ve İzmir Kalkınma Ajansı'nın katkılarıyla; Eczacıbaşı Holding'in ana sponsorluğunda; İzmir İtalya Konsolosluğu ve İzmir Goethe Enstitüsü iş birliğiyle; Tekfen ve Arkas'ın program sponsorluğunda düzenleniyor.

Festival "Üç Denizin Sesi" ile açılıyor

İzmir Festivali bu yıl 26 Mayıs'ta Ahmed Adnan Saygun Sanat Merkezi'nde (AASSM) yapılacak açılış töreninin ardından şef Aziz Shokhakimov yönetimindeki Tekfen Filarmoni Orkestrası'nın Charlie Siem'e eşlik edeceği konserle açılacak.

İnsanlığın ortak kültürel mirası olan tarihi mekânlarda düzenlediği konserlerle öne çıkan İzmir Festivali, bu yılki açılış konserinde, sınırlar ötesi kültürel iş birliğinin en güzel örneklerinden biri olan Tekfen Filarmoni Orkestrası'nı ağırlıyor. Karadeniz, Hazar Denizi ve Doğu Akdeniz'e kıyısı olan 23 ülkenin sanatçılarından oluşan Tekfen Filarmoni, orkestranın sanat yönetmeni ve daimî şefi Aziz Shokhakimov yönetiminde verilecek olan açılış konserinin ikinci bölümünde dönemimizin en önde gelen kemancılarından Charlie Siem'e Çaykovski'nin Re Majör Keman Konçertosu'nda eşlik edecek.

Farklı kültürler arasındaki ilişkileri geliştirmek ve barış adına ortak bir dil yaratmak amacıyla 1992 yılında kurulan Tekfen Filarmoni, klasik müzik repertuvarının yanında, temsil ettiği coğrafyanın yerel müzik aletleri için bestelenen eserleri de seslendiren orkestra, festivalin açılış konserinde Rus klasik Batı müziğinin kurucusu sayılan Mihail Glinka'nın *Ruslan ve Ludmila* operasının uvertürünü ve 20. yüzyılın en büyük piyanist ve bestecilerinden Sergey Rahmaninov'un *Senfonik Danslar*'ını seslendirecek.

Charlie Siem

Arkas Trio

Celsus Kütüphanesi'nin tarihi atmosferinde Beethoven Üçlü Konçerto

Festivalin bu yılki öne çıkan konuklarından biri de Türkiye'deki ilk kurumsal *trio* olan Arkas Trio. 10 Haziran'da Efes'te bulunan ve İyonyalılar döneminde inşa edilen tarihi Celsus Kütüphanesi'nde verilecek olan konserde Arkas Trio, şef Rengim Gökmen yönetimindeki İzmir Senfoni Orkestrası eşliğinde Beethoven'ın Üçlü *Konçerto*'sunu seslendirecek.

Ülkemizde kendi kuşaklarının önde gelen sanatçıları olarak tanınan; uluslararası yarışmalarda dereceler ve özel ödüller kazanmış olan keman sanatçısı Tuncay Yılmaz, piyanist Emre Elivar ve Uluslararası Çaykovski Yarışması'nda birincilik kazandıktan sonra dünya çapında tanınan Alman çellist Gustav Rivinius'tan oluşan Arkas Trio Türkiye'de düzenlenen uluslararası müzik festivallerinde verdiği konserlerin yanı sıra, yurt dışında da önemli festivallerde ve konser salonlarında müzikseverlerle buluşuyor.

Pekineller & İngiliz Oda Orkestrası iş birliği İzmir'e taşınıyor

Olağanüstü şiirsel müzik anlayışları ve özgün stilleriyle uluslararası müzik camiasında özel bir yer edinen Güher Pekinel ve Süher Pekinel kardeşler, bugüne kadar turnelerden albümlere uzanan pek çok başarılı iş birliği gerçekleştirdikleri, dünyanın en çok kayıt yapan oda orkestrası olma rekorunu elinde bulunduran İngiliz Oda Orkestrası eşliğinde, 11 Haziran Pazartesi İzmir Festivali'nin konuğu olacak.

Uluslararası kariyerleri efsanevi şef Karajan'ın kendilerini 1984 yılında Salzburg Festivali'ne davet etmesiyle ivme kazanan Pekineller için günümüzün en önde gelen bestecilerinden Krzysztof Penderecki, Leonard Bernstein ve Jacques Loussier çeşitli eserler besteledi ve aranje etti. Berlin Filarmoni, Viyana Filarmoni, New York Filarmoni, Amsterdam Concertgebouw gibi önde gelen orkestralar eşliğinde sahneye çıkan Pekineller Amerika'dan Uzakdoğu'ya bütün dünyada övgüler toplayarak göğsümüzü kabartıyor.

Diskografisindeki 860 albümle dünyanın en çok kayıt yapmış oda orkestrası unvanını elinde bulunduran İngiliz Oda Orkestrası, aynı zamanda en fazla ülkede konser vermiş olma ayrıcalığına da sahip. *James Bond* filmlerinden bazılarının ve 2005 yapımı *Aşk ve Gurur* dahil olmak üzere, pek çok filmin müziklerinin de kayıtlarını yapan orkestra, 11 Haziran konserinde, Amerikalı şef ve trompet sanatçısı Gerard Schwarz yönetiminde Prokofiev, Poulenc, Dvořák ve Beethoven'dan eserler seslendirecek.

Güher ve Süher Pekinel

Masal ve müziğin evrensel dili: "Yolculuk"

İzmir Festivali, sanatseverleri masal anlatıcı Didem Köktaş ile müzisyenler Elie Maalouf ve Yousef Zayed'in çok özel müzikli projesi "Yolculuk" ile buluşturmaya hazırlanıyor. 18 Haziran'da, çok kültürlü İzmir'in önemli kültürel miraslarından Kemeraltı Abacıoğlu Han'da yapılacak olan etkinlikle sanatçılar, tüm masalların özünde var olan "yolculuk" temasından hareketle, dinleyicilerini kendi masallarını keşfe davet ediyorlar. Etkinlik, masal ve müziğin evrensel dilini buluşturarak; ağızdan ağızda, kulaktan kulağa yayılacak olan günümüz masallarının geleceğe miras kalmasını sağlayacak.

hifimyfi
SENNHEISER
Astell&Kern
moshi
audioengine
COMPLY

Ensemble Raro

Mükemmelin peşinde

Kendilerini Avrupa'nın sıcak, samimi ve zengin oda müziği geleneğine ve bu geleneğe yenilikçi yaklaşımlar eklemeye adayan Ensemble Raro, 19 Haziran'da 32. Uluslararası İzmir Festivali izleyicilerini mükemmelin peşinde, sıra dışı bir müzikal yolculuğa çıkaracak. Birbirinden yetenekli sanatçılar; Diana Ketler (piyano), Marc Bouchkov (keman), Razvan Popovici (viyola) ve Justus Grimm (viyolonsel) İzmir'in gururu AASSM'de Saint-Saëns, Fauré, Brahms ve Enescu'nun yapıtlarından oluşan repertuvarla verecekleri konserde, festivalin takipçilerine unutulmaz müzikal anlar yaşatacak.

Almanya'daki Chiemgauer Musikfrühling Festivali, Bükreş ve Arezzo'daki SoNoRo Festivali, Kobe Uluslararası Music Festival ve Münih'teki Pèlèrinages'in ev sahibi topluluğu olan Ensemble Raro, DJ'lerle doğaçlama yapmak, Japonya ve Romanya'dan VJ'lerle multimedya gösterileri yaratmak gibi sıra dışı işlere imza attı.

Modern dansı NDT ile keşfedin!

Modern dans alanında kendi yolunu başarıyla çizen, her zaman kendine özgü ve öncü bir topluluk olan Nederlands Dans Theater (NDT), 21 Haziran'da festivalin takipçilerine en çok beğenilen koreografilerinden özel bir seçki sunacak. Ulusal ve uluslararası arenada üstün yetenekleri, estetik yaklaşımları ve geleneklere uymayan sıra dışı prodüksiyonlarıyla isim yapan NDT, 2011'den bu yana çağımızın en iyilerinden kabul edilen Paul Lighfoot'un sanat yönetmenliğinde tanınırlığının sınırlarını genişletiyor.

Rossini

Ölümünün 150. yılında Rossini'ye saygı

Opera tarihinin en renkli simalarından biri olan ve operaları kadar yemek tarifleriyle de öne çıkan İtalyan besteci Gioachino Rossini, ölümünün 150. yılında 32. Uluslararası İzmir Festivali kapsamında, sevilen eserleriyle anılacak. İzmir İtalya Konsolosluğu iş birliğiyle 27 Haziran'da Celsus Kütüphanesi'nde verilecek olan konserde dört el piyanoda Marco Sollini ve Salvatore Barbatano, soprano Marily Santoro'yla birlikte Rossini'nin, günümüz konser repertuvarlarında sevilerek seslendirilen eserlerinden örnekler sunacaklar.

Sihirli, olgun ve samimi

Eleştirmenlerin *"Büyüleyici olgunluğunu ve stil hakimiyetini kanıtlayan muazzam yorumlama yeteneklerine sahip topluluk"* şeklinde hakkında övgüyle bahsettiği Oberon Trio, 7 Temmuz'da Çeşme Kalesi'nde vereceği konserle festivale sihirli, olgun ve samimi bir soluk getirmeye hazırlanıyor. Henja Semmler (keman), Antoaneta Emanuilova (viyolonsel) ve Jonathan Aner'den (piyano) oluşan topluluğun özel tutkusu dinleyicileriyle daha fazla samimiyet kurmak. Oda müziğinin bilinen başyapıtlarının yanı sıra, daha az bilinen kompozisyonları da ustalıkla seslendiren Oberon Trio, bu özellikleriyle tanınmış konser salonlarının ve prestijli festivallerin aranan grupları arasında yer alıyor. Oda müziğinin bu göz alıcı üçlüsü, İzmir Goethe Enstitüsü iş birliğiyle festival dinleyicilerine özel olarak vereceği konserde Haydn, Beethoven, Hosokawa ve Schumann'ın eserlerini seslendirecek.

Ve bir dünya prömiyeri!

Uzun ve verimli kariyeri boyunca ellinin üzerinde albüm kaydetmiş ve çok sayıda saygın müzisyenle iş birliği yapmış akordeon virtüözü Richard Galliano, 1 Temmuz'da Celsus Kütüphanesi'nde verilecek olan konserde festival dinleyicileriyle buluşmaya hazırlanıyor. Yorumcu olduğu kadar besteci olarak da yaygın bir tanınırlığa sahip olan Galliano, konserde La Scala Oda Orkestrası eşliğinde, kendi bestelerinin yanı sıra Piazzolla, Sollima ve Vivaldi'nin eserlerini de seslendirecek.

Festival bu yıl, çağımızın en üretken bestecilerinden, akordeon ve bandoneon sanatçısı Richard Galliano'nun, dünya sahnelerinin sihirli flütü Massimo Mercelli için yazdığı *Jade Konçerto*'nun dünya prömiyerine sahne olacak. Mercelli ve Galliano, bu eşsiz konçertoyu yine La Scala Oda Orkestrası eşliğinde seslendirecek.

Richard Galliano

32. Uluslararası İzmir Festivali'nin biletleri **Biletix**'ten temin edilebilir.

Çoksesli evrensel müziğimize 19 Mayıs 1919'dan bakmak

Borusan Quartet'ten yine olağanüstü bir Süreyya Operası akşamı, üç genç müzisyenden oluşan Trio Hermias'tan üst düzey bir oda müziği ziyafeti, İDSO'nun genç yetenekleri öne çıkardığı 10 yıllık yarışması. Konser sahnelerimizde 19 Mayıs ruhu ve coşkusu...

Schubert, Brahms ve Fazıl Say

Örneğin, dönemin ilk konseri, Borusan Dörtlüsü'nün 30 Nisan akşamı Süreyya Operası'nda verdiği konser. Borusan Dörtlüsü'nü ve içinden çıktığı Borusan Filarmoni'yi kurup geliştiren Borusan Holding'in, Cumhuriyet'in var ettiği Anadolulu bir sanayicinin yapıtı ya da Dörtlü'nün kuruluşuna öncülük eden Gürer Aykal'ın bir Köy Enstitüsü öğretmeninin oğlu olmasını bırakalım bir yana; konserde Schubert, Webern ve Brahms gibi çoksesli evrensel müziğin büyük adlarıyla birlikte, genç bir Türk bestecinin; Fazıl Say'ın bir yapıtının da seslendirilmesi yetmez mi? Evet, konser çok güzeldi, Borusan Dörtlüsü her zamanki gibi olağanüstü çaldı tüm yapıtları: Schubert'in D 703 *Quartettsatz*, Webern'in *Langsamer Satz*, Brahms'ın Op.111 Yaylı Çalgılar Beşlisi'ni ve Fazıl Say'ın Op.29 Yaylı Çalgılar Dörtlüsü *Boşanma*'yı. Ama, bir de 19 Mayıs'la bağ kurarak düşünün bu konseri; daha derin bir anlam kazanmıyor mu o güzel müzik akşamı?

Cumhuriyet'in müzik devriminin ürünü gençlerden yalnızca üçü

İşte bir konser daha... 19 Mayıs 1919'dan yola çıkarak bakın lütfen bu konsere de. Yer, Notre Dame de Sion Lisesi'nin salonu. Karşımızda üç "genç" Türk sanatçının oluşturduğu bir üçlü: Trio Hermias. Hermias Üçlüsü Eren Aydoğan (piyano), Mehmet Yasemin (keman) ve Nil Kocamangil'den (viyolonsel) kurulu. Üçü de, 1919'dan yalnızca beş yıl sonra kurulan, ülkenin ilk müzik eğitim kurumu Musiki Muallim Mektebi'yle atılan temel üzerinde yükselen konservatuvarlarda yetişmiş bu üç genç sanatçı Rahmaninov'un 1. Ağıtsal Üçlü'sü, Debussy'nin Keman, Viyolonsel ve Piyano İçin Üçlü'sü ve ülkemizde pek çalınmayan Rus besteci Arensky'nin Op.32 1.Piyanolu Üçlü'sünden oluşan çok ilginç ve özel bir izlence sundular. Hem üçlü olarak bütünlük ve uyumları, hem de ayrı ayrı çalgılarına egemenlikleriyle seçtikleri yapıtları yorumlayışları üst düzeydeydi.

Borusan Quartet

Trio Hermias

İlhan Baran'ı anmanın derin anlamı

Ve Cumhuriyet'in müzik eğitiminin yetiştirdiği, kendisi de pek çok öğrenci yetiştirmiş değerli bir müzik insanına bir saygı duruşu: İlhan Baran'ın Anma Konseri. Cumhuriyet müzik devriminin ilk kuşak bestecilerinden Adnan Saygun'un öğrencisi İlhan Baran'ı anmak için Baran'ın öğrencileri, onların öğrencileri, öğrencisi olmasa da Baran'ın değerini bilen pek çok müzik insanı bir araya gelmişti 6 Mayıs Pazar akşamı Süreyya Operası'nda. Ankara'dan özel olarak bu anma için gelenler de vardı. İlhan Baran'ın yapıtlarını seslendiren Muhiddin Dürrüoğlu ve Emre Elivar (piyano), Cihat Aşkın (keman), Çağ Erçağ (çello), Tuncay Kurtoğlu (bas), açılış konuşmasını yapan şef Rengim Gökmen'in yanı sıra Yalçın Tura, Hasan Uçarsu, Özkan Manav, Hasan Niyazi Tura, Metin Ülkü, Seyit Yöre, Şefik Kahramankaptan gibi müzik insanları etkinliğe katılanlar arasındaydı.

Soldan sağa: Muhiddin Dürrüoğlu, Cihat Aşkın, Tuncay Kurtoğlu, Çağ Erçağ ve Emre Elivar

Yalnız Baran'ın yapıtlarının seslendirilmesi açısından değil, Baran ve yapıtları üzerine açıklamalarla da doyurucu birkaç saat yaşadık o serin ve yağışlı pazar akşamı salonu dolduran müzikçi ve müzikseverler olarak. Örneğin, Rengim Gökmen'in öğrencilik döneminde tuttuğu notlardan alıntılarla yaptığı konuşma Baran'ın özel yanlarına ve müziğine ışık tutar nitelikteydi. Keşke yayınlasa bu notlarını Gökmen. Muhiddin Dürrüoğlu ve Emre Elivar'ın yapıtları seslendirmeden önce yaptıkları konuşmalar da aydınlatıcıydı. Bu güzel etkinliğin en güzel yanı ise bu konuşmalar ve seslendirmelerle Baran'ın yapıtlarının sayıca az da olsa, nitelikçe "çok" olduğunu göstermesiydi.

Peki, Baran'ın hangi yapıtlarını dinledik ve tanıdık bu anma konserinde? Muhiddin Dürrüoğlu'dan piyano için *Mavi Anadolu* yapıtını dinledik önce, ardından Emre Elivar yine piyano için *Üç Bagatel*'i, Cihat Aşkın ise keman için *Bir Bölümlü Sonatina*'yı seslendirdi.

Egemen Berköz

İlk bölüm Emre Elivar'ın eşliğinde Tuncay Kurtoğlu'nun seslendirdiği bas ve piyano için *Dört Zeybek*'le bitti. İkinci bölüm ise aynı ikiliden dinlediğimiz yine bas ve piyano için Uygulamalar 1. ve 2. Defter'den *Köroğlu Yiğitlemesi, Ferayi, Evlerinin Önü* ve *Köroğlu* ile başladı. Emre Elivar *Üç Soyut Dans*'ı seslendirdikten sonra da, konser Cihat Aşkın, Çağ Erçağ ve Muhiddin Dürrüoğlu'nun oluşturduğu üçlüden dinlediğimiz *Dönüşümler*'le sona erdi. Çoksesli evrensel müziğin içinde, vefa duygusunun hemen yanında, ilk adımı 19 Mayıs 1919'da atılan Cumhuriyet aydınlanması çizgisinde bir etkinlikti. Güzeldi.

İDSO

Yeni "Diva Turca"lara doğru...

Bir anma konseri daha... 10 yıl önce yitirdiğimiz "La Diva Turca" için Borusan İstanbul Filarmoni Orkestrası'nın (BİFO) artık gelenekselleşen anma konseri bu yıl 17 Mayıs Perşembe akşamı yine Lütfi Kırdar'daydı. "Türk" adını Avrupalılara "müzik", "sanat" ve "uygarlık" kavramlarıyla birlikte düşündüren "Türk ecesi" için düzenlenen bu konser de 19 Mayıs 1919'un anlamına çok uyuyordu. Yalnızca bir Leyla Gencer anması olduğu için değil, orkestra üyelerinin yanı sıra, seslendirilen operalarda söyleyenlerin tümü Cumhuriyet müzik devriminin en yeni ürünleri, en genç opera sanatçılarımız olduğu için: Sopranolar Simge Büyükedes, Çiğdem Soyarslan, Burcu Uyar, Ceren Aydın Akkoç, Burcu Hancı, Nihan Biçer; mezzosopranolar Asude Karayavuz ve Melis Çırpıcı; tenorlar Berk Dalkılıç, Alp Utku, Can Beraha; baritonlar Ozan Kutlar, Ziya Azbazdar, Mazlum Doğan, Biran Özgür Sarıyer; baslar Mert Eryüksel , Çağdaş Bektaş, Mehmet Onur Hilaloğlu, Göktuğ Alpaşar.

Bir bölümü Akademi BİFO üyesi olan, diğerleri Avrupa sahnelerinde de söyleyen genç operacılarımızdan ilk bölümde, Puccini'nin tek perdelik Gianni Schicchi operasını, Yekta Kara'nın sahnelemesiyle izledik. Salonda önden beş sıra koltuk kaldırılarak orkestraya yer açılmış, sahne opera sanatçılarına ayrılmıştı. Dekoru, ışığı, oyunuyla tam bir opera gösterimiydi. Söyleyebileceğim tek şey *"Nitelikli bir opera gösterimiydi."* olur. Konserin ikinci bölümünde ise Donizetti'nin ünlü üçlüsü *Maria Stuarda, Roberto Devereux* ve *Anna Bolena*'dan bölümler izledik. 19 Mayıs haftasında, hem anlamlı hem de nitelikli bir müzik akşamı yaşamış olduğumuz için salondan gece yarısına doğru çıkarken mutluyduk doğrusu.

İDSO'nun Genç Yetenekler Yarışması 10 yaşında

Bu sayının kapsama alanına giren son konser, 19 Mayıs haftasına çok yakışan, zaten yıllardır da mayıs ayında düzenlenen bir konser zincirinin 2018 halkasıydı. Adı da Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı ve aynı zamanda Ulusal Genç Yetenekler Yarışması konseriydi. İstanbul Devlet Senfoni Orkestrası'nın (İDSO) Sedat Gürel-Güzin Gürel Sanat ve Bilim Vakfı'nın desteğiyle düzenlediği Genç Yetenekler Yarışması bu yıl 10. kez yapılmış; Prof. Güzin Gürel başkanlığında, şef Ender Sakpınar ile çalgı grup şefleri ve şef yardımcılarından oluşan seçici kurul 5 ve 6 Mayıs günleri yapılan elemelerde 42 yarışmacı arasından derece alanları belirlemişlerdi.

İşte, 18 Mayıs Cuma akşamı Grand Pera Emek Sahnesi'ndeki konserde bu genç sanatçıları dinledik, Alman şef Raoul Grüneis'in yönettiği İDSO eşliğinde. Konser öncesi sahneye davet edilen Gürel'in kısa bir konuşmadan sonra genç sanatçılara ödüllerini vermesinin ardından Mozart'ın *Figaro'nun Düğünü* operasının uvertürüyle başlayan konserin ilk bölümünde yarışmanın birincisi soprano Selin Uzun Donizetti'nin *Anna Bolena* operasından bir aryayı, yarışmanın ikincilerinden Bora Demir Richard Strauss'un 1. Korno Konçertosu'nun 3. bölümünü, ikinciliği Bora Demir'le paylaşan Atakan Altun & Gizem Sözeri kontrbas ikilisi ise Bottesini'nin *Passione Amorosa* adlı yapıtını seslendirdi. İkinci bölüm derece alanların yaşça en küçüğü olan 14 yaşındaki İlke Işı Tuncer'in seslendirdiği Çaykovski'nin *Valse-scherzo*'suyla başladı. Özendirme ödülü kazanan Barış Yavuz'un Verdi'nin *Don Carlo* operasından bir aryayı, yine özendirme ödülüne değer görülen Ece Nur Özer'in Weber'in *Andante* ve *Rondo Ungarese* adlı yapıtının fagot uyarlamasını seslendirmesinden sonra konser yine orkestradan dinlediğimiz Verdi'nin *Talihin Gücü* (*La Forza del Destino*) operasının uvertürüyle sona erdi.

Bütün bu konserlerde dinlediğimiz genç sanatçıların varlığı, engellemeler de olsa, ağır aksak da olsa, yetersiz de olsa aydınlanma devriminin ilerlediğini ve daha da önemlisi, engeller kaldırıldığında, önü açıldığında gür bir ırmak gibi akacağını gösteriyor, umut veriyor.

Onur Aydın

Kentinin desteğiyle ayakta duran BBDSO'nun Azerbaycan turnesi

Kendi bölgesinde başarılı konserler veren, kendi dinleyici kitlesini oluşturan ve Donizetti Ödülleri - Yılın Orkestrası ödüllü Bursa Bölge Devlet Senfoni Orkestrası (BBDSO), geçtiğimiz ay Azerbaycan'a bir turne yaptı. Üç büyük kenttekiler dışındaki devlet orkestralarının turneye çıkması pek kolay değildir. Özellikle de son 15 yıldır, mutlaka devlet dışında önemli destek gerektirir. BBDSO'nun bu turnesinin ayrıntılarını orkestra müdürü, keman sanatçısı Gökçe Özler'le konuştuk.

Şef Dağhan Doğu yönetimindeki BBDSO

Rüstem Farman Photography

Bakü'de prova

Azerbaycan'a bir turne fikri nasıl ortaya çıktı?

5 Nisan'da, ünlü Azerbaycanlı besteci Kara Karayev'in doğumunun 100. yılı anısına "Karayev 100. Yıl" başlığıyla, bestecinin dünyaca tanınmış eserlerinden oluşan bir programla verdiğimiz konserin konuğu Azerbaycanlı şef Yalçın Adıgüzel'di. O hafta içerisinde Adıgüzel, kendisi tarafından organize edilen bir Azerbaycan turnesinden bahsetti. Turne, 1-8 Mayıs tarihleri arasında Azerbaycan devletinin kuruluşunun 100. yılına tesadüf ediyordu. Bununla birlikte, Azerbaycan halkının ulu önderi Haydar Aliyev'in doğum günü etkinlikleri çerçevesinde üç şehirde; Nahçıvan, Bakü ve Gence'de birer konser planlanmıştı. Ayrıca, ilk defa Türkiye'den bir orkestra Azerbaycan'a bir turne yapacaktı.

Turnenin bütçesi nasıl denkleştirildi?

Yapılan organizasyona göre Azerbaycan'daki iç transferler ve konaklama giderleri oradaki kurum ve kuruluşlar tarafından karşılanacaktı. Yalçın Adıgüzel, daha öncesinde Bakanlığımız nezdinde bir girişimde bulunmuş fakat bütçe olanaksızlıkları sebebiyle olumlu sonuç alamamıştı. Kendisi bizimle birlikte çalıştığı 5 Nisan haftasında konuyu bize anlattı ve eğer gerekli şartlar sağlanırsa, bu turneyi orkestramızla yapmak istediğini söyledi. Söz konusu yol ve harcırah giderlerinin karşılanması için Bursa Filarmoni Derneği'ne ve derneğin ana sponsoru olan Uludağ Premium'a başvurduk.

Yoksa masrafları onlar mı üstlendi?

Evet... Bu heyecan verici turne projesi için Uludağ İçecek A.Ş. Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı ve Bursa Filarmoni Derneği Başkanı M. Ömer Kızıl ile Küçükçalık A.Ş. Yönetim Kurulu Başkan Vekili Yılmaz Küçükçalık'ın girişimleriyle, bu iki kuruluş turne için destekçi olmayı, yol ve orkestranın günlük harcamalarının karşılanmasını taahhüt ettiler. Bununla birlikte, kısıtlı bir zaman diliminde turnenin organizasyonunun tamamlanması gerekiyordu. Zira orkestramızın kadrolu sanatçı sayısı 35, turne için gerekli sanatçı sayısı ise 65'ti. Bir de, bazı mecburiyetler sebebiyle turneye katılan sanatçı sayısı iyice eksilmişti. Yaklaşık 40-45 misafir sanatçı çağırılması gerekiyordu. Nihayet kısa bir zaman içerisinde, Bursa Filarmoni Derneği'nin ana sponsoru Uludağ Premium'un desteğiyle gerekli tüm şartlar sağlandı ve Bakanlığımızdan alınan onayla 1 Mayıs'ta sabaha karşı Nahçıvan'a hareket ettik.

Anlaşılan şartları epey zorlamışsınız...

Bunu yapmaya mecburduk. Turneler, özellikle de yurtdışı turneleri orkestralar için motivasyon olması açısından önemlidir. Rutin konserler dışındaki turne etkinlikleri orkestraya nefes aldırır, orkestra içindeki birlik ve beraberlik duygusunu pekiştirir. Ayrıca yurtdışı turneler, ülkemizin kültürünü ve sanatsal seviyesini sergileme fırsatı vermesi açısından da orkestrayı motive eder. Türkiye'den ilk defa bir orkestranın Azerbaycan'da turne yapıyor olması bizim için çok önemliydi. Zira orkestramız "ilklerin" orkestrasıdır. Bu "ilk" de bizim için oldukça anlamlı ve önemliydi.

Turne programında hangi eserler vardı ve solistler kimlerdi?

Program şef Yalçın Adıgüzel

Rutin konserler dışındaki turne etkinlikleri orkestraya nefes aldırır, orkestra içindeki birlik ve beraberlik duygusunu pekiştirir.

Tenor Levent Gündüz

Tenor Samir Ceferov

Şef Yalçın Adıgüzel

Orkestraya tebrikler sunuluyor

tarafından oluşturuldu. Orkestrayı da Adıgüzel ve orkestramızın yeni şefi Dağhan Doğu yönetti. Seçilen eserler, popüler Azeri şarkılarının yanı sıra ünlü opera aryalarından oluşuyordu. Bir de, ülkemizin tanıtımına en çok katkı sağlayan vazgeçilmez eserden; Ulvi Cemal Erkin'in *Köçekçe*'si çalındı konserlerde. İzmir Operası'nın solistlerinden tenor Levent Gündüz'ün yanı sıra, Azerbaycanlı ünlü ses sanatçıları Samir Ceferov, Gülay Zeynallı, Ehtiram Hüseynov ve Elton Hüseynaliyev konserlerde solist olarak yer aldılar. Hepsi de çok üst düzey performanslar sergilediler. Özellikle bizim solistimiz Levent Gündüz ve Samir Ceferov Azerbaycan'da bir La Scala havası estirdiler. Levent Gündüz yurtdışında önemli temsil ve konserlerde yer almış önemli opera solistlerimizden biri. Samir Ceferov da uluslararası arenada kendini kanıtlamış, Monserrat Caballe'yle çalışmış çok üst düzey bir sanatçı.

Konserler nasıl geçti? Dinleyicilerin tepkisi nasıldı?
İlk konser 3 Mayısta Nahçıvan'daydı. Konsere Vasıf Talibov (Nahçıvan Özerk Cumhuriyeti Yüksek Meclisi Başkanı, milletvekili) maiyetindeki devlet erkânıyla birlikte katıldılar. Yaklaşık 800 kişilik Haydar Aliyev Sarayı'ndaki konser salonu, hepsi resmi giyimli dinleyicilerle, tamamen doluydu. Nahçıvanlı müzikseverler konseri baştan sona, son derece dikkatle dinlediler. Alkışlar bile ritmik, mükemmel bir düzen içerisindeydi. Salonun dekoru ve akustiği de neredeyse kusursuzdu. Konser sonrasında Sayın Vasıf Talibov kulise gelip tüm orkestrayı özel olarak kutladı ve her yıl orkestramızı Nahçıvan'da konuk etmek istediklerini belirtti.

Konser salonları ve dinleyicilerle ilgili izlenimleriniz nasıl?
5 Mayıs konseri Bakü'deki tarihi Filarmoni Salonu'ndaydı. Tam bir kültür-sanat şehri olan Bakü'deki Filarmoni Salonu'nu görünce, bu ülkenin yüksek kültür-sanat seviyesinin nedeni anlaşılıyor. 1912 yılında yapılmış bu tarihi salon, 1920 Sovyet döneminden itibaren konser salonu olarak kullanılmaya başlanmış. O tarihlerden bu yana efsaneleşmiş birçok isim bu salonda konserler vermiş. Bu sayede Azerbaycan'da köklü bir çoksesli müzik geleneği gelişmiş. Buradaki konserimiz de oldukça dolu geçti. Dinleyici içten ve coşkuluydu. Konsere Büyükelçi Erkan Özoral, Kore Büyükelçisi Choi Suk-Ying ve Türk iş adamlarından oluşan büyük bir heyet katıldı. 7 Mayıs'taki konserimiz ülkenin ikinci büyük şehri olan Gence'deydi. Fikret Amirov Gence Devlet Filarmonisi, yapımı yeni tamamlanmış bir kültür merkezi. Son derece estetik bir mimariye sahip merkezin konser salonu da oldukça geniş ve şık. En coşkulu dinleyici de bu şehirdeydi. Konser, dinleyicilerin coşkusuyla oldukça pozitif bir havada geçti. Performanslar en üst düzeydeydi. Konsere Gence'deki Türkiye Başkonsolosu Orhan Işık ve Gence Valisi Elmar Valiyev katıldı. Konser sonrasında Sayın Vali tarafından orkestraya bir resepsiyon verildi.

Azerbaycan halkının konukseverliğinden memnun kaldınız mı?
Hem de çok! Gittiğimiz her şehirde gerçekten çok içtenlikle karşılandık ve ağırlandık. Azerbaycan halkının bizlere olan yaklaşımından, Türkiye Cumhuriyeti'ne ve halkımıza karşı duydukları derin kardeşlik duygusu, açık bir şekilde seziliyordu. Ayrıca üç şehirde de görülmesi gereken yerler, zaman yettiğince tüm kafileye gezdirildi. Azerbaycan'ın tarihine ve kültürüne son derece sahip çıkan bir devlet olduğuna ve büyük lider Haydar Aliyev'in her alanda Azerbaycan'ı nasıl muasır medeniyetler seviyesine taşıdığına bizzat tanık olduk. Ulu önderlerine olan bağlılıklarının ve derin sevgilerinin de aynı bizlerdeki Atatürk sevgisi gibi derin ve sarsılmaz olduğu tüm gözlerden okunuyordu. Haydar Aliyev'in Atatürk'le ortak yönlerinden de gururla bahsediyorlardı.

Geçmişte yılsonunda "bütçede para arttı, hadi hemen iki günde bir turne bulun da sizi gönderelim" diyenleri de anımsadığım için, yaptığınız turnenin değerini iyi anlıyorum. Tüm orkestrayı yürekten kutluyorum.

Rüstem Farman Photography

Ölümünün 150. yıldönümünde Gioacchino Rossini

Bel Canto döneminin eşsiz komedi ustası

Kornist ve trompetist bir babayla şarkıcı bir annenin oğlu olarak 29 Şubat 1792 tarihinde Pesaro'da yaşama gözlerini açtı. Rahatsızlanan annesinin sahneden emekli olmasının ardından taşındıkları Bologna'da Angelo Tesei ile çalışan Rossini ayrıca ünlü tenor Babbini'den şan dersleri aldı. Güzel bir sese sahip olan Rossini bu yıllarda Bologna ve Ravenna'da kilise ve opera evlerinin korolarında söyledi. 1806 yılında Accademia Filarmonica'ya kabul edildi. Aynı yıl öğrenci olarak girdiği konservatuvarda Padre Mattei ile kontrpuan, Gibelli ile de şan üzerine çalıştı. Bu dönemde dinsel koral eserler ve solo piyano parçaları besteleyen Rossini'nin ilk operası, fars türünde bestelediği Il cambiale di matrimonio oldu. Eser, Venedik'teki Teatro San Moise'de 1810 yılında 13 kez sahnelendi. Ertesi yıl piyanist olarak çalıştığı Bologna Operası için *L'equivoco stravagante* adlı komik operasını besteledi ama librettosu uygunsuz bulunan eser sadece üç kez sahnelendi. 1812 yılında tam beş yeni eseri birden sahnelendi. Bunlardan üçü, Teatro San Moise için yazdığı tek perdelik farslardı. Aralarından *L'inganno felice* o yılın başında büyük bir başarı kazandı. Rossini'nin, kariyerinde önemli bir yıl olan 1812'nin sonbaharında Milano La Scala'da sahnelenen *La pietra del paragone* adlı iki perdelik komik operası izleyici tarafından hararetle alkışlandı.

Rossini 1820 yılına kadar olağanüstü bir tempoda operalar besteledi. Taktiği, başarısız olduğu için rafa kaldırdığı operalarının gözüne iyi gelen pasajlarını bestelediği yeni operalarına monte etmekti. Rossini 1813 yılında Venedik'te prömiyerleri yapılan *Tancredi* adlı ciddi ve *Cezayir'de Bir İtalyan Kızı* adlı komik operaları vasıtasıyla, İtalyan opera geleneğinin bu iki önemli türünde üstün eserler verebileceğini ispatlamış oldu. *Cezayir'de Bir İtalyan Kızı* operasının bir ayda mı yoksa Rossini'nin iddia ettiği gibi 18 günde mi bestelendiği tartışmalıdır. Opera, Rossini'ye özgü biçimde, zarif bel canto ezgilerle dinamik tempoların zevkli ve muzip bir uyuşumudur. *Cezayir'de Bir İtalyan Kızı*'nın, Haydn'ın *Sürpriz Senfonisi*'ndeki orkestranın forte patlamalarını andıran uvertürü çok sevilir.

Aynı yıllarda bestelediği *Aureliano in Palmira* ve *Sigismondo* adlı ciddi operaları beklediği ilgiyi bulamadı. 1814 yılı yazında La Scala'da prömiyeri yapılan *İtalya'da Bir Türk* operası ise fazla alkış alamadığı prömiyerinin ardından zaman içinde sevilen Rossini operaları kervanına katıldı. 1815 yılı, Rossini için bir dönüm noktası oldu. Besteci o yıl Napoli'nin krallık tiyatrolarının emprezaryosu Domenico Barbaja ile el sıkışarak bu şehirdeki San Carlo ve Fondo tiyatroları için yılda iki opera besteleme taahhüdünün altına girdi. 1815-22 yılları arasında Napoli sahneleri için on tane opera yazdı Rossini. *İngiltere Kraliçesi Elisabeth, Otello, Armide, Gölün Kızı, II. Mehmet, Zelmira,* ileride yaşamını birleştireceği İspanyol primadonna Isabella Colbran'ın başrolünde söylediği ciddi operalardı. Besteci daha önce sahnelenmiş operalarını da bu yıllarda Napoli'ye taşıdı. Napoli opera kurumlarına angajeydi Rossini ama İtalya'nın diğer büyük opera kurumları için de bestelemeyi sürdürüyordu. Aralarında özellikle, her ikisi de Roma'da izleyiciyle buluşan *Sevil Berberi* ve *Külkedisi,* en ünlü yaratıları arasında başta gelir.

Komik Operaların En Komiği

Pierre Beaumarchais'nin Fransızca komedi oyununa dayanan *Sevil Berberi*'nin prömiyeri 1816 yılında Roma'daki Teatro Argentina'da yapıldı. 'Komik operaların en komiği' unvanı yakıştırılan *Sevil Berberi*'nin prömiyeri hayli gürültülü geçti. Eserin o akşam ıslıklanmasının ardında, Rossini'den kısa süre önce aynı adlı çok sevilen bir opera yazmış olan bestecinin rakibi Giovanni Paisiello'nun prömiyer gecesi salonu dolduran taraftarlarını Rossini aleyhine kışkırtması yatıyordu. Rossini'nin *Berber*'i ikinci temsilinde hak ettiği başarıya ulaşarak kısa sürede Paisiello'un *Berber*'inin tüm havasını söndürdü. Hızlı yazmasıyla ünlü olan Rossini'nin *Sevil Berberi*'ni kaç günde yazdığı da tartışma konusudur. Besteci eserini 12 günde yazdığını iddia etse de müzikbilimciler bu süreyi üç haftaya kadar çıkarırlar. Operanın ünlü uvertüründeki bazı temalar, bestecinin adeti olduğu üzere, önceki operalarından alınmıştı. Lindoro'nun 'Ecco, ridente in cielo', Figaro'nun 'Largo al factotum della citta' ve Rosina'nın 'Una voce poco fa' aryaları ünlüdür. 1822 yılında Rossini'yle tanışan Beethoven'in ağzından şu tarihi sözlerin döküldüğü bilinir: *"Ah Rossini, demek Sevil Berberi'nin bestecisi sensin. Tebrik ederim seni, mükemmel bir komik opera yazmışsın. İtalyan operası ayakta durdukça bu eserin hep söylenecek. Sakın başka türlere gireyim deme, doğana aykırı hareket etmiş olursun."*

Külkedisi (Cinderella-La Cenerentola) operası, Rossini'nin *Sevil Berberi* kadar ünlenmiş eserlerinden biridir. 25 yaşında bestelediği bu operayı da yine üç hafta gibi kısa bir sürede dünyaya getirmiştir. Rossini, teknik efektler kullanılamayacak olmasından dolayı, masalın doğaüstü yanlarını opera sahnesine taşımak istememiştir. *Külkedisi*'nin prömiyeri 1817 yılında Roma'daki Teatro Valle'de yapıldı. Angelina'nın

Rossini 1813 yılında Venedik'te prömiyerleri yapılan Tancredi adlı ciddi ve Cezayir'de Bir İtalyan Kızı adlı komik operaları vasıtasıyla, İtalyan opera geleneğinin bu iki önemli türünde üstün eserler verebileceğini ispatlamış oldu.

1822 yılında Rossini'yle tanışan Beethoven'in ağzından şu tarihi sözlerin döküldüğü bilinir: 'Ah Rossini, demek Sevil Berberi'nin bestecisi sensin. Tebrik ederim seni, mükemmel bir komik opera yazmışsın. İtalyan operası ayakta durdukça bu eserin hep söylenecek. Sakın başka türlere gireyim deme, doğana aykırı hareket etmiş olursun.'

(Külkedisi) ikinci perdedeki 'Nacqui all'affanno... Non piu mesta' aryasıyla, operanın konser sahnelerinde de sıkça seslendirilen uvertürü, sevilen anlardır. Rossini'nin 17 yaşında besteleyip 1817 yılında Milano La Scala'da prömiyerini yaptığı *Hırsız Saksağan (La gazza ladra)* operası uvertürünün ilginç bir besteleniş öyküsü vardır. Emprezaryosu, temsilden bir gün önce hala kendisine teslim etmediği uvertürü tamamlaması için Rossini'yi evine kilitler. Besteci, en güzel opera uvertürlerinden biri olan *Hırsız Saksağan* uvertürünün çalgı partilerini roket hızıyla yazdıkça sayfaları açık penceresinden sokakta bekleyen kopistlerine atmıştır.

Napoli'deki taahhüdünün sona ermesi üzerine bu şehirden ayrılan Rossini 16 Mart 1822 tarihinde kendisinden yedi yaş büyük olan gözde sopranosu Isabella Colbran ile evlendi. Avrupa'da esmekte olan Rossini fırtınasının o yıl teslim aldığı şehirlerden biri olan Viyana'da bestecinin beş operası birden sahnelenmekteydi. Hepsinin de başrolündeki isim Isabella Colbran'dı. Rossini, İtalyan sahneleri için bestelediği son opera olan *Semiramide*'nin prömiyerini ertesi yıl Venedik Karnavalı sırasında La Fenice'de yaptı. Colbran'ın elinden tutup 1823 yılı sonhaharında İtalya'dan Londra'ya geçen Rossini, King's Theater ile anlaşmaya varıp burada sekiz operasını sahneledi. Elde ettiği muazzam gelir bakımından İngiltere turnesi bestecinin kariyerinin önemli duraklarından biriydi.

1824 yılında Londra'dan Paris'e dönen Rossini, eşdirektörlüğüne getirildiği şehrin İtalyan Tiyatrosu'nda bir yıl sonra *Reims'e Yolculuk* adlı tek perdeli İtalyanca operasının prömiyerini yaptığı gibi, *Semiramide* ve *Zelmira*'yı da Parisli izleyicilere tanıttı. 1826 sonbaharında bu görevinden istifa eden Rossini, döneminin en saygın müzik adamı sıfatıyla, Fransa Kralı'nın Birinci Kompozitörü ve Opera Genel Müfettişi makamına getirildi. Rossini bu görevleri karşılığında yıllık 25 bin frank gibi çok yüksek bir maaş alıyordu. Bu dönemde Fransız operasına gitgide daha fazla adapte olan Rossini, *Maometto II*'yi *Le siege de Corinthe* ve *Mose in Egitto*'yu *Moise et Pharaon* isimleriyle Paris Operası için Fransızca sahneledi.

Rossini'nin bu dilde orijinal opera besteleme çalışmaları, *Kont Ory* (1828) ve *Guillaume Tell* (1829) operalarıyla sonuç verdi. *Kont Ory* günümüzde yeniden sahne yüzü gören başarılı bir komik operadır. *Guillamue Tell* ise ortalama dört saatlik süresi, tenor rolün çok yüksek perdelerde söyletilmesi nedeniyle pratik nedenlerle izleyiciyle fazla buluşamayan bir Rossini operasıdır. Friedrich Schiller'in İsviçreli bağımsızlık savaşçısı Wilhem Tell'i konu alan oyununa dayanan *Guillaume Tell*, 37 yaşındaki Rossini'nin bestelediği son opera olacaktı. Günümüzde ender sahnelenen bu operadan geriye kalan, popüler kültüre de mal olan uvertürüdür. Bu uvertürün 'İsviçreli askerlerin marşı' adlı final ezgisi, çizgi filmlerden sinema filmlerine kadar hayli geniş bir alanda kullanılmış, 20'nci yüzyıl bestecilerinden Dimitri Şostakoviç 15'inci Senfoni'nin ilk bölümünde alıntılamıştır.

Son operasını da sahnelemesinin ardından İtalya'ya dönen Rossini ve Colbran, 1830'ların ilk yıllarını Bologna'daki villalarında sakin ve huzurlu bir ortamda geçirdi. Rossini gençliğinde başdöndürücü bir tempoda yazdığı operaların yorgunluğunu üzerinden atıyordu. Ama sesini kaybettiği için sahneye veda etmek zorunda kalan Isabella Colbran'ın

eşinin dingin halini paylaştığı pek de söylenemezdi. Geçirdiği hastalıkların etkisiyle, birlikte yaşaması güçleşen bir insana dönüşmesinden dolayı Rossini karısını terk edip Paris'e döndü. 1832 yılında bu kez kendi hastalıklarıyla uğraşmak durumunda kalan Rossini psikolojik açıdan da zor günler geçirdi. Bu dönemde imdadına Olympe Pelissier yetişti. Rossini'yle yakından ilgilenen Pelissier, 1836 yılında Colbran'dan boşanan besteciyle geçirdiği on yılın ardından onunla evlendi. Besteleri üzerinde geçmişe kıyasla daha uzun zaman harcayan Rossini bu yıllar içinde birkaç şarkı, *Stabat Mater* (1832-41) ve *Petite messe solennelle* dışında eser bestelemedi. 1842-55 yılları arasını, konservatuvarına danışman olduğu Bologna ve Floransa'da geçirdi. Bu arada, hastalıklarına çare olsun diye sonuçsuz kalan kaplıca tedavileri gördü.

63 yaşında yeniden yerleştiği Paris, besteciye adeta gençlik iksiri aşıladı. Rossini buradaki evinde 13 Kasım 1868 tarihinde zatürreden yaşama veda ettiği güne dek, *Yaşlılık Günahları (Peches de vieillesse)* adını verdiği şan ve solo piyano için salon müzikleri besteledi. 14 ciltte toplanan bu parçalar için Rossini, 'Benim gibi dördüncü sınıf piyanistler için yazdım' yorumunu yapmıştır. Son büyük yapıtı olan *Petite Messe solennelle* ölümünden bir yıl sonra yayımlandı. Cenaze töreni, Paris'teki Madeleine Kilisesi bestecinin sevenlerine dar geleceği için Trinity Kilisesi'nde yapıldı. *Stabat Mater* adlı eserinin o dönemin ünlü solistleri tarafından söylendiği törenin ardından Rossini'nin naşı Beethoven'in *Eroica Senfonisi*'nden cenaze marşı eşliğinde Pere Lachaise Mezarlığı'na götürülerek toprağa verildi. İtalyan Hükümeti'nin talebi üzerine Rossini'nin kemikleri 1887 yılında Floransa'daki Santa Croce Bazilikası'na taşındı. Müzik tarihinin en fazla para kazanmış bestecileri arasında yer alan Rossini öldüğünde ardında 2.5 milyon frank gibi çok yüksek miktarda miras bırakmıştı. Rossini'nin mirasıyla Pesaro'da kurulan konservatuvar ve adını taşıyan vakıf, bestecinin sanatsal mirasının korunmasında öncü rol üstlenmiştir.

Rossini öldüğünde ardında 2.5 milyon frank gibi çok yüksek miktarda miras bırakmıştı. Rossini'nin mirasıyla Pesaro'da kurulan konservatuvar ve adını taşıyan vakıf, bestecinin sanatsal mirasının korunmasında öncü rol üstlenmiştir.

'Signor Crescendo'

Rossini'nin müziğini çağdaşlarından ayıran önemli bir özelliği vardır, o da hemen tüm operalarında kullandığı kendine özgü kreşendo tekniğidir. Birkaç çalgıyla usulca, adeta fısıltı biçiminde yola çıkan ana ezgi gittikçe daha fazla çalgının katılımıyla kreşendo (ses gürlüğünün artışı) yaparak kısa sürede uğultuyu andıran bir fırtınaya dönüşür. Bu özgün tarz Rossini'ye 'Signor Crescendo' lakabını kazandırmıştır.

Boğazına En Düşkün Besteci

Rossini besteciliğiyle olduğu kadar gurme yönüyle de meşhurdu. Onunla ilgili anlatılan anektodlardan birinde Rossini'nin hayatında üç kez gözyaşı döktüğü söylenir: İlk operası beğenilmediğinde, Paganini'yi hayatında ilk kez dinlediğinde ve bir piknik sırasında içi doldurulmuş bir hindi gezinti yaptıkları kayıktan düşüp suyu boyladığında... Stendhal, Rossini biyografisinde, bestecinin *Tancredi* operasındaki ünlü 'Di tanti palpiti' aryasını Venedik'te risottosunu beklerken yazdığı için aryanın 'pirinç aryası' olarak ünlendiğini yazar. Yine benzer bir öyküde, *Külkedisi*'nin ünlü aryası 'Nacqui all'Affanno al pianto'yu arkadaşlarıyla bir Paris tavernasında içip eğlendiği sırada 15 dakika içinde bestelediği söylenir. Adını Rossini'den alan ve bugün de kimi restoranların menüsünde bulunabilecek Tournedos Rossini adlı yemeğin Paris'teki Cafe Anglais'de keşfedildiği söylenir. Rossini'nin gurme yönünü bilen dönemin mutfak şefleri, biraz da ün kazanmak amacıyla, tavuklu ve etli yemekler icat edip besteciye ithaf etmişlerdir. Rossini'nin *Cezayir'de Bir İtalyan Kızı* ve *Reims'e Yolculuk* gibi operalarında gastronomik göndermeler bulunur. *Yaşlılık Günahları*'ndaki piyano parçaları takımından birinin adı ise 'Ordövr'dür. Rossini'nin şaraba olan efsanevi tutkusunun ise, çocukluğundan itibaren katıldığı kilise ayinlerinden kaynaklandığı söylenir. Besteci dillere destan kavında dünyanın farklı bölgelerinden şaraplar bulundururdu.

T.C. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI *TR MINISTRY OF CULTURE AND TOURISM*
DEVLET OPERA VE BALESİ *STATE OPERA AND BALLET*

Onursal Jüri Başkanı / Honorary Chairman of the Jury

Yuri Grigorovich

SSCB Sanatçısı, Bolşoy Tiyatrosu Koreografı
People's Artist of the USSR, Choreographer at the Bolshoi Theatre

İSTANBUL 6th ULUSLARARASI INTERNATIONAL BALE BALLET YARIŞMASI COMPETITION & FESTİVALİ FESTIVAL 2018

Yarışma için son başvuru tarihi:
25 Mayıs 2018

Application deadline for the Competition:
May 25, 2018

istanbulballetcompetition.gov.tr
info@istanbulballetcompetition.gov.tr

Atinalı kemençeci **Sokratis Sinopoulos**, 21 yıl sonra **Derya Türkan**'la ikinci *İstanbul'dan Mektup*'u kaydetti

Eleni Karaindrou, Charles Lloyd ve Loreena McKennitt'la yaptığı çalışmalarla ismini duyuran Sokratis Sinopoulos, 1997'de Derya Türkan'la *İstanbul'dan Mektup*'u kaydetmişti. ABD'de yayımlanan albümde iki klasik kemençeci enstrümanın orijinal repertuvarını araştırmıştı. 21 yıl sonra tekrar Tanburi Cemil'in çağına dönen ikili bu kez adalardan ve Trakya'dan İstanbul'a ezgi taşıyan, şehrin müziğini zenginleştiren isimsiz kahramanları gündeme getiriyor.

Serhan Yedig
syedig@hotmail.com

Sevi Tsoni

Derya Türkan

Derya'yla çalmak aynaya bakmak gibiydi. İlk kez karşılaştığımız hâlde 50 yıllık dost gibi ortak bir dil oluşturduk.

Erhan Bayram, Bosphorus grubunun Türkiye ve Yunanistan'daki etkilerini araştırdığı yüksek lisans tezinde (2011-İTÜ) topluluğun 15 Mart 1988'de Atina'daki konserini izledikten sonra klasik kemençeye başladığınızı belirtiyor. Bu konser kemençeyle ilk karşılaşmanız mıydı?

1988'de, 14 yaşında konservatuvar öğrencisiydim. Gitar ve Bizans müziği öğreniyordum. Pek iyi bir öğrenci olduğum söylenemezdi (gülüyor)... Atina'da ilk kez Mevlevi müziği konseri verileceğini duyduk. Meraklı müzikseverler için çok önemli bir olaydı bu. Kentin en büyük konser salonlarından Palace'daki konsere konservatuvar öğrencilerinden bir grupla gittim. O akşam dinlediğim Bosphorus ve İhsan Özgen, kemençe çalmaya başlamamın en önemli nedenlerinden biridir. Diğer önemli neden ise birkaç ay önce yine konserde dinlediğim Ross Dally'ydi. Atina'da yaşayan İrlandalı müzikçi Dally, farklı bir tür olan Girit kemençesi çalıyordu.

O yıllarda klasik kemençe Yunanistan'da tanınan bir enstrüman mıydı?

Yunanistan'da kemençe denilince ilk akla gelen Girit, daha sonra Pontik (Laz) kemençesi. Dostlarıma kemençe çaldığımı söylediğimde bunlardan birini çaldığımı sanıyorlardı. Klasik kemençenin son usta virtüözü, İstanbul göçmeni Lambros Leondaridis, ben doğmadan yıllar önce ölmüştü. Ondan sonra İstanbul kaynaklı klasik kemençe geleneği unutulmuştu. Enstrümanı yapan lüthiye kalmamıştı.

Ailenizin Türkiye'yle ilgisi var mı? Nasıl oldu da böyle bir enstrüman çalmanız için sizi teşvik ettiler?

Ailem Mora'dan. Anadolu'yla ilgileri yok bildiğim kadarıyla. Arkadaşlarım soyadım nedeniyle Sinop göçmeni olabileceğimizi söylüyor, fakat bu konuda bir kanıt yok. Annem ve babam iyi bir müzikseverdi. Ben *rock* dinlerdim, onlar ise Teodorakis'i ve halk müziğini severlerdi. Beni kemençe çalmaya teşvik ettiklerinde profesyonel müzikçi olacağımı düşünmemişlerdi. Ross Dally'den ders almaya başladım. Çocukluğumdaki koro çalışmalarından öğrendiklerim sayesinde çok hızlı ilerledim. Altı ay sonra Dally'le konsere çıktım. Bu, profesyonelliğe ilk adımdı. 18 yaşında sıra dışı bir enstrüman çalan genç sahnede çok ilgi çekiyordu.

Kemençe aşkına 18 yaşında İstanbul'a geldim

Türk müzikçilerle nasıl bağlantı kurdunuz?

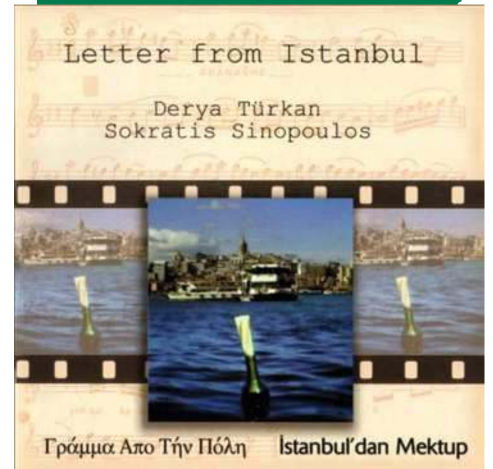
1992'de, 18 yaşında otobüse atlayıp İstanbul'a geldim. İlk yurtdışı yolculuğumdu. Türkiye ve Yunanistan arasındaki turist trafiği günümüzdeki kadar yoğun değildi. Taksim'de yaşayan Amerikalı bir dostumun evinde bir hafta kaldım. TRT İstanbul Radyosu ve İTÜ Türk Müziği Devlet Konservatuvarı'na gittim. Her ikisinin kafesinde çok önemli ustalarla tanıştım. Osmanlı müziği çalan genç Yunan müzikçi tanıştığım kişilerin de ilgisini çekiyordu. Bana çok yardımcı oldular. Yaşlısı, genci hepsi öyle dostça davrandı ki unutamıyorum. Benim geleneksel Türk müziğiyle ilgilendiğim kadar Yunan müziğiyle ilgileniyor, merak ediyor, öğrenmek istiyorlardı. Radyoda Klasik Türk Müziği Korosu'nun provasını izlemeye stüdyoya girdiğimde şef çalışmayı durdurdu, beni sahneye davet etti. Birkaç eser çalmamı istedi. Türk müziği geleneğinde Rum ve Ermeni müzikçilerin önemli yeri olduğu için beni de hemen benimsediler. Konservatuvarda Necdet Yaşar, İhsan Özgen, Cüneyt Orhon, Hurşit Ungay, Mutlu Torun, Murat Aydemir, Cengiz

Türkiye'de yayıncı bulamamıştık

Sokratis'le 1992'de, kanuni Reha Sağbaş vesilesiyle tanışmıştım. Sağbaş, tanıştığımız gün denemek için birlikte çalmamızı önermişti. Sanki 40 yıldır birlikte çalışıyormuşçasına müthiş bir uyuma ulaşmıştık. Bu olay bana Kudsi-Süleyman Erguner'in ney ikilisinden ilhamla çift kemençe için repertuvar oluşturma fikrini verdi. Düşüncemi daha sonra Sokratis'e söylediğimde çok şaşırdı. Yaklaşık 1,5 yıl repertuvar araştırdık. Önce klasik kemençenin önemli virtüözü Tanburi Cemil'in taş plaklarını inceledik. Radyo arşivinden Şükrü Tunar, Yorgo Bacanos gibi üstatların sirtolarını, longalarını notaya aldık. Çeçen Kızı, *Rast Sirto* gibi eserlere Sokratis'in Yunanistan'dan getirdiği kasap havalarını ekledik. Anadolu göçmenlerinden derlenmiş İstanbul ezgileri Yunanistan'da zamanla hızlandırılıp oyun havasına dönüştürülmüş, kemençenin yerini klarnet almıştı. Biz bunları yavaşlatıp icra ettik.

İlk *İstanbul'dan Mektup*'u 1997'de İstanbul'da Cengiz Onural'ın stüdyosunda kaydettik. Türk plak firmaları ilgilenmeyince ABD'deki Golden Horn'a başvurduk. Albüm ABD'de yayınlandı, folk müziği dergilerinde olumlu eleştiriler aldı. 2001'de ABD turnesine çıktık.

Derya Türkan

Tanburi Cemil'in son göz ağrısı

İsimleri birbirine benzemekle birlikte, İstanbul, Girit ve Laz kemençeleri aynı aileden farklı enstrümanlar. İlkel formu ise Laz ya da Pontus kemençesi. Enstrüman, üç telli, ince ve uzun gövdeli olmakla birlikte, ayakta ve hiçbir yere dayanmadan çalınabiliyor. Girit kemençesi ise yarım armudi ve diğerlerinden büyük, dört telli; ayakta da çalınabiliyor. Kemançe-i Rumi, Politiki lyra, Konstantinapol liri, Anadolu kemençesi, İstanbul kemençesi ya da yaygın ismiyle klasik kemençe (yarım armudi) sol dize ve özel ayaklarıyla göğüs kafesine dayanarak, oturarak çalınıyor, tellere tırnakla basılıyor. Orta teli diğerlerinden uzun olan enstrümanın boyu ortalama 42, en geniş yeri 14, en derin yeri ise ortalama 3,5 santimetre uzunluğunda. Orijinal yayının yanında, iki katı uzunluğundaki keman yayıyla da çalınabiliyor. Gövde materyali için makbul olan ağaç karadut, göğüs için servi, can direği için çam, üç adet burgusu için abanoz. Kemençenin yayı ise gül ya da abanozdan yapılıyor. Enstrümanın gelmiş geçmiş en büyük ustaları 19. yüzyılda yaşayan Baronak ve Küçük İzmitlidir.

1958'de İTÜ'de Kemençe Seslerinin Armonik Analizi başlıklı doktora tezini hazırlayan Ord. Prof. Salih Murat Uzdilek ve yüksek mühendis Asuman Onaran'ın bulgularına göre kemençe "hemen hemen iyi bir kemana tekabül ediyor". Derya Türkan ise diğer kemençelerin sesi 1,5 oktav civarında iken, klasik kemençenin sesinin 2,5 oktava ulaştığını söylüyor. Türkan enstrümanın Orta Asya kökenli olmadığını, Bizans'tan İstanbul'a miras kaldığını savunuyor.

17. yüzyılda İstanbul'da 80 civarında profesyonel kemençeci olduğunu yazıyor Evliya Çelebi. Yılmaz Öztuna'dan öğrendiğimize göre, kemençe Tanburi Cemil'den önce çoğunlukla köçekçe takımlarında lavtayla birlikte kullanılırdı, yani kabasaz takımının enstrümanıydı; incesaza katılmazdı. 30'lu yaşlarda kemençenin zengin sesini fark eden Tanburi Cemil, Vasilaki'yle çalışarak tekniğini ilerletti ve onu üstat kabul etti; hayatının sonuna kadar bu enstrümana odaklandı, taş plak kayıtlarında kullandı. Klasik kemençe onun elinde incesaza, saraya girdi.

1922'de kemençeden yararlanarak bir Türk yaylı sazlar grubu oluşturma fikriyle yola çıkan Hüseyin Sadettin Arel, projesini 11 yıl sonra gerçekleştirdi. Soprano, alto, tenor, bas ve kontrbas tonlarında "kemençe beşlemesi"ni imal etti. Mesut Cemil, Ruşen Ferit Kam, Hadiye Ötüken gibi virtüozlarla deneysel çalışmalar yapsa da bu fikir yaygın kullanıma ulaşamadı.

Özkan gibi pek çok ustayla tanıştım. Derya Türkan'la da radyoda tanıştırıldım. Hemen bir stüdyoya sokup birlikte çalmamızı istediler. Derya'yla çalmak aynaya bakmak gibiydi. İlk kez karşılaştığımız hâlde 50 yıllık dost gibi ortak bir dil oluşturduk. Muhtemelen İhsan Özgen'in öğrencisi olması bu duygu ortaklığında önemli unsurdu. Farklı ülkelerde, şehirlerde yaşadığımız hâlde bu dostluk yıllardır sürüyor.

Türk müzikçilerle tanışmanız müziğinizi nasıl etkiledi, ne gibi yeni ilhamlar verdi?

Kendimi büyük bir ailenin üyesi gibi hissettim ilk kez. Güvenebileceğim, birlikte çalışabileceğim bir aile... Sanki doğduğum topraklara dönmüştüm. Çünkü Yunanistan'da klasik kemençe pek bilinmiyordu. İstanbul'a ait bu halk müziği enstrümanının kökleri Türkiye'deydi. Ayrıca Türkiye'de konservatuvardan radyosuna, orkestralarına kadar müzik ortamının çok gelişmiş olduğunu gördüm ve bundan etkilendim.

İlk *İstanbul'dan Mektup* Yunanistan'da ilgi çekti mi?

ABD'den birkaç yıl sonra Yunanistan'da yayımlandı. 20 yıl sonra karşılaştığım kişiler hâlâ bu albümden bahsediyor.

Geleneğin üstüne çapa attık

Bu albüm kendi çalışmalarınız açısından size esin verdi mi?

Her albüm benim için öğrenme sürecidir. *İstanbul'dan Mektup* hem Derya'yla ortak çalışmalarımız hem de benim müzik serüvenim açısından önemliydi. Klasik kemençe geleneğinin tam üstüne adeta çapa attık. Sonraki yıllarda ne kadar uzağa gidersek gidelim, hep ana kaynakla bağlantımızı sürdürdük.

Çellist Yo-Yo Ma enstrümanında yakalamak istediği tonu anlatırken mükemmeliyetin peşinde olmadığını, çellonun aynı zamanda rebab, klasik kemençe ya da insan sesi gibi tınlama imkânlarını araştırdığını söylemişti. Sizin hayaliniz nedir?

Caz gruplarında, çağdaş müzik icralarında kemençenin olanaklarını farklı şekillerde kullanmayı denedim. Hatta çılgınca işler yaptım. Bununla birlikte tınısının gelenekle bağını korumasını önemsedim. Madem ki çok eski ve köklü bir çalgı, belirli bir karakteri var, buna saygı göstermek gerekir. Kemençenin özgün tınısı bizi geçmişe, geleneğe bağlıyor. Bu bağı önemsediğim için enstrümanımı dikkatli kullanmaktan yanayım. Çılgın işler yapmak gerektiğinde kemanı denemek daha iyi. Çünkü Amerikan halk müziğinden Hint müziğine, senfonik orkestraya kadar çok geniş kullanım sahası var, daha esnek bir kimliğe sahip.

Öğretmeniniz Ross Daly'nin elinde kemençe Girit'in kahramanlık türkülerini söylüyor, etrafa neşe saçıyor; Kazancakis'in edebiyatı gibi coşkulu... Fakat sizin elinizde hüznün sesine dönüşüyor sanki...

Aslında hüzün duygusunun hep önde olmasını istemiyorum. Hatta çok hüzünlü çalmamak için özel çaba sarf ediyorum (gülüyor). Fakat doğal olarak bu tını çıkıyor ortaya. Bu enstrümanın doğasından kaynaklanıyor. Nostaljik ve romantik bir tınıya sahip.

Karaindrou ve Lloyd'dan etkilendim, esinlendim

Charles Lloyd ve Eleni Karaindrou'yla çalışmak müziğe ve enstrümanınıza yaklaşımınızı nasıl etkiledi?

Her ikisinden de çok etkilendim, esinlendim. Eleni Karaindrou'nun film müziklerinin yanı sıra konserlerine de katıldım. Melodik zenginliği, çok yalın müzikal fikirlerle yola çıkıp, bunu işleme konusundaki yeteneği önemlidir. Müziği haykırmaz. Sessiz çığlıklar içerir. Gözyaşını içine akıtır. Charles Lloyd ise ritüel yöneten din adamı gibidir. Büyük bir ön hazırlık yapmadan sahnede çıkar, grubundaki müzikçileri öyle başarıyla yönlendirir ki elde edebileceği sonucun en iyisini alır. Doğaçlama hep ilgimi çeken bir konuydu. Lloyd'la birlikte piyanist Jason Moran, basçı Reuben Rogers, davulcu Eric Harland gibi cazın en usta isimleriyle doğaçlama imkânı elde etmek önemli bir deneyimdi benim için. Her geçen gün kişiliği ve müzikal yaklaşımıyla beni ne kadar etkilediğini daha iyi anlıyorum.

ECM'den üç yıl önce yayımlanan *Eight Winds* projesi nasıl gündeme geldi ve bu albüm klasik kemençenin Yunanistan'da, Avrupa'da bilinirliğini nasıl etkiledi?

Karaindrou ve Lloyd'la kaydettiğimiz albümler sayesinde firmayla bağ kurmuştum. Kurucusu Manfred Eicher'e caz dörtlümle geçmişten o güne kadar yaptığımız kayıtları dinlettim. İlgisini çekince Atina'da bu albümü kaydettik. Kemençenin tanınması açısından epeyce rolü olduğunu söyleyebilirim. Yeni bir dinleyici kitlesine ulaşmamı sağladı. Yunanistan ve Avrupa'da eleştirmenlerden olumlu puan aldı. Bununla birlikte Yunanistan'da gelenekçi olanlar modern yaklaşımdan pek hoşlanmadılar. Oysa kemençe tınısı, ezgiler açısından gelenekle bağını koruyan bir albüm. İlk *İstanbul'dan Mektup*'la arasında güçlü bir bağ var.

Selanik Makedonya Üniversitesi'nde Anadolu halk müziği icrası üzerine ders vermeyi sürdürüyor musunuz?

Evet, hayatımın yarısı öğretmenlik, diğer yarısı icracılık.

Gençlik, konservatuvar öğrencileri arasında Anadolu müziğine ilgi ne düzeyde? Artıyor mu?

Son 30 yılda Yunanistan'da müzik önemli bir değişim yaşadı. Bir zamanlar neredeyse unutulan ud, kanun, kemençe gibi enstrümanları günümüz topluluklarında daha sık görmeye başladık. Bununla birlikte ilginin çok arttığını söyleyemeyeceğim. İlgi 10 yıl önce doruğa çıkmıştı.

Bu bir barış, dostluk projesi değildir

Bizans'tan günümüze klasik kemençe, İstanbul'un özgün bir çalgısıdır. Kaba saz takımının, yani İstanbul halk müziğinin vazgeçilmez enstrümanıdır. Bu enstrüman ve repertuvarı, yani sirtolar ve longalar Rumlarla Türklerin ortak kültürüdür. Yunanistan'a göçen müzikçiler bu geleneği rebetikolarda yaşatmış...

Türk ve Yunan müzikçiler bir araya gelince "barış" ve dostluk" projeleri yapılır. Sokratis'le zaten enstrümanımız ve ortak kültürümüz klasik kemençe repertuvarı nedeniyle kardeşiz, dolayısıyla bu bir dostluk projesi değil. **Derya Türkan**

9 Mart Zürih konseri sonrası CD kutlaması

İstanbul'dan ikinci "mektup" için neden 20 yıl beklediniz?

Bu süre içinde birlikte çalışmayı sürdürdük fakat albüm kaydedecek fırsat olmadı. Ayrıca müzik piyasasındaki gelişmeler pek iç açıcı değil. Sonunda doğal olarak ortaya çıktı. Kalan firmasına bu açıdan teşekkür borçluyuz.

Veda, gelinin türküsüyle

Albüm Türkçeye *"Bak, bahçem ne kadar güzel"* gibi tercüme edebileceğimiz Girit ezgisiyle açılıyor. Bu ezginin özelliği nedir, açılış parçası olmasının özel bir nedeni var mı?

Giritliler akşamları bir masanın etrafında toplanır, herhangi bir enstrüman eşliği olmadan şarkılar söyler. Girit sevgisini, kahramanlıkları yücelten türkülerdir bunlar. Ben naif bir şarkı seçtim. Çocuk şarkısına benziyor. *"Gelin güzel bahçemi, içindeki çiçekleri, güzelim ağaçları, ortasındaki tavus kuşunu görün"* diyor. Gençlik yıllarımda duyduğum bu ezgiyi çok severim. Derya'ya dinlettiğimde albümün açılış parçası yapmaya karar verdik. Giritli lavtacı Giorgos Manolakis'in yorumuyla da yeni bir boyut kazandı.

Sokratis Sinopoulos

Albümün açılışında, ortasında ve kapanışında Ege'den üç geleneksel ezgiyi çağdaş yaklaşımla yorumlayıp sirto, longa gibi geleneksel icraları repertuvarın merkezine almışsınız. Bu seçkiyi noktalamak için neden *Afino Giasti Gitonia*'yı seçtiniz?

Bu bir veda türküsü. *Mahalleye Veda*'yı Halkidiki'de gelinler evden ayrılırken söyler. Gelin, yaşadığı eve veda ediyor. Annesinden bahçesine iyi bakmasını, çiçeklerini sulamayı ihmal etmemesini istiyor. İçeriğini dinleyenlerin büyük bölümü bilmese de müziğiyle ne demek istediğini aktarıyor. Albümün açılış ve kapanışındaki ezgiler benim en sevdiklerim. Bahsettiğiniz üç türküde emprovizasyon öne çıkıyor. Derya'yla ikimizin son 20 yıllık kişisel ve ortak deneyimlerinin izleriyle biçimleniyor. Örneğin, benim sololarımda Charles Lloyd, Eleni Karaindrou, Ara Dinkçiyan'ın izlerini görebilirsiniz.

İkinci "mektubun" nasıl algılanmasını isterdiniz?

İlki gibi çıkış noktası İstanbul. Bu repertuvara sıkı sıkıya bağlı. Tanburi Cemil'in çağında Ege adalarından İstanbul'a gelip ortak bir müzik yaratan müzikçilere saygılarımızı sunuyoruz. Bu amaçla aramıza adalardan müzikçileri aldık. Öte yandan, birbirinden 20 yıl arayla kaydedilen iki albüm bizdeki değişimin de bir göstergesi.

Derya Türkan ya da diğer Türk müzikçilerle yakın gelecekte albüm kaydetmeyi planlıyor musunuz?

Dörtlümle birlikte ECM için ikinci albümü bu yaz kaydedeceğiz. Ardından Derya Türkan ile yeni çalışmalar yapmak istiyoruz.

40'lı yaşların ortasına yaklaşıyorsunuz. 50'ye varmadan ne gibi hayalleriniz, hedefleriniz var?

Müziğimi seslendirebileceğim bir albüm daha kaydedecek olmak beni sevindiriyor. Dostlarıma, aileme, öğrencilerime daha fazla zaman ayırmak istiyorum. Bu arada Derya'yla daha çok konser vermeyi arzu ediyorum.

Serhan Yedig'in tüm müzik röportajlarını www.muziksoylesileri.net adresinde okuyabilirsiniz.

2015'te yayımlanacaktı

2001 ABD turnesinin ardından Sokratis'le dostluğumuz sürdü. Eşlerimiz Dilek Türkan ve Katerine Papadopulo'nun katılımıyla Avrupa'da "İki Kemençe, İki Ses" adı altında konserler verdik. Yıllar sonra Tanburi Cemil Bey'in 100. ölüm yıldönümü vesilesiyle iki kemençeyi odak alan bir repertuvar hazırlamak istedik. Cemil Bey, hayatının önemli bölümünü Langa, Kumkapı meyhanelerinde Giritli, Sakızlı lavtacıları ve kemençecileri dinleyerek geçirmiş. Bunları kendi süzgecinden geçirip plağa kaydetmiş. Biz de 20. yüzyılın başında Cemil Bey'e ilham veren müzik ortamını hayal ettik. İki yılda oluşturduğumuz repertuvarda Girit'ten ezgiler, Midilli'den aptaliko, Trakya'dan hora, İstanbul'dan ağır zeybek, ağır kasap, hızlı longa, sirto yer aldı. Aramıza Girit'ten lavtacı Manolakis, Atina'dan kontrbasçı Pavlos Spyropoulos, İstanbul'dan Yarkın Kardeşler ve kanuni Serkan Halili katıldı. İstanbul'da konser verircesine hep birlikte stüdyoya girdik, 1,5 günde ikinci albümü kaydettik.

İlk albüm İstanbul'un özgün sesiydi. İkincisine günümüzün müzik diliyle başlayıp geçmişe yolculuk yaptık; Tanburi Cemil'e ve onun çağında adalardan gelip İstanbul'un sesini zenginleştiren isimsiz virtüözlere saygılarımızı sunduk. Bundan sonraki albüm belki tamamen bizim müziğimizden oluşur. Örneğin, geçmişin müzik birikiminden ne anladığımızı, günümüzün diliyle ifade ederiz.

Derya Türkan

ARTER
www.arter.org.tr

CAN AYTEKİN

BOŞ EV

16 MART-15 TEMMUZ 2018

KÜRATÖR
EDA BERKMEN

SANAT İÇİN ALAN
İSTİKLAL CADDESİ
NO: 211 BEYOĞLU,
İSTANBUL
GİRİŞ ÜCRETSİZ

Boş Ev 3, 2018, tuval üzerine yağlıboya, 190 x 150 cm (detay)

Regent's Park'ı dinliyorum gözlerim açık

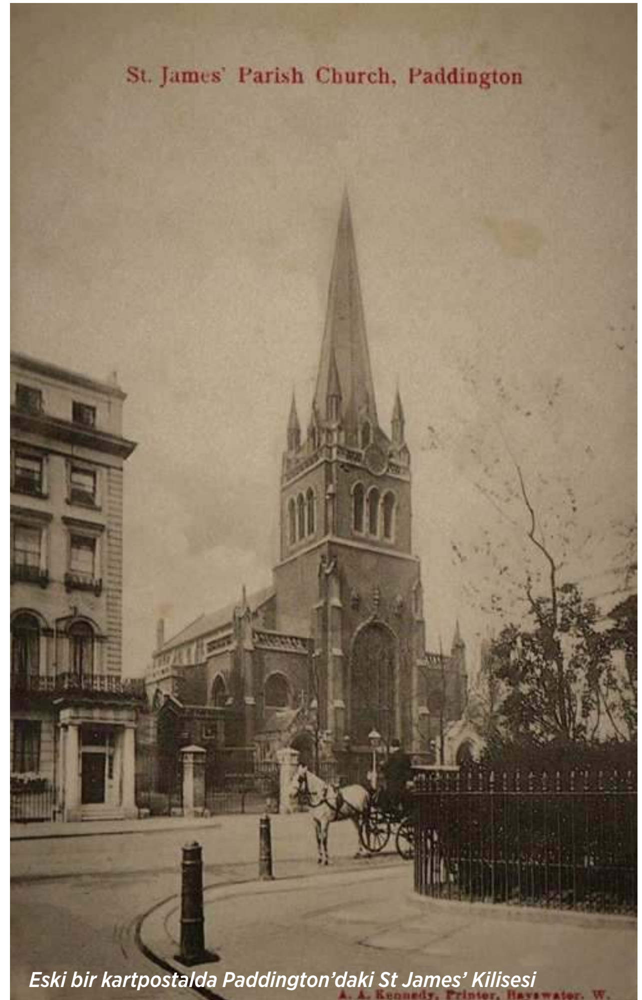
Orhan Veli'nin şiirleri, duvarda asılı eski bir harita, Gloucester Terrace'ta samimi bir kahvaltı sofrasında başlayan sıcak bir günde Vaughan Williams ve Wagner'in müzikleri eşliğinde, Lohengrin'in kuğusuyla birlikte Regent's Park'ın çok bilinmeyen saklı hikâyeleri...

"İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı
Önce hafiften bir rüzgâr esiyor;
Yavaş yavaş sallanıyor
Yapraklar, ağaçlarda;
Uzaklarda, çok uzaklarda,
Sucuların hiç durmayan çıngırakları
İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı."

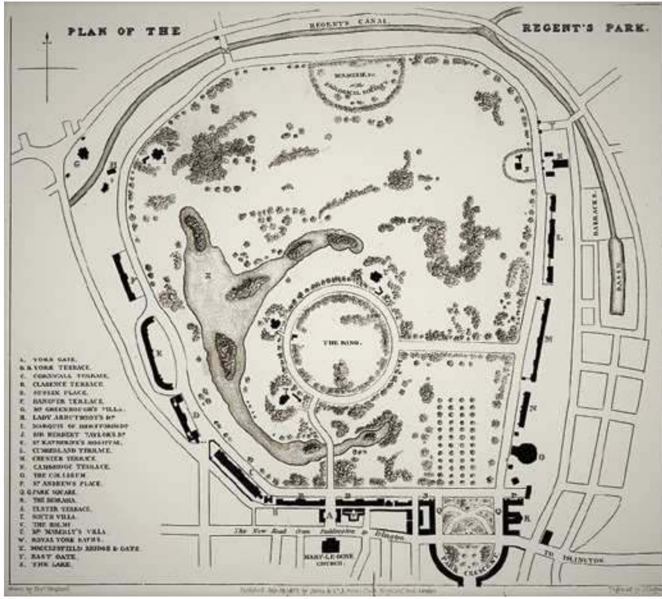
Paddington'daki St James's Kilisesi'nde Ruşen Güneş'in "Orhan Veli" konserini dinlerken o akşamki programda yer almayan, ama zihnimde bir konser boyu yankılanan şairin o meşhur *İstanbul'u Dinliyorum* şiirinden yukarıdaki dizelerinde olduğu üzere bir şehrin yaratıcı bir ruh üzerindeki etkilerinin, tıpkı yoğrulan bir hamura çıkan parmak izleri gibi donup kaldığını görmemek imkânsızdı.

"Bilmezler yalnız yaşamayanlar,
Nasıl korku verir sessizlik insana;
İnsan nasıl konuşur kendisiyle;
Nasıl koşar aynalara,
Bir cana hasret,
Bilmezler..."

... diyordu Orhan Veli bir başka şiirinde. Belki de bu yüzden kendisi İstanbul'u dinlemişti gözleri kapalı; sucuların hiç durmayan çıngıraklarına kulak vermişti. İnsanlarla kuramadığı iletişimi, yaşadığı şehrin seslerine kendi kelimeleriyle ses vererek, gün gelip de sucuların çıngırakları sustuğu an, o sesleri duymaya hâlâ hasret kulaklara duyurmakta bulmuştu hayatının tesellisini. Mikrofonun pili bitmişti belki o konserde, yer yer kelimeler anlaşılamamıştı, ama Orhan Veli bize kendi iç sesimizin bestesiyle nasıl olsa ulaşmıştı, Paddington'daki o Gotik kilisede akşam güneşinin hâlâ parlak ışığının aydınlattığı vitraylardan renkli bir kaleydoskop havasında sızan *degrade* tonlar, giderek sönen bir

Eski bir kartpostalda Paddington'daki St James' Kilisesi

Regent's Park haritası, (T. H. Shepherd, 1827)

çiçek gibi alacakaranlığın gölgesinde tenlerden silinirken. Kim bilir Orhan Veli'nin dizeleri için o akşam susan kilisenin çanları burada 29 Mayıs 1884 günü evlenmiş olan Oscar Wilde ve Constance Lloyd'un nikahında ne kadar da büyük bir coşkuyla çalmış olmalıydı. Şimdi o aynı duvarlar;

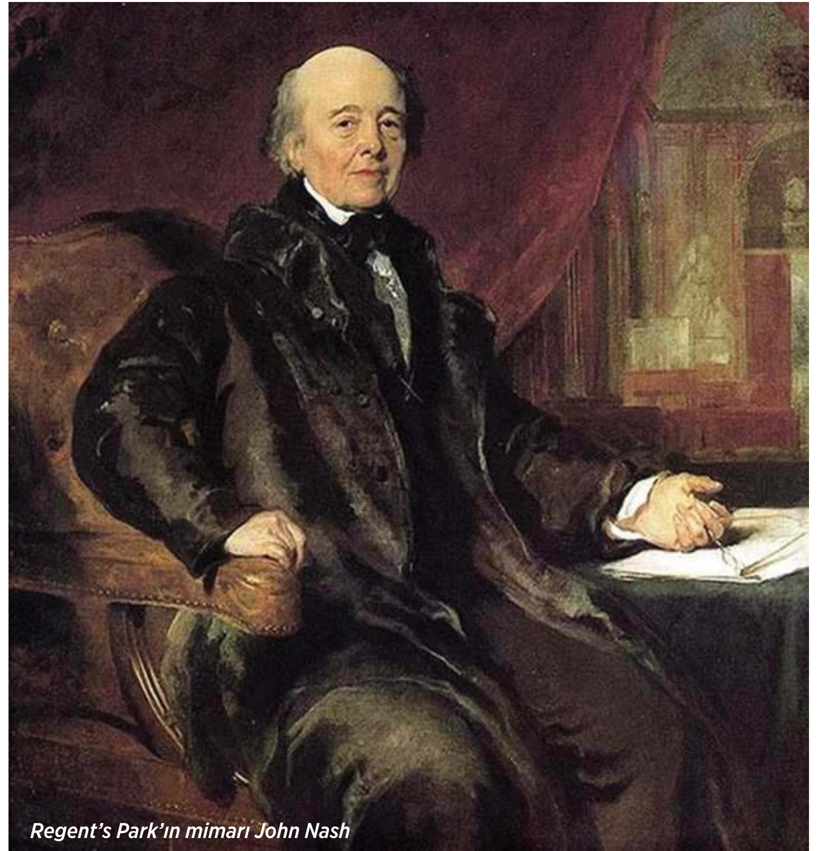
"Eskiler alıyorum,
Alıp yıldız yapıyorum,
Musiki ruhun gıdasıdır."

... diyen bir Türk şairinin dizelerine kulak veriyorlardı. İrlandalı şairin kendisi de zaten bunu çok iyi bilenlerden değil miydi? Zira birkaç sene sonrasında o da yıldızları aramayacak mıydı? Birisi bir kadeh şaraba ruhunun incisini atarken, diğeri de bir şişe rakıda kendisini balık olarak görmek istemeyecek miydi ve garip bir tesadüfle aynı inisyalleri paylaşan bu çok farklı iki şair esasında bizlere, değişik kulvarlardan ve hissiyatlardan da olsa, ortak bir evrenin yıldızlarını işaret etmiyorlar mıydı: bir şehrin sokakları, hatıraları kendisini yalnız hisseden sanatçıya en iyi arkadaş değil miydi?

O akşam, konser sonrası, Regent's Park'taki evlerine misafir olduğum ve pek çok ev konserine kapılarını açmış olup, kurmuş olduğu Talent Unlimited Vakfı'yla da sayıları 170'e ulaşan genç müzisyenlere destek olmaya devam eden Canan Maxton'la da Orhan Veli, İstanbul ve geçmişi edebiyat ve hatıralarla yaşatmanın ne kadar önemli olduğu üzerine hoş bir sohbet yaptık. Mimar John Nash'in planlarını çizmiş olduğu ve 1827'de inşa edilmiş olan bu tarihi evde ertesi sabah duvarda asılı duran Regent's Park haritasını incelerken Ralph Vaughan Williams'ın da bu mahallede son beş yılını geçirdiği benzer bir evde, 10 Hanover Terrace'ta, 1958'de vefat etmiş olduğunu hatırladım. Belki de Orhan Veli'den ilham bularak o gün Regent's Park'ı gözlerim açık dinlemeye ve gezmeye bir anda sabah kahvaltısında karar vermiştim. Yemyeşil ağaçların ve rengârenk çiçeklerin tıpkı bir gece evvel kilisedeki o vitrayın renklerini doğaya aksettirircesine güneşli bir sabah, bir tarih dersi verircesine, sıra sıra dizili, değişik kralların taçlı altın yaldız inisyallerinin yer aldığı siyah dökme demirden sokak fenerlerini takip ederek Hanover Terrace'a doğru yürüyordum. Bir şehirden ziyade, içindeki göletlerle sanki kırlarda dolaşıyor gibiydim. 1538'de Kral VIII. Henry'nin burada avlanmaya başlaması üzerine giderek önem kazanan Londra'nın kuzey batısındaki Marylebone Parkı olarak bilinen 410 dönümlük bu yeşil alan o dönem kraliyet topraklarına katılmış, ardından bir süre tarıma açıldıysa da Oliver Cromwell devrinde Kral I. Charles idam edilip monarşi ilga edilince Londra'nın parsel parsel satılan diğer kraliyet parklarıyla birlikte elden çıkartılmıştı. Ancak 11 senelik bu kısa Cumhuriyet döneminin ardından 1660'da Kral II. Charles'la birlikte İngiltere monarşik düzene tekrar geri dönünce Marylebone Parkı da diğer parklarla

Geleceğin Kral IV. George'u Prens Regent olduğu yıllarda (Thomas Lawrence)

Regent's Park'ın mimarı John Nash

Kendisinden önce gelen pek çok ünlü besteci gibi Vaughan Williams da ne enteresan ki 9. Senfoni'siyle hayata gözlerini yummuştu.

Ursula ve Vaughan Williams Hanover Terrace'taki evlerinin önünde

Hanover Terrace'ın duvarında Vaughan Williams'ın anı plaketi

Günümüzdeki hâliyle Hanover Terrace (Fotoğraf: Emre Aracı)

Eski bir gravürde Hanover Terrace

Regent's Park'ın kapılarından Clarence Gate

birlikte tekrar kraliyet mülkü olmuştu. Kral III. George'un akli dengesini kaybettiği son dokuz yılda, 1811'den 1820'ye kadar Büyük Britanya tahtına babası namına vekalet eden ve İngilizcede kral naibi anlamına gelen 'Regent' unvanını taşıyan, Prens Regent'in direktifleri doğrultusunda mimar John Nash tarafından park yeniden tasarlanmaya başlayınca da burası Regent's Park adını alacaktı. Babasının vefatının ardından Prens Regent, Kral IV. George olarak tahta çıktığında da bu proje devam edecek, ancak parkı çevreleyen, Nash'ın planlarını çizdiği, anıtsal binalar farklı mimarlar tarafından tamamlanacak ve bugün de olduğu gibi kraliyetin toprak sahipliği saklı kalarak uzun süreli kira kontratlarıyla ikamete açılacaktı.

Taçlandırılmış, süslü demir kapılardan girip birbirinden bakımlı bahçeleri geçtikten sonra uzaktan eski bir malikâneyi seçer gibi hissetmiştim kendimi Hanover Terrace'ın açık krem rengindeki Dorik üslupta bir Yunan tapınağı havasında duran heykelli ve sütunlu cephesi ağaç yapraklarının arasından ilk olarak karşımda belirdiğinde. Az önce kapısından çıktığım evden hiç farksız olmayan bir üslup ve simetri içerisinde dört katlı bitişik evler dizisi yekpare bir saray cephesini andırır bir şekilde bir araya getirilmişlerdi; belli ki John Nash burada da dehasını göstermişti. Ralph Vaughan Williams ikinci eşi olan Ursula Wood'la 1953'te evlendikten kısa bir süre sonra Hanover Terrace'a taşınmıştı; o zaman 80 yaşında olan besteci 21 yıllık kira kontratını görünce bunu oldukça kısa bulmuştu. Ursula Vaughan Williams *Paradise Remembered* kitabında o günleri hatırlarken *"Regent's Park'taki 10 Hanover Terrace'ta mükemmel bir ev bulduk ... ama taşınmadan önce bombardımanın binaya vermiş olduğu zararın telafi edilmesi için yapılan restorasyonun bitmesini bekledik"* diye yazmıştı. Nash'ın bu tapınak havasındaki binaları da ne yazık ki II. Dünya Savaşı'nın ağır bombardımanında ciddi zarar görmüş ve hatta besteci buraya taşındıktan sonra dahi yıkılarak yerlerine modern binaların yapılması gündeme gelmişti. Vaughan Williams da ilerleyen yaşına ve ününe rağmen Regent's Park'ın bu tarihi yapılarını korumak için mücadele verenler arasında yer alacaktı. Nitekim 1956'da kapılarının önünde dans eden İngilizlerin folklorik Morris dansçıları da 10 Hanover Terrace'ta ağırlananlar arasındaydı. Çiçekli hasır şapkalarıyla, bacaklarına bağlı zillerle dans eden bu Orta Çağ dansçılarının geçmişi bir söylentiye göre İspanya'da yaşayan Endülüs Emevileri'ne dayanıyordu ve Avrupa'ya da bu kanaldan yayılmıştı. Zaten 'Morris' kelimesi İngilizcede Emeviler'e

Kim bilir, belki de o pencereyi görebilmek için o sabah Regent's Park'ın bir ucundan diğerine uzun bir yürüyüş yapmış ve hiç de hayal kırıklığına uğramamıştım. O pencereleri ayakta tutmayı başaran besteci ve Morris dansçılarına olduğu kadar iki asırdır bu binaları bu hâliyle yaşatanlara ve aynı havayı bize solutanlara da teşekkür etmek lazımdı.

Fransa'ya postalanmış 18 Mayıs 1905 tarihli bir kartpostalda Regent's Park

Regent's Park'ta kuğuları besleyen çocuklar

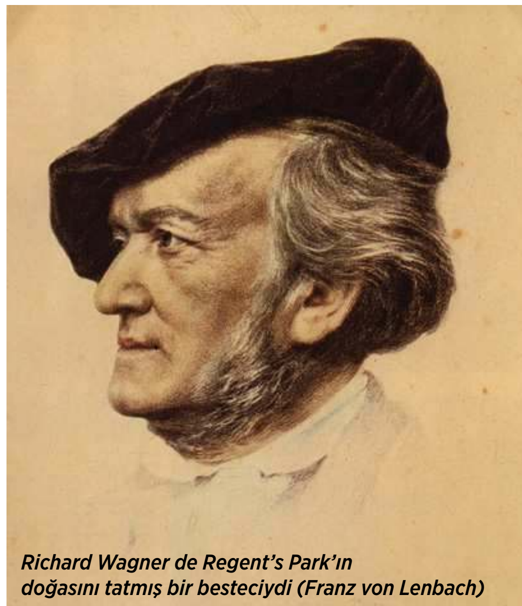

Ursula Vaughan Williams, Vaughan Williams & Michael Kennedy, Cheltenham 1958

ve sonradan Müslüman Araplar'a da verilmiş olan 'Moor / Moorish' isminden türemişti. Karşımdaki sütunlu yapıya bakarken bu dansçıları geleneksel kostümleri içerisinde kaldırımda dans ederken hayal etmek bile imkânsızdı. Orhan Veli'nin sucu çıngırağına şimdi bir de bu dansçıların çıngırak sesleri katılmıştı.

"Hanover Terrace'ta yaşamak büyük bir zevkti. Burası ön cephesi Regent's Park'ın Mayıs ağaçlarına, erken açan kestanelerine ve ötesindeki göle doğru bakan büyük ve güzel bir ev. Arkada, ev genişliğinde bir bahçe ve en ucunda eskiden ahırın bulunduğu ve at arabacısının oturduğu ev... Ralph'ın çalışma metodu hiç değişmedi ama başka işler için burada sanki daha çok zamanı var gibiydi. O ve sık sık ben de günlük yürüyüşlerimizi parkta yapıyorduk"; Ursula Vaughan Williams, aynı kitabında Hanover Terrace'ta geçen yılları böyle hatırlayacaktı. Michael Kennedy ise *The Works of Ralph Vaughan Williams* adlı kitabında besteci için *"Burada yaşlı ve genç pek çok dostla birlikte beş yıl süren, mutlu, yaratıcı ve altın bir hasat dönemi yaşadı"* diye yazacaktı. Cephesinde English Heritage tarafından yerleştirilmiş yuvarlak mavi anı plaketine bakarken Ralph Vaughan Williams'ın 80'li yaşlarındaki verimliliğine böyle bir ortamda şaşıramıyordu insan; zira 8. ve 9. senfoniler Regent's Park'ın kestane ağaçlarının pencerelerini okşadığı bu evde bestelenmişti. Kendisinden önce gelen pek çok ünlü besteci gibi Vaughan Williams da ne enteresan ki 9. Senfoni'siyle hayata gözlerini yummuştu. Bu son senfonisi de özünü İngiliz edebiyatı ve tabiatından alıyordu; Thomas Hardy'nin *Tess of the d'Urbervilles* romanı üzerine kurgulanan, ancak bu kurgusunu besteleniş sürecinde yitiren senfoni yine de skeçlerinde birinci bölümdeki *Wessex Prelüdü* ve ikinci bölümdeki *Tess* gibi başlıklarında Hardy'nin sanatıyla olan bu edebi bağını korumuştu. Ama belki de en önemlisi Regent's Park'ta yapılan o yürüyüşlerin ve bir şehrin kalbinde hayat bulabilmiş bu doğal güzelliğin böylesine unsurlara her zaman benliği açık olan bir bestecinin müziğinde ifade bulabilmiş olmasıydı.

Zira sanat olgusunun, kişinin hayata bakış açısını belirlemedeki önemi Vaughan Williams için çok önemliydi; Swaffham İlkokulu, okul kulüplerinden bir tanesine onun adını vermeye karar verince besteci Hanover Terrace'tan öğrencilere okunmak üzere müdüre yazdığı 10 Haziran 1958 tarihli teşekkür mektubunda *"Kulüplerinizin bir tanesinin adının benim adımı taşıyacağından mutluluk duyuyorum. Ben bir müzisyenim ve bütün sanatların ve özellikle müzik sanatının dolu bir hayat için gerekli olduğuna inanıyorum. Yaşamın idamesi için gereken pratik bilgiler tabii ki önemlidir ve ben eminim ki hayat geçimine dair her şey size okulunuzda en iyi şekilde öğretiliyordur. Ama hayatınızla ne yapacağınız konusunda size müzik sanatı yol gösterecektir. Gerçekleri bilmek önemlidir, ancak müzik size gerçeklerin ötesinde, ilimin gösteremeyeceği bir boyutta, her şeyin temelinde yatanları görebilmeyi sağlayacaktır. Sanat bizlere bilmediklerimizin ötesindekileri görebilmemiz için sihirli bir pencere açar"* diye yazmıştı. Kim bilir, belki de o pencereyi görebilmek için o sabah Regent's Park'ın bir ucundan diğerine uzun bir yürüyüş yapmış ve hiç de hayal kırıklığına uğramamıştım. O pencereleri ayakta tutmayı başaran besteci ve Morris dansçılarına olduğu kadar iki asırdır bu binaları bu hâliyle yaşatanlara ve aynı havayı bize solutanlara da teşekkür etmek lazımdı.

Beklenmedik bir teşekkür de bu makaleyi kaleme alırken internette karşıma çıkmıştı: *"Kadın programları, star yarışmalarının ve bütün medya iletişim acayipliklerinin hayatımızı işgalinden evvel, radyo tiyatrosu, yurttan sesler korosu, yazlık sinemalar ve mahalle arası maçların yapıldığı alanlar vardı. O zamanların şanslı ve zarif insanları, Bir Roman Bir Hikâye programını beklerlerdi heyecanla. Başta Rüştü Asyalı olmak üzere, sihirli sesleriyle dünya klasiklerini kulaklarımıza taşıyan ustalara ve Greensleeves müziğini eşsiz icrasıyla bu güzel romanlara katık ettiğimiz Vaughan Williams'ı da saygıyla yad ediyoruz"* diye yazmıştı bir okur. Daha önce bir Andante makalemde de değindiğim gibi, yayını hâlâ devam eden *Bir Roman Bir Hikâye* programını ben de tesadüfen TRT Radyo 1'de dinlemiştim ve o programda

Richard Wagner de Regent's Park'ın doğasını tatmış bir besteciydi (Franz von Lenbach)

Joyce Kennedy

Abdülhak Şinasi Hisar'ın *Fahim Bey ve Biz*'i okunmadan önce kulağıma gelen *Greensleeves*'i duyduğumda doğrusu çok şaşırmıştım. Ama bestecisine kulak verirsek, sanatın sınır tanımayan ve bizlere bilmediklerimizin ötesindekileri görebilmemiz için sihirli bir pencere açtığı ortamında, bu gibi tesadüflere şaşırmamak gerekirdi esasında.

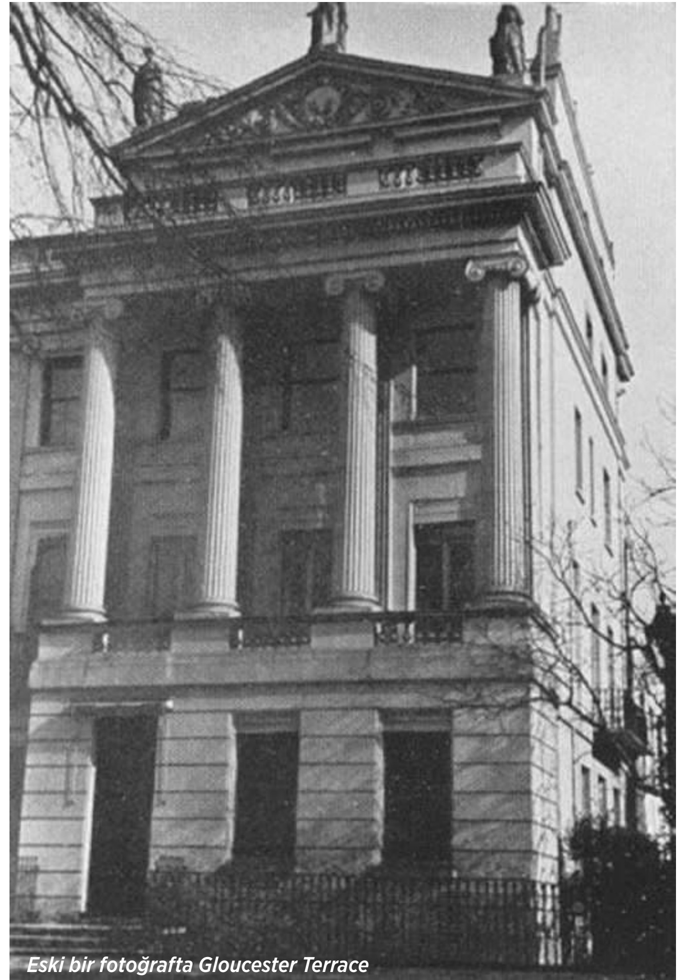
Regent's Park'ın huzurlu ağaçlarının ruhu sarmalayan çiçekli patika yollarına geri dönmüştüm; 18 Mayıs 1905'te buradan Fransa'ya yollanmış bir kartpostalda, hiç değişmemiş olan bu yolda üstü açık bir faytonda ellerinde şemsiyeleriyle iki hanım gezintiye çıkmışlardı. Bugün o faytonlar kaybolup, insan profilleri değişmiş de olsalar; tabiatın sunduğu dekor hiç değişmemişti, belki de teselli burada yatıyordu. Gerisi hayal gücüne kalıyordu. Londra'da yaşamış bir besteci olarak Vaughan Williams'ın hayat çizgisinin Regent's Park'tan geçmiş olması belki de çok doğaldı. Ama öyle bir besteci vardı ki Bavyera Alpler'ine kadar izini sürmüştüm ama onun da bu parkın havasını solumuş olduğunu hiç bilmiyordum: zira Richard Wagner de Regent's Park'ın doğasından nasibini alanlar arasındaydı. Sonradan Kraliyet Filarmoni Derneği adını alacak olan Londra Filarmoni Derneği'nin davetlisi olarak bir dizi konser idare etmek için ikinci defa İngiltere'nin başkentine 1855 Mart'ında gelen Wagner, Regent's Park'ın Portland Terrace'ında bir odaya yerleşmişti; *"Yaklaşan bahar mevsimiyle birlikte parkın o bölgesinde bulunan bakır rengindeki kayın ağaçlarının gölgelerinin düştüğü patika yollara yakınlığım göz önüne alındığında burada kalışımın çok faydalı olacağını düşünüyordum"* diye yazmıştı *Mein Leben*'de. Ancak o sene beklenen bahar Londra'ya hiç gelmemiş; sis bir türlü parkın üzerinden kalkmamıştı. Bu arada tesadüfen o sırada Londra'da bulunan Hector Berlioz da Wagner'i Regent's Park'taki odasında ziyaret etmişti. Ancak Alman besteciye İngiliz başkentinde yakınlık göstererek yardımda bulunan ve seneler sonra *Wagner As I Knew Him* (Tanıdığım Wagner) adlı, içeriği bir hayli tartışma yaratacak, bir biyografiye de imza atan Ferdinand Praeger belki de Richard Wagner'in Regent's Park'ta geçen günleri açısından kitabında yer alan en renkli tasvirleri tarihe mal edecekti: *"Wagner günlük yürüyüşlerini Regent's Park'ta yapardı. Parkın içine Hanover Kapısı'ndan girerdi. Her defasında oradaki suni gölün üzerindeki küçük köprünün üzerinde durup ördekleri beslerdi. Bu iş için yanında hep Fransız top ekmekleri getirirdi. Bu ekmekler her gün için önceden sipariş verilirdi. Burada Wagner'in sevgisini kazanmış olan bir kuğu da vardı. Asil bir kuştu ve maestro'nun söylediğine göre Lohengrin'in kayığını çekmeye çok uygundu. Dolup taşan çocuksu bir mutluluk içerisinde Wagner'in bu masum meşgaliyetini uzaktan izlemek unutulmayacak derecede etkileyici bir manzaraydı. Bu vahşi yaratığa olan gerçek sevgisi, yapmış olduğu sıkı gözlemlerle beraber pek çok anekdot ortaya çıkartırdı ki onun bu Regent's Park gezintileri yemek sonrasındaki hoş sohbetlere sıklıkla konu olurdu."*

Orhan Veli'nin şiirleri, duvarda asılı eski bir harita, Gloucester Terrace'ta samimi bir kahvaltı sofrasında başlayan sıcak bir günde Vaughan Williams'ın ve Wagner'in müziği eşliğinde, Lohengrin'in kuğusuyla birlikte Regent's Park'ın pek de bilinmeyen bu saklı hikâyeleriyle son bulmuştu. Vaughan Williams'ın mektubunun son cümlesini gerçekten de hiç unutmamak lazımdı: *"Sanat bizlere bilmediklerimizin ötesindekileri görebilmemiz için sihirli bir pencere açar"*; hafiften bir rüzgârın estiği, yaprakların ağaçlarda yavaş yavaş sallandığı Regent's Park'ı gözlerim açık dinlediğim o gün içimde hissettiğim gibi...

Emre Aracı'nın Andante'deki geçmiş yazılarının tamamına ***www.emrearaci.weebly.com*** adresinden ulaşabilirsiniz.

Walter Crane'in fırçasından Lohengrin

Eski bir fotoğrafta Gloucester Terrace

AYIN YORUMCUSU

Gülsin Onay

Piyanist
(d. 1954)

46. İstanbul Müzik Festivali, daha önce Onur Ödülü verdiği piyanist Gülsin Onay'ı bu yıl bir dünya prömiyerinde ağırlıyor. Pek çoğunu Gülsin Onay'dan ilk kez dinleyeceğimiz bir program eşliğinde, yönetmen Murathan Özbek'in özel olarak hazırladığı film gösterilecek. "Yolda" adını taşıyan çokdisiplinli bu proje kapsamında, 11 Haziran'da festival izleyicisiyle buluşacak olan Gülsin Onay'ı, Haziran ayı boyunca Borusan Klasik'te "Ayın Yorumcusu" köşesinde ağırlıyoruz... Gülsin Onay'ın uluslararası müzik kariyeri Arjantin'den Japonya'ya uzanan bir coğrafyada 5 kıtada 80 ülkeyi kapsar. Bugüne kadar dünyanın belli başlı tüm müzik merkezlerinde dinleyicilerle buluşan sanatçının birlikte çaldığı şefler arasında Vladimir Ashkenazy, Erich Bergel, Jorg Faerber, Neeme Jarvi, Emmanuel Krivine, Esa-Pekka Salonen, Vassily Sinaisky, Stanislaw Wislocki ve Lothar Zagrosek sayılabilir. Rahmaninov yorumlarıyla müzik otoritelerinden büyük övgüler alan Gülsin Onay ayrıca, uluslararası alanda istisnai bir Chopin icracısı kabul edilmektedir. Polonya Hükümeti Gülsin Onay'ı Chopin yorumları nedeniyle Polonya Devlet Nişanı ile onurlandırmıştır. Kendisine 2. piyano konçertosunu ithaf eden hocası Saygun'un, dünya çapında en güçlü yorumcusu olarak tanımlanan Onay, bestecinin yapıtlarını önemli orkestralar eşliğinde sayısız ülkede seslendirmiştir. Gülsin Onay'ın 20'yi aşkın albüm kaydı, yorum gücü yanında repertuvar zenginliğini de yansıtır. 2004 yılından bu yana, Gümüşlük Klasik Müzik Festivali'nin sanat danışmanlığını yapmaktadır.

1987 yılında Devlet Sanatçısı unvanıyla, 1988'de Boğaziçi ve 2007'de de Hacettepe üniversiteleri tarafından Fahri Doktora ile onurlandırılmıştır. Onay, Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası solisti olup, Bilkent Üniversitesi'nin de sürekli sanatçısıdır. 2003 yılında UNICEF Türkiye Milli Komitesi tarafından "İyi Niyet Elçisi" seçilmiştir. Sevda-Cenap And Müzik Vakfı tarafından 2007 Onur Ödülü Altın Madalyası, Donizetti 2011 Klasik Müzik Ödülleri Yılın Piyanisti ödülü, 42. İstanbul Müzik Festivali'nin 2014 "Onur Ödülü" Gülsin Onay'a verilmiştir. Tekirdağ Süleymanpaşa Belediyesi, 2015'ten bu yana, sanatçının adına "Gülsin Onay Piyano Günleri"ni ve ayrıca 2018 sonunda finali gerçekleşecek olan Bisante Gülsin Onay Ulusal Beste Yarışması düzenlemektedir.

HAZİRAN

AYIN BESTECİSİ
Charles-François Gounod
(1818–1893)

19. yüzyılda zarif ve geleneksel tarzı ile dikkat çeken Charles-François Gounod, aralarında *Faust* gibi bir başyapıtın da bulunduğu 12 operası ile tanındı. Babası ressam, annesi piyanist olan besteci, ilk müzik derslerini annesinden aldı. Felsefe eğitimini tamamladıktan sonra Anton Reicha ile çalışan Charles Gounod, 1836'da girdiği Paris Konservatuvarı'nı "Prix de Rome" ödülünü kazanarak bitirdi. Roma'da kaldığı süre içinde eski İtalyan ustalarını, özellikle Palestrina'yı inceledi. Dönüş yolculuğunda Viyana, Prag ve Berlin'de çalıştı; Haydn, Beethoven gibi bestecileri inceledi; Leipzig'de Mendelssohn ile tanıştı. Din felsefesi eğitimi de alarak önceleri kantat, missa gibi dinsel müzikler besteleyen Gounod, ilk operası *Sapho*'yu 1851'de yazdı. Sonrasında yazdığı üç opera ilgi görmese de, Berlioz bu yapıtlarından övgüyle bahsetmişti. 1859'da sahnelen beş perdelik operası *Faust* ile büyük bir başarı kazandı. *Faust* ve ardından gelen *Philémon et Baucis*, *La Colombe*, *Mireille* ve *Roméo et Juliette* adlı operaları ile büyük besteciler arasına girdi. Paris'te orkestra şefliği de yapan besteci, 1870-1875 yılları arasında Londra'da daha sonra Royal Choral Society adını alacak bir koro kurdu. Fransız klasik müziğine duygusal uslubuyla şiirsellik katan Charles Gounod, insan sesi için melodi yazma ustalığını sergilediği yapıtları ile doğumunun 200. yılında, Haziran ayı boyunca Borusan Klasik'te "Ayın Bestecisi" köşesinde...

BORUSAN KLASİK'TE
GENÇ KLASİK

Begüm Aslan ile "Bestecinin Elinden"
Dünden bugüne bestecilerin dünyasında olup bitenler, besteciliğe dair bilinmeyenler, usta besteciler ve günümüz bestecilerinin elinden çıkmış yeni besteler... Her Çarşamba 24.00'te.

Beste Su Bayramoğlu ile "Perdedeki Notalar"
İzlediğimiz filmlerin hikâyelerine eşlik eden, onları bir de notalarla anlatan yapıtlar... "Perdedeki Notalar", dinamik atmosferiyle her Perşembe 24.00'te ve Cuma saat 16.00'da.

Zeynep Beklim ile "Uykusuz Melodi"
Gecenin bir yarısında radyoda "Uykusuz Melodi"yi arıyoruz! Günümüz şarkıcılarından, eskimeyen bestecilere kadar rengârenk isimler; alternatif müziklerden, müzikallere kadar birbirinden farklı türlerde duyduklarınız ve duymadıklarınız, her Cuma 24.00'te.

HAZİRAN AYINDA
HAFTA SONLARI
Cumartesi 12.00-14.00 ve 18.00-20.00 arası
Pazar 12.00-13.00 ve 18.00-20.00 arası

46. İstanbul Müzik Festivali
2-3 HAZİRAN
Bu yıl 23 Mayıs-12 Haziran tarihleri arasında düzenlenen 46. İstanbul Müzik Festivali'nin teması "Aile Bağları." Festivale katılanlar başta olmak üzere, aile ve müzik denince aklımıza gelen tüm yorumcuları Borusan Klasik'te hafta sonunda sahneye davet ediyoruz...

Güher & Süher Pekinel Kardeşler
9-10 HAZİRAN
İngiliz Oda Orkestrası ile turnelerden albümlere uzanan pek çok başarılı işbirliği gerçekleştirmiş olan Güher-Süher Pekinel kardeşler, 46. İstanbul Müzik Festivali'nde yine birlikte verecekleri kapanış konserinde, Poulenc'in İki Piyano ve Orkestra için Konçerto'sunu seslendirecek. 12 Haziran'da gerçekleşecek bu konser öncesinde usta piyano ikilisini Borusan Klasik'te ağırlıyoruz...

Taze Kayıtlar
16-17 HAZİRAN
Borusan Klasik'te dumanı tüten albümlerden seçtiklerimizle dopdolu bir hafta sonu. Oda müziği yapıtlarından senfonilere, çalgılarında usta yorumculardan yıldızı parlayan gençlere, ilk kez birlikte dinleyeceğimiz yeni kayıtlar...

Fazıl Say
23-24 HAZİRAN
Fazıl Say 27 Haziran'da, ENKA Kültür Sanat Açıkhava Buluşmaları kapsamında vereceği piyano resitalinde, Chopin, Satie ve Beethoven gibi büyük ustaların yapıtlarının yanı sıra, Atatürk anısına bestelediği "Yürüyen Köşk"ü de seslendirecek. Bu konser öncesinde usta işi beste ve yorumlarıyla Borusan Klasik'te...

RADYONUN KLASİK USTALARI
Her hafta 12.00 ve 22.00'de.

Pazartesi **Zerhan Gökpınar** "Notaların Dili"
(10.00 ve 22.00)
Salı **Serhan Bali** "Müzik Takvimi"
(12.00 ve 22.00)
Çarşamba **Halit Süha Çelikkıran** "Scaramouche ile Barok Çılgınlıklar Rehberi / Dekroşe"
(10.00 ve 22.00)
Perşembe **Aydın Büke** "Gölgede Kalanlar"
(12.00 ve 22.00)
Cuma **Ali Pınar** "Alafranga"
(10.00 ve tekrarı Pazar 14.00)
Cuma **Ayşe Yavaş Dirik** "Pizzicato"
(13.00 ve tekrarı Cumartesi 22.00)
Cumartesi **Ahmet Makal** "Müzikçe"
(23.00 ve tekrarı Çarşamba 11.00)
Pazar **Serla Balkarlı** "Müzik Masası"
(15.00 ve tekrarı Cuma 11.00)

BORUSAN KLASİK'TE
CUMA RAPSODİSİ
Her Cuma 12.00'den itibaren, Tantanalı Huşu ve arkadaşlarının kılavuzluğunda rengârenk notalar ve özgürleştirici rotalarda dünyaya yelken açıyoruz.

KONUK PROGRAMCILARLA
KLASİK TATLAR
Her Pazar 10.00-12.00 ve 22.00-24.00

"Müzik Festivali Özel"
Zerhan Gökpınar 3 HAZİRAN
Gülsin Onay ile Füsun Özgüç 10 HAZİRAN

BORUSAN KLASİK'TE
PROGRAMLARDAN SEÇMELER

Festival Özel Programları
46 yıldır farklı kuşakları müzikle buluşturan İstanbul Müzik Festivali, bu yılki "aile bağları" temasını merkezine alan bir program ile 23 Mayıs-12 Haziran 2018 tarihleri arasında müzikseverlerle buluşuyor. Festivali yakından takip etmek isteyen dinleyicilerimiz için, yapımcımız Füsun Özgüç'ün hazırlayıp sunduğu 15 dakikalık özel programlar; festival sona erene kadar radyonuzda...

Hakan Toker ile "Ala Toker"
Usta piyanist ve besteci Hakan A. Toker, her hafta farklı mekânlarda gerçekleştirdiği konserlerin kayıtlarından seçtikleriyle doğaçlamaya açık taptaze bir müzik programı hazırlıyor. Her Pazar 20.00'de.

Zerhan Gökpınar ile "Notaların Dili"
Bu programda, notaların kendi aralarında kullandıkları bir dili olduğunu keşfetmenin ve buna bağlı olarak ne anlattıklarına odaklanmanın insanın ufkunu nasıl genişlettiğine, sürprizli maceraların içine attığına tanık oluyoruz. Her Pazartesi 22.00'de, tekrarı bir sonraki Pazartesi 10.00'da.

KADANS
Kültür ve sanat dünyasında iz bırakan değerli müzik insanlarımızı saygıyla anıyoruz...
Mükerrem Berk 12 HAZİRAN 1996
Okan Demiriş 18 HAZİRAN 2010

Nereden? Nasıl?
Borusan Klasik'i internette
www.karnaval.com/borusanklasikdinle
adresinden, mobil ortamda iPhone (App Store), Blackberry (Blackberry App World), Nokia Symbian (Ovi Store) ve Android (Google Play Store) cihazlarınıza indireceğiniz "Karnaval" uygulamasıyla,
iPad kullanıyor iseniz yine App Store'dan indireceğiniz "Karnaval Radyo" uygulamasıyla dinleyebilirsiniz.

Piyanonun üstatlarıyla söyleşilerde bu ay: Alexander Siloti

Harriette Moore Brower'ın 20. yüzyılın piyanistleriyle yaptığı söyleşilere Cihan Barut'un çevirisiyle yer verdiğimiz köşemizin bu ayki konuğu, 1863-1945 yılları arasında yaşamış Rus piyanist, şef ve besteci Alexander Siloti.

Cihan Barut
bilgi@barutfikirsanat.com

Rubinstein ve Liszt'in izleri

Liszt'in favori öğrencisi ve arkadaşı, Rahmaninov'un akrabası ünlü Rus piyanist Alexander Siloti caddelerimizde yürüyor, konser salonlarımızı ziyaret ediyor ve -umuyoruz ki- "yeni kıta"da evinde hissediyor! İngilizce konuşmayı başaramadığını ısrarla dile getiren Siloti, Almancada sorun yaşamıyor. Dil konusu büyük önem arz ediyor, zira anlatacakları altın kadar değerli.

"Öğrenciliğimin en keyifli ve yorucu zamanları Weimar'da usta Liszt'le geçti. Daha 19 yaşındaydım ve konservatuvarı henüz bitirmiştim. Okulu bitirdiğim yıl Anton Rubinstein'dan ders almaya başladım. Bu dev isim, senfoni konserlerini yönetmek için her Moskova ziyaretinde bana vakit ayırırdı. En basit ifadeyle, dersler oldukça zorlayıcıydı. İlk dersim için dört esere hazırlanmamı istedi. Bunlar: Schumann'ın Kreisleriana'sı, Beethoven'ın 5. Piyano Konçertosu ve Op.110 Sonatı ve Chopin'in Si minör Sonatıydı. Bu eserlerin hiçbirini bilmemekle beraber, hazırlanmak için sadece altı haftam vardı. Günde yedi ila sekiz saat çalışarak notalarını öğrendim, müzikalite adına ise hiçbir şeyim yoktu.

İlk dersimizi çok iyi hatırlıyorum. Usta Rubinstein yalnız değildi, cemiyetten birkaç hanımefendiyle beraberlerdi. Odaya girince 'Çal!' dedi. Her an durdurulma korkusuyla başladığım ilk eser Kreisleriana oldu. Tüm eseri Rubinstein'dan tek bir müdahale gelmeden çaldım. Eser bittiğinde yerinden kalkarak yanıma geldi ve 'Kreisler harika bir insandı. Şiirsel bir his uyandırırdı. Yapman gereken, tüm dinleyicilerde bu hissi uyandıracak şekilde çalman' dedi. Piyanonun başına geçerek bir kez de eseri kendi çaldı. Genç Siloti işte tam burada kaybolmuştu.

Buna benzer pek çok ders yaptık. Şimdi geriye dönüp baktığımda her biri kâbus gibi geliyor. Piyano eğitimimi bırakmamamın tek sebebi olumlu yapım diyebilirim. Daha ileri çalışmalar yapabilmem için yurt dışına çıkma imkânım oluşmuştu. Rubinstein bile Liszt'in öğrencisi olarak kabul edilmemin benim başıma gelebilecek en iyi şey olduğundan hemfikirdi.

Birkaç arkadaşımla beraber Leipzig'e Müzik Festivali için seyahat ettik. Liszt de festivalde olacaktı. Kendisiyle tanıştım ve beni Weimar'a davet etti. Festival biter bitez arkadaşlarım beni Weimar'a götürdü ve bir daire kiraladı. O dönem ülkemi çok özlüyordum ve tek kelime Almanca bilmiyordum. Usta Liszt'le ilk derslerimden itibaren bu duyguyu kaybetmiş, kendimi derslerin harika havasına kaptırmış şekilde buldum kendimi. Geçen üç yıl boyunca Liszt ile çalışıyor olmanın ayrıcalığını, öğrencisi ve arkadaşı olabilme şansını yakaladım."

Liszt'in çalışı hakkında

"Bana oldukça sık sorulan bir soru var: Liszt'in nasıl çaldığı ve tuşesinin neden harika olduğu... Bu soruyu yanıtlamak nedense hiç de kolay değil. Liszt'in piyano tonu çok 'kocaman' veya 'yüksek' değildi. Hatta bir kısmımıza oldukça yakındı denebilir. Ancak bize göre oldukça üstün olduğu nokta şöyle ifade edilebilir: insana olağanüstü derecede nüfuz eden ve dokunaklı; hiç işitmediğim kadar...

Onun için 'piyano çalıyor' demek doğru olmaz, 'müziği çalıyor' demeli. Bizlerin, yani öğrencilerin oturduğumuz ve çalışlarımızla mahvettiğimiz piyanonun başına geçer, bu 'güvenilmez' piyanodan hayal bile edilemeyecek bir müzik üretirdi.

Liszt bir defasında Rubinstein'la ilgili bir hikâyesini benimle paylaşmıştı, şimdi sırası gelmişken size anlatayım. Rubinstein, Viyana'da verdiği tarihi konser dizisinin sonunda adına verilen bir ziyafete katılır. Liszt de oradadır. Kadehler Rubinstein için kalktığında, yorgun üstat ayağa kalkar ve şöyle söyler: 'Liszt aramızda otururken benim sağlığıma kadeh kaldırma da ne demek? Bizler onbaşı, o ise generaldir!'

Anton Rubinstein'ı dinleme fırsatı yakalamış herkes muhteşem bir sanatçı dinlemiş demektir. Ben onunla çalışmış birisi olarak ifade etmeliyim ki bizler pigmeyiz, o ise devdir. Ama birisi Liszt hakkında konuşmaya başlarsa, o zaman Rubinstein önem sırasında gölgeler arasında kaybolur. Rubinstein pigme, Liszt dev olur.

Rubinstein ton kalitesiyle bilinir, ancak Liszt'in tuşesi ömür boyu unutulamayacak cinstendir. Beethoven'ın Ay Işığı Sonatı'nın ilk bölümünü nasıl tonladığını hayatım boyunca unutamayacağım. Her çalışımda aynısını yaratmak için çabalıyorum."

Öğretmen Liszt

"Diğer tüm hocalara göre oldukça farklı bir öğretiş şekli vardı. Öğrencinin arkasında veya piyanonun önünde ayakta -yani tam karşımızda!- dururdu. Çalışınız esnasında yüzünün aldığı ifadelerden hatalarınızı anlamanızı ve hemen düzeltmenizi beklerdi.

İlk birkaç ay sınıfla olan derslere katıldım, daha sonra birebir ders yapmaya başladık. Müzikal ifadeleri ve duyguları, onun yüzüyle ve mimikleriyle

ifade ettiği gibi ifade edebilecek başka hiçbir piyanist olduğunu düşünmüyorum. Liszt bir öğrenciye ilk seferinde olması gerekeni anlatamazsa, daha sonra asla anlatamayacağını düşünürdü.

Kendisi parça vermez, öğrencileri istediğini seçebilirdi. Fakat üç parçanın sınıfa girmesi yasaktı: Beethoven'ın Ay Işığı Sonatı, kendine ait 2. Rapsodi ve Chopin'in Si bemol minör Scherzo'su. Bu scherzo'yla 'dadı scherzo'su' diye dalga geçtiği de olurdu. Bunların dışında her parça çalınabilirdi. Chopin'in prelüd'lerini duymaktan büyük keyif alırdı. Şiirsel icrada ısrarcı birisiydi. Gruplanmış hâldeki ufak notaların çok hızlı çalınması onu irrite ederdi."

Bach'ın müziği

"Liszt, Bach'ın müziğine hayrandı. Hepimize de bu müziği sevmemiz gerektiğini nasihat ederdi. Kendi adıma konuşmam gerekirse, ben hala Bach'ın müziğinde bir öğrenciyim.

Şimdilerde piyanistler konser programlarına Bach'ı koyuyorlar. Ancak eğer piyanist gençse, hayat tecrübesi bu eserleri çalması için yetersizdir. 30'larında da olmaz. 40'lı yaşlarda anlamaya başlar, 45'li yaşlarda ise hayatı anlamış olursunuz. Bach'ın müziğini seven kişilere tavsiyem daha 'derin' bir şekilde çalışmaları. 'Toprak' hazır olduğunda 'ağacınız' doğru ve harika 'meyveler' verecektir!"

Çalışma tarzı

"Evet, yavaş tempoda çalışırım. Genç piyanistlerin hızlı tempoda çalışmaları onların en büyük felaketi olacaktır. Yavaş ve orta kuvvetle çalışın.

Ben artık gam veya parmak egzersizleri çalışmıyorum. Bunların yerine parçaların zor bölümlerini irdeliyorum. Örneğin Bach'ın Do diyez majör prelüd'ü (İyi Düzenlenmiş Klavye) harika bir parmak egzersizidir. Chopin'in prelüd'lerinin belirli kısımları, Çaykovski'nin oktavları veya olabildiğince çok kası çalıştıran diğer tüm eserler...

Bir piyanist her zaman çalışmalıdır, bundan kaçış yoktur."

Müzik eğitimi hakkında

"Müziğin öğretilmesine ilişkin oldukça kesin fikirlerim var. Size bu işi Rusya'da, o büyük konservatuvarlarda nasıl yaptığımızı anlatmama izin verin.

Her şey sisteme uygun ilerler. Öğrencileri iki kategoriye ayırırız: alt ve üst sınıf. Öğretmenler için de iki kategorimiz var. Müzik eğitimine yeni başlayan öğrencilerin, bu işin temelini çok iyi öğrenmeleri gerekir. İlk başlangıçtan belirli bir seviyeye kadar öğrencinin gelmesi, üst sınıfa geçecek becerileri kazanmış olması beklenir. Alt sınıf öğreticilerinin piyanist olması ya da olmaması fark etmez. Temel bilgileri kapsamlı şekilde öğrenmesi yeterlidir, seyirci önünde konser vermiş bir piyanist olma şartı aranmaz. Üst sınıf öğreticilerine ise 'profesör' deriz. Kariyerli veya hali hazırda konserler vermiş/veren bir konser piyanisti olması gerekir. 'Profesörün amacı, asistan öğretmen tarafından verilen temel üzerine artistik ve müzikal becerileri inşa etmektir... İleri seviye repertuvar da 'profesör' tarafından ele alınır. Repertuvar belli bir sistematiğin parçasıdır. Örneğin, iki yıllık müzik eğitimi almadan Chopin'in hiçbir eserini çalamazlar."

Müzik okulları

"Avrupa'daki müzik okulları maddi kâr elde etmek için işletilmiyor. Her yıl sonunda mutlaka zarar ediyorlar. Okul, ya devletin ya da varlıklı bireylerin bağışlarıyla ayakta kalıyor.

Rusya'da önce sanat gelir. Öğrencilerden ne kadar para kazanılabileceği sorusuyla yola çıkmayız.

Amerika'da durum farklı. Finansal temellerin önceliği aşikâr. Okulun gelir elde etmesi sağlanıyor. Ülkenizde belli başlı okulların yöneticileriyle görüştüm. Hepsi okullarının sağlam finansal temeller üzerinde olduğunu söyledi. Ben de onlara 'Yüksek ideallere sahip bir okulu, profesörlerine ve öğrencilerine adaletli davranarak kâr ettirmeniz mümkün değildir' yanıtını verdim.

Orkestralar için de durum aynı. Kâr elde etmeleri mümkün değil, mutlaka arkalarında maddi bir destek olmalı. Bir örnekle anlatayım... Geniş çaplı bir orkestra temsili organize etmiştim. Müzisyen ücretleri, salon kirası, reklam ve prova maliyetleri 11.000 ruble tuttu. Gişe bilet, gelirimiz 5.500 ruble oldu. Kalan kısmı kendi cebimden karşılamak durumunda kaldım.

Şimdi tekrar edeyim, varlıklı cemiyet bireylerine konser vererek veya idealleri olan müzik okulları işleterek para kazamazsınız."

Müzik ve pazar ilişkileri

18. yüzyılın sonu ve 19. yüzyılın başları Batı'da büyük devrimlerin, toplumsal çalkantıların art arda geldiği dönemdir. Bu dönemde burjuva sınıfı hemen hemen tüm Avrupa'da siyasal iktidarı eline geçirmiş ve soylular sınıfı, tarihin ölü sayfalarındaki yerini almıştır. Bu değişim sanatçının toplumsal durumunda da büyük değişimlere yol açmış; sanatını etkilemiş ve biçimlendirmiştir.

Romantizm diye adlandırılan bu dönem, burjuvazinin sanata bütünüyle el koyduğu dönemdir. Bilindiği gibi Rönesans ve sonrasında sanattaki etkinlik, biçim değiştiren aristokrasi ve aristokratik zevklere sahip üst orta sınıfların elindeydi. Özellikle geç Barok dönemin ağır havasına duyulan tepkiyle ortaya çıkan Rokoko, müzikte de olgunlaşan orta sınıfın zevklerine yakınlık içindeydi. Bu duruma en belirgin kanıt olarak operanın değişen niteliği gösterir. O zamana dek konularını Yunan mitolojisinden ve tarihten alan ve tüm kıtaya egemen olan İtalyan operasının aristokrasiyle birlikte çöküşünü görürüz. *Opera seria*'nın yerini, konularını güncel yaşamdan alan, alaycı, halka özge ve sade, zaman zaman konuşmalarla kesilen *opera buffa* alır. Pergolesi'nin *La Serva Padrona* (1733) adlı yapıtı bu türe bir örnek olarak gösterilebilir. Almanya'da ise *singspiel* adını taşıyan bu türe en iyi örnek Beethoven'in *Fidelio*'sudur (1805).

B. Cristofori'nin 18. yüzyılın başında icat ettiği 'fortepiyano' zamanla klavsenin yerini aldı.

Crosby Brown Müzik Aletleri Koleksiyonu, 1889

Bu dönemde müzikte iki değişim daha gerçekleşmektedir. Bunlar çağdaş orkestra ve senfoninin ve yine çağdaş piyano ve piyano müziğinin ortaya çıkışıdır.

Yeni bir anlatım... İnsan duygularının ve düşüncelerinin saf bir biçimde anlatımı; insanın müzik aracılığıyla dolaysız dışavurumu; burjuva idealleri olan eşitlik ve özgürlüğün ve burjuvaların görkemli başarılarının yansıyacağı güçlü ve görkemli bir müzik, bu çağın yeni arayışlara yönelmesindeki en önemli etkenlerdir.

Örneğin *singspiel*, özellikle Alman küçük burjuvasının zevklerine dönük bir opera anlayışıydı. Fransız devrimi ise operayı, devrimi ve devrim kahramanlarını "pohpohlayan" siyasal bir politika aracı hâline çevirdi. Orkestraların niceliksel büyümeleri, özellikle Almanya'da, Napolyon Savaşları'nı ve Viyana Kongresi'ni kutlama çalışmalarıyla ilintilidir. Fransa'da ise 1830, 1837, 1841, 1848 ve 1851 siyasal gösterileri ve toplumsal olayları nedeniyle Berlioz dev orkestralar oluşturdu. 1837'de 146 kişilik orkestraya, dört yan orkestra eşlik ediyordu. Çağdaş koro da görkemli biçimini, koronun siyasal bir işlevi yerine getirdiği Fransız Devrimi'nden almaktaydı. 1795'de Konvansiyon, ulusal bayramların evrensel korolarla kutlanmasını karara bağlıyordu. Daha 1784'te Paris'te, 2400 kişilik kitle koroları düzenlenmişti. Bunlar, art arda gelen devrimler için düzenlenen kitle korolarına örnek oldular. Almanya ve Fransa'da Napolyon Savaşları ve 1848 devrimleri arasında kalan dönemde, ulusal coşku ve sosyalist eğilimler koroların ve koro örgütlerinin kurulmasına neden oldu.

Geçmiş yüzyıllarda "güçlü" ve "hafif" arasındaki karşıtlıklar biraz işlenmişti. Bunlar genellikle *forte* ve *piano* bölümleri arasındaki karşıtlıklardı. 18. yüzyılda *kreşendo* ve *dekreşendo*, yani sesin yavaş yavaş gürleşmesi ve yavaş yavaş azalması anlayışı müziğe sokuldu. Piyanonun evriminin bu müzik anlayışının gelişmesinde büyük yeri vardır. Piyano ayrıca tam bir burjuva çalgısıdır. Çünkü piyanonun yaygınlık kazanmasında (bu çalgının armoniyi kendi içinde taşıması ve yukarıda anlattığımız yeni müzik özelliklerini içermesinin yanı sıra) pazar ekonomisinin, rekabetin, kitlesel pazarın müzik tüketiminin ve gelişen teknolojinin büyük etkisi vardır.

Piyanonun geçmişi bir yandan Orta Çağ'daki *monokord*'dan kaynaklanan *klavikord*'a, öte yandan da klavsene dayanır. 15. ve 16. yüzyıllarda klavsen, ezgisel ve ritmik nitelikler taşıyan müziğin gelişmesine büyük katkılar yaptı. Daha önemlisi klavsen, Rönesans dönemi polifonik müziğine karşı Barok dönemin armoniye dayalı müziğinin aracısı olmuştur. Klavyeli çalgıların armoniyi içermeleri ve barok müziğin "sürekli bas" anlayışı, klavsene, 1750'lere kadar en önemli eşlikçi çalgı olma niteliğini kazandırmıştır.

Bununla birlikte klavsen, burjuvazinin yeni ve coşkun duygularını, görkemli başarılarını dile getirebilmekten çok uzaktı. Klavsen, *kreşendo* ve *dekreşendo*'ları, *forte* ve *piano* karşıtlıklarını tam olarak veremiyordu. 1710'larda, ilk çekiçli pianoforte, İtalya'da Cristofori tarafından yapıldı. Dış görünüşü klavsene benziyordu, ancak onun mızraplı mekanizması yerine bugünkü piyanolarımızın karmaşık levyeli mekanizması, tele vuran çekici, vurduktan sonra, tuş kaldırılmamış bile olsa geriye dönen, yani otomatik işleyen vuruş düzeni daha başlangıçta uygulanmış bulunuyordu. Bu mekanizma sayesinde hızlı bölümlerin çalınması kolaylaşıyordu ve özellikle Bach'a göre, klavsendeki en önemli eksiklik de buydu.

Aynı sıralarda Roma'daki bazı orkestraların hiç duyulmadık bir şeyi ortaya attıkları söylenir: sesin yavaş yavaş azaltılması ve birden tam gürlüğe dönülmesi. Niccolo Jommelli 1753'te Stutgart'a geldiğinde bu yeni sistemi de oraya getirmişti. Orkestranın *kreşendo* ve *dekreşendo*'sunu duyan dinleyicilerin nasıl donakaldıklarını tanıklar anlatıyor. Bu yeni anlayış hemen Mannheim'a sıçramış ve Mannheim Orkestrası Stamitz'in yönetiminde çağdaş orkestranın ilk örneğini oluşturmuştur. Coşkulu ve dokunaklı müziğe yol açan piyano ve çağdaş orkestra İtalya'dan kaynaklanmasına karşın kuzeyde, kapitalist ilişkilerin daha yoğun olduğu yörelerde gelişmişti.

Coşkulu ve dokunaklı müziğe yol açan piyano ve çağdaş orkestra İtalya'dan kaynaklanmasına karşın kuzeyde, kapitalist ilişkilerin daha yoğun olduğu yörelerde gelişmişti.

Piyanonun pazar durumlarına bağlı kapitalist üretimi, Fransa'da Erhard ve Pleyel, İngiltere'de Broadwood, Almanya'da Stein firmalarınca sürdürülüyor; piyano teknik açıdan giderek gittikçe mükemmelleşiyordu. Mannheim Okulu'nun ve Carl Philipp Emmanuel Bach'ın piyano müziğine olan katkıları, sonat biçiminin ve sonatın orkestra türü olan senfoninin gelişmesine neden oldu. Senfoni ve kardeşleri; yaylı çalgılar dörtlüsü ve piyano sonatı, bugünkü biçimini Haydn'ın ellerinde buldu. Mozart ve Beethoven'ın yapıtlarında ise insan düşüncesi, çoksesliliğin doruğuna erişiyordu.

Aynı dönem, müzikte bir başka devrimin de habercisiydi. Bu, sanatçıların toplum yaşamında değişen durumlarıydı. 1700'lere kadar sanatın koruyuculuğunu kiliseler, saraylar ve yüksek aristokrasi üstlenmişti. 18. yüzyıl bu durumun yok olmasını içerir. Bu tarihten başlayarak sanatçı, yalnızlık ve belirsizlik içine sürüklenmiş ve kapitalist pazarın koşullarına uyarak sanatını satmak zorunda kalmıştır. Müziğin saray odalarından kent meydanlarına inişi ve orta sınıfların sanat anlayışına yakınlaşmasıyla müzik tüketimi artmış, halk konserleri ve profesyonel müzik eleştirisi gelişmiş, emprezaryolar ve müzik ajanları sahneye çıkmıştır. Besteci zaman zaman kâr eden, zaman zaman zarar eden bir iş adamı gibi bu düzen içinde yerini almıştır.

Müzik ürünlerinin özgür bir pazara sahip olması, müziğin o güne değin pratik amaçlar için kullanılma niteliğinde değişiklik yarattı. Resim ve yazı bu özgürlüğü çoktandır elde etmişlerdi. Oysa o güne değin kullanım değeri olmayan müzik diye bir şey var olmamıştı ve amacı yalnızca duyguların anlatımı olan saf konser müziği, 18. yüzyıldan başlayarak yaygınlaştı. Besteci yapıtlarını artık ısmarlama ve bir kez seslendirilme esası üzerine yaratmıyordu. Karşısında, değişik toplumsal katmanlardan oluşmuş ve konserden konsere parasını ödeyerek gelen bir halk vardı. Bu halkın memnun edilmesi ve beğenisinin kazanılması gerekliydi. Dinleyiciler daha önceleri kilisede, dansta, bayram ve saray konserlerinde olduğu gibi konsere belirli bir amaçla gelmiyor, yalnızca zevk almak amacını güdüyorlardı.

Müzik tüketimindeki bu değişiklikler, yani müziğin bir anlamda kullanım değerinden çok değişim değerinin önem kazanması, müzik üslubunda tüm 19. yüzyılı etkileyecek değişikliklere neden oldu. Bu üslubun özellikleri, yoğunlaşma ve anlatımın giderek güçlenmesi üzerine kuruluydu.

Orta sınıfın müziğe duyduğu bu ilgi, bestecinin tüm yapıtları içindeki tek tek ürünlerinin kazandığı yeni bir anlamı da beraberinde getirdi. Daha önceleri bir prens veya bir kilise büyüğü tarafından ısmarlanan yapıtlar bir kez seslendirilirdi ve besteci için bu yapıtlar bir görev niteliği taşırdı. Oysa yeni konser parçaları defalarca seslendirilmek üzere besteleniyordu. Bu nedenle sanatçı, her yapıtının üzerinde dikkatle durmak zorundaydı. Çünkü bestelerini artık kendi tutkuları ve doyumları için yapıyor, ortaya ölümsüz yapıtlar koyma amacını güdüyordu. 104 senfonisine karşın Haydn, kendisinden öncekilere oranla daha özenle beste yapmıştır. Bu sayı Mozart'ta hemen hemen yarıya, Beethoven'da ise yalnızca dokuza iner. Bu durum, zanaat ve sanat arasındaki ayrılmanın göstergesidir. Bu ayrılış Mozart'ta yarılanırken Beethoven'ın yapıtında tamamlanmıştır.

Barok sonrası dönemde yüzünü halka dönen müzik, Romantizmle birlikte yeniden halk tabakalarından kopmaya başlar. Müzik yeniden bir seçkin sanatı durumuna gelir ve beğenisi incelmiş bir azınlığa yönelir. Bunun nedeni, iktidarı tümüyle eline geçiren burjuvazinin, egemen bir sınıf olarak gerek ekonomik gerekse kültürel açıdan kendini toplumun diğer katmanlarından soyutlamasında yatar. Aristokrasi, müziği sarayına kapatmıştı, burjuvazi ise karmaşıklaşan öz ve biçimiyle onu kendi beğenisinin içine kapattı. Çünkü burjuvalar tüm insanlığın üzerinde, yeni bir aristokrasi olarak yükseltmek istiyorlardı.

Kısacası, müziğin zanaattan sanata geçişinin tamamlanması, bestecinin düzenin içinde yoğrularak bir iş adamı hâline gelmesi; dahası, müziğin bir işkolu olmasıyla profesyonel müzisyenlerin yetişmesi; halk konserleriyle birlikte yorumcuların eşsiz çalış teknikleri geliştirmeleri; bestecilerin özenle ölümsüz yapıtlar yaratma tutkuları, müziğin giderek karmaşıklaşan bir yapıya yönelmesine neden oldu. Besteler bu dönemde giderek karmaşıklaştı. Bunlar artık orta sınıf amatörlerin seslendirebileceği yapıtlar değildi. Beethoven'ın bile son piyano ve oda müziği yapıtları ancak profesyonel sanatçılarca yorumlanabilecek ve ancak yüksek müzik zevkine ve eğitimine sahip kişilerce anlaşılabilecek eserlerdir. Weber, Schumann, Chopin ve Liszt ise yalnızca virtüozlar ve konser salonları için beste yapmışlardır.

Bizim sosyal ilişkiler

Geçtiğimiz sayıda yazmaya başladığım ve özellikle okul yıllarındaki müzik öğrencilerine sosyal ilişkilerini sağlıklı tutmaları için yardımcı olabilmeyi amaçladığım yazı dizisini bu sayımızda sürdürüyorum.

Bir kuruma yeni girdiğinizde

İlk günlerden itibaren, girdiğiniz yeni kurumun işleyişinde değişmesi ve geliştirilmesi gereken çok şey fark edebilirsiniz. Genelde ilk yıl insan oldukça da güçlü bir enerjiyle dolu hisseder. Bir taraftan bu "taze" görünüzün değerini bilip gözlemlere ve çözüm önerilerine odaklanırken, diğer taraftan da yıllardır kurumu şu anki hâline getirmek için uğraşan kişilerin kendilerini "zayıf" hissetmelerine sebep olacak söz ve davranışlardan kaçınmayı düşünebilirsiniz. Mutlaka kuruma katkınız olacaktır, ancak bunu zamana yaymak, "bardağa" aldığı kadar koymak daha doğru olur. Kuruma katkınız, her şeyi ele geçirip ters düz etmeye varmamalı. Unutmayın, kurumda uzun süredir emek veren kişilerin de size güven duyması için biraz zamana ihtiyacı olabilir. Onları her planladığınız yeniliğe teker teker ikna etmek için zaman harcamanız iyi bir yöntem olabilir. Niyetiniz iyi olabilir, ancak niyetinizin ne olduğunu çevrenizdekilerin de değerlendirebilmesi için zaman tanıyın.

Şımarmak

Genelde her istediği yapılan, her yaptığı bir deha göstergesi olarak düşünülen, göz bebeği gibi sakınılan minikler şımarırlar. Anne babadan her istediklerini alabileceklerini düşünüp, ısrar ve kararlılıklarıyla kendilerini izleyen yabancıların antipatilerini toplamalarına rağmen, ebeveynlerin yine de kıyamadıkları ve "hizmete" devam ettikleri görülür. Çocukların özellikle kendilerini yaşamın merkezi gördükleri bir yaş dönemi vardır. Hele ki ebeveynler de tamamıyla kendilerini onların canının ne istediğine adar ve böyle devam ederlerse çocuk iyice şımarır. Bu anlattığım, tam bu şekilde, siz meslekte ilerledikçe, saygınlık ve beğeni kazandıkça, bunu sindirene kadar size de olabilir. Yani "şımarabilirsiniz"!

İşler çok yolunda gidiyordur; her yerden solistlik teklifleri geliyor, konserlerden sonra meslektaşlar hayranlık ifade ediyor, hocaysanız öğrencilerinizde müthiş ilerlemeler oluyor ve gözle görülür biçimde alanda hakkında konuşulan kişi oluyorsunuz, orkestraya girdikten sonra becerinizle herkesi şaşırtıp yıllardır grup şefi olan "abi" ya da "ablanın" yerini zorlar oluyorsunuzdur... Ne mutlu size! Ancak nasıl araba aşırı hızla fırladığında merkezkaç kuvvetinde bedenimiz geride kalacakmışçasına koltuğu zorlarsa, başarı da hızla gelince "karakter" (merkezkaçta olduğu gibi) geride kalabilir. Bunu fark edip (zaten çevreniz kısa sürede fark eder), sosyal ve davranışsal bazı önlemler alıp, kafanızda yükselişinizi bir yerlere oturtmak zorundasınız. Aksi hâlde, bir süre sonra iticiliğiniz çok artar ve siz her şeyi yapabileceğinizi sanmaya devam ederken, bir bakarsınız yanınızda kimse kalmamış!

Gösteriş yapmak

Orkestra aralarında, konçertosunun en zor yerini şahane biçimde çalanlar, her fırsatta "kendini bir şey sandığını" hissettirenler, sürekli başarılarından bahsedenler iş ortamında kısa süre sonra çekilmez olabilir. Öte yandan, emek verdiğiniz ve başarıya taşıdığınız işleri, iyi konserlerinizi, iyi yetiştirdiğiniz öğrencileri, tamamladığınız projeleri de mütevazı olacağım diye saklamak ya da önemsenmeyecek hâle sokmak da doğru değildir. Gösteriş yapmakla yaptığınız iyi şeyleri paylaşmanın arasında bir çizgi vardır. Sosyal medya bu anlamda harika bir araç. Yaptığınız çalışmaları sürekli insanlar tarafından görünür tutmak, doğru tanınmanız için önemlidir. Ancak orkestranın molasında grup arkadaşlarınıza, yeni tanıştığınız meslektaşlarınıza ya da sınav molasında diğer hocalara "kendinizi satıyor" gibi de görünmek istemezsiniz. Bu, sizi meslektaşlar arasında itici yapabilir.

Kavga

Zaman zaman beraber çalıştığımız insanlarla aramızda çıkan anlaşmazlıklar sabrımızı taşırır. Anlaşmazlıklar çıkar çıkmaz çözmek zorunda olmadığınızı; olaylar biraz yatıştıktan, insanların ilk sinirlilik hâllerini aştıktan sonra çok daha uzlaşmacı olabileceklerini aklınızda bulundurun. Adil olanın ne olduğunu kendinizce değerlendirirken, sizin de uzlaşma için yapabileceğiniz bir şey olup olmadığını sorgulayın ve bazı şeyleri yanlış anlamış olabileceğinizi aklınızda bulundurun. Genelde kavga duyulduktan sonra kimin haklı olduğunu insanların dışarıdan değerlendirmesi kolay olmaz. Kavgada haklı olduğunuzu, galip geldiğinizi düşünseniz bile birkaç defa sizin çevrenizde bu tür olaylar olunca kendinizi "kavgacı", "geçimsiz" ya da "arıza" olarak etiketlenmiş bulabilirsiniz. Anlaşmazlıklarda haklarınızdan vazgeçmemek kaydıyla

sakin, anlayışlı ve hoşgörülü olmanız size genelde sosyal olarak daha büyük değer kazandırır.

Hoşgörülü olun

Hoşgörü hem kendimize karşı hem de başkalarına karşı bizi hemen yargıya varmak ve infaza geçmekten korur. Hoşgörüyü hataları kabullenmek değil; kişinin hatasını fark etmesine olanak tanımak, ona yardımcı olmak ve sonrasında gerekiyorsa yargı ve infazda bulunmak için biraz zaman vermek gibi algılamak gerekir.

Saygılı olun

Kıdemlilere, büyüklere ilgi, saygı ve özen göstermeniz size her zaman puan kazandıracaktır. Her yiğidin bir yoğurt yiyişi vardır ama sizden öncekiler olmasa sizin de dahil olmak isteyeceğiniz böyle bir alan olmazdı. Büyüklerden başlayarak herkese gereken saygıyı göstermekte yarar var.

“Vadeli hesap”

Yeni bir çalışma ortamına girdiğimizde yeni çalışma arkadaşlarımızdan kolay veya zor anlaşabileceklerimizi yavaş yavaş fark etmeye başlarız. Yeni iş ortamında pek çok başka şey de yenidir; yapacağımız işin detayları, iş ortamının fiziki durumu (yerleşimi) hatta hangi dolmuşun evimizle işi bağlayacağı gibi pek çok ayrıntı... Bunlar bir kenarda işleye dursun, başka önemli bir şeyi de hep aklımızda bulundurmamız gerekir: yeni tanıştığınız ve kaynaşıyor olduğunuz iş arkadaşlarınızla ilişkinizi bugünlerde doğru, sağlıklı ve emin adımlarla kurmanız. Bir bakıma yeni bir sosyal hesap açmışsınızdır ve kuruş kuruş yatırım yapıyorsunuzdur. Yeni arkadaşlar, sizin kimsenin işinde, pozisyonunda ya da aynı yerde çalışan nişanlısı ya da sevgilisinde gözünüzün olmadığından emin olmak isteyeceklerdir. Size güvenilir bir arkadaş mı, yoksa bir tehdit mi olarak bakacaklarına bu ilk haftalarda karar vermek isterler. Herkesi özenle, her birine ayrı vakit ayırarak tanımaya ve kendinizi tanıtmaya çalışın. Acele etmemek önemlidir. Unutmayın, bu ilişkiler emekliliğinize kadar sürebilir. Açtığınız bu “sosyal hesap” çok uzun zaman dayanmalı. Çok çok gerekmedikçe kavga ve içerleme yaratabilecek pozisyonlardan kaçınmak en doğrusudur. Sizin ve arkadaşlarınızın huzurlu bir çalışma ortamına sahip olmanız, iş ve yaşam kalitenizi de etkileyecektir.

Ülkümüz

Müzisyenler olarak hepimizin, ülkenin alanımızda gelişebilmesi için üstlenmemiz gereken rol çok önemli. Alanımızdaki standardın yükselmesi ancak bizim sorumlu ve özenli biçimde, değerlendirme ölçütlerimiz konusunda dostluğu/yakınlığı ayrı tutarak ödünsüz olabilmemizde yatıyor. Alanımızda mutlaka en nitelikli ve özenli iş yapanların yukarıya, daha az nitelikli iş yapanların ise daha aşağıya yerleşmesini sağlamak zorundayız. Bunun için, meyve veren ağaçları taşlamaktan vazgeçmek, onların farkında değilmişiz ya da sanki yoklarmış gibi davranmamak (Örneğin, müthiş yetenek Benyamin Sönmez için sağlığında yapılıyordu.), meyve veren ağaçları doğal biçimde takdir etmek ve bunu göstermek gerekiyor. Aynı özenle de hazırlıksız, özensiz, paylaşacağı ilginç bir şey olmadığı hâlde sık sık sahneye çıkan müzisyenlerin ve derslerini canları istedikçe ya da mecbur kaldıkça yapan öğretmenlerin hak ettiklerinden fazla “saygın” olmalarına izin vermemeye çalışmalıyız. Dost-düşman demeden, gerekli önlemlerin alınmasını hep beraber sağlamak bizim Atatürk’ün yurdu emanet ettiği insanlar olarak ödevimizdir. Böylece sistemimiz daha temiz, adil ve sağlıklı olacaktır.

Özgür ama yalnız

46. İstanbul Müzik Festivali'nde 8 Haziran 2018 tarihinde değerli sanatçılar Alican Süner ve Jamal Aliyev'le birlikte bir oda müziği konseri vereceğiz. Bu konserde Robert Schumann, Clara Schumann, Johannes Brahms ve Felix Mendelssohn'dan oda müziği eserleri çalacağız. Nedir bu eserlerin önemi ve nasıl seçildiler? Bu ayki yazı bu soruların düşündürdükleri üzerine.

Kapitalizmin gelişmesiyle birlikte burjuva sınıfının ekonomik, siyasi ve kültürel gücü kazanmasının özellikle 19. yüzyıldan sonra müzik üzerinde çok doğrudan bir etkisi olmuştur. Aslında 18. yüzyılın sonunda başlayan bu gelişme sonucunda, 19. yüzyılda piyanonun burjuva ailelerinin oturma odalarının sıradan bir aksesuarı hâline gelmesiyle birlikte müzik, evlerde gitgide artan bir şekilde sıradan insanlar tarafından da yapılmaya başlanmıştır. Böylelikle müzik, artık konser salonları dışında gündelik yaşamın içine girmeye başlıyordu. Bir başka deyişle, kayıt teknolojisinin icat edilmesinden çok daha önce, gerek gitgide daha fazla popülerleşen ve evlerde müzik yapmak için üretimi sürekli artan (ve tabi yer tasarrufu sağlayan) konsol piyanolar gerek yayımcılar ve basımevleri gerekse de gitgide yaygınlaşan özel enstrüman dersleriyle birlikte bir müzik endüstrisi doğmaktaydı. İşte bu nedenle, o dönemde nota basımında talebe bağlı bir patlama yaşanıyordu. Bu ilgiye koşut olarak besteciler de evlerde ya da burjuvazinin toplanıp bir araya geldiği küçük salonlarda (bir anlamda partilerde) eğlence amacıyla seslendirilmek üzere eserler üretmeye başlarken, yayımcılar da satışlarını daha fazla artırmak için yeni oluşan bu pazarı denetlemeye, beğenileri yönlendirmeye ve yeni yükselen bu endüstriyi şekillendirmeye başladılar.

Sayılara dair bir örnek vermek gerekirse, bu amaçla üretilen sayısız solo piyano eserinin yanında, 1845-1849 yılları arasında sadece Almanya'da tam 33 yaylı çalgılar dörtlüsü eserinin basıldığı söylenebilir. Bu eserlerin büyük çoğunluğu sanat eseri olmaktan ziyade, tam da kültür endüstrisinin çalışma mantığına uygun şekilde tasarlanmış, en fazla birkaç kere çalınacak ve sonra terkedilecek hızlı tüketim ürünleriydi. Yine de, oda müziğindeki ucuz eser enflasyonu, dönemin en üstün bestecilerinin kimi zaman sadece kendileri için, kimi zaman da sahnede çalınmak üzere oda müziği eserleri üretmesini engellememişti. Oda müziği alanında bu dönemde üretilen eserler incelendiğinde görülebilecek büyük kalite farklarının nedeni,

Oda müziğindeki ucuz eser enflasyonu, dönemin en üstün bestecilerinin kimi zaman sadece kendileri için, kimi zaman da sahnede çalınmak üzere oda müziği eserleri üretmesini engellememişti.

Clara Schumann'ın, erkek egemen toplumun kadına karşı aşağılayıcı bakışının henüz "törpülenmemiş" olduğu bir zamanda, yaşadığı dönemin Franz Liszt'le beraber bir numaralı virtüözü olarak değerlendirilebilmesi kolaylıkla kavranabilecek bir şey değil.

endüstrinin artan popüler üretim baskısının ürünleriyle, büyük bestecilerin ürünleri arasındaki nitelik farkından kaynaklanmaktaydı.

Çevresindekilerin büyük çoğunluğu müzisyen olan Clara ve Robert Schumann'ın oda müziği sevdası, artan popüler ilgi de düşünüldüğünde oldukça doğal görülmeli. Schumannlar'ın Mendelssohn'un Leipzig'deki evinde müzikli toplantılara katıldığını ve Gewandhaus üyeleriyle beraber müzik yaptıklarını hayal etmek hiç de zor olmasa gerek. Robert Schumann'ın çeşitli topluluklar için yazdığı eser sayısından bu türe ne kadar büyük bir önem verdiğini çıkarsayabiliriz. Dolayısıyla 8 Haziran'da İstanbul Müzik Festivali'nde, Festival Buluşması konserinin merkezine, hazır festival teması da "Aile Bağları" olarak belirlenmişken, Schumann'ı oturtmaktan daha doğal bir seçenek olamazdı.

Programın ilk parçası, gerçek anlamda bir oda müziği eseri: keman ve piyano için yazılmış *FAE Sonatı* kemancı Joseph Joachim'e doğum günü hediyesi olarak yakın arkadaşları olan Albert Dietrich (Schumann'ın öğrencisi), Robert Schumann ve Johannes Brahms tarafından bestelendi. Kişiye özel bir hediye olan bu eser, doğal olarak asla basılma amacıyla yazılmadı. Gerçekten de 1853 yılında bestelenen bu eser, 1935 yılına kadar basılmadan kaldı. Robert Schumann'ın iki, diğer iki bestecinin de birer bölümünü bestelediği bu sonat dört bölümden oluşuyor. Joachim, Düsseldorf'u ziyaret ettiğinde Clara Schumann'la beraber bu sonatı *prima vista* çalmıştır. *FAE*, Joachim'in yaşam felsefesi olan *"Frei aber Einsam"* (özgür ama yalnız) mottosunun Fa (F), La (A) ve Mi (E) notaları olarak kodlanmış hâlidir ve bu ifade her bölümde doğrudan veya gizlenmiş olarak karşımıza çıkar. Olayın esprisiyse bestecilerin bölümleri imzalamamış olmasıdır. Kısaca Joachim, kendisine hediye edilen bu eserde kimin hangi bölümü yazdığını tahmin etmek zorundaydı. Bu eser, tahmin edilebileceği gibi hafif ve kolay bir eser değildir. Çalanlara yüklediği zorluğun yanında duygusal olarak son derece yoğun ve zengin bir eserdir. Ayrıca, Schumann'a ait olan iki bölüm, akıl hastanesine gitmeden önce yazdığı son parçalardandır. Bildiğimiz kadarıyla

Clara ve Robert Schumann

Eğer bugün Robert Schumann'ın besteleri konser programlarında yer buluyorsa, bu büyük bir oranda Clara sayesindedir. Robert'in Piyano Konçertosu'nun G. Henle Verlag edisyonun önsözünde, bu eserin Clara Schumann tarafından 100 veya daha fazla kez çalındığı belirtilir! Bir diğer anlatımla, eserin ilk seslendirilişinin yapıldığı 1846 yılından konser vermeyi bıraktığı 1891 yılına kadar Clara Schumann, 45 yıl boyunca her sene en az iki kez bu eseri icra etmiş.

sonat bestelendiği sırada Schumann hayatının son döneminin nadir huzurlu ve mutlu zamanlarından birini yaşıyordu. Yine de, yazdığı bölümlerde içten içe hasta olduğunu sezmek mümkün.

Programın ikinci eseri ise Robert Schumann'ın eşi Clara Schumann tarafından bestelenmiş olan piyanolu üçlü olacak. Clara Schumann inanılmaz bir kişilik olmalı. Erkek egemen toplumun kadına karşı aşağılayıcı bakışının henüz "törpülenmemiş" olduğu bir zamanda, yaşadığı dönemin Franz Liszt'le beraber bir numaralı virtüözü olarak değerlendirilebilmesi kolaylıkla kavranabilecek bir şey değil. Eğer bugün Robert Schumann'ın besteleri konser programlarında yer buluyorsa, bu büyük bir oranda Clara sayesindedir. Robert'in Piyano Konçertosu'nun G. Henle Verlag edisyonu önsözünde, bu eserin Clara Schumann tarafından 100 veya daha fazla kez çalındığı belirtilir! Bir diğer anlatımla, eserin ilk seslendirilişinin yapıldığı 1846 yılından konser vermeyi bıraktığı 1891 yılına kadar Clara Schumann, 45 yıl boyunca her sene en az iki kez bu eseri icra etmiş. Clara, piyanist olarak becerisinin yanında Schumannlar'ın finansal yükünü de taşımış ve özellikle Robert'in ölümünden sonra çocuklarına bakan kişi olmuştur. Gençliğinde ise piyanist olarak ününün yanında, aynı zamanda üstün yetenekli bir besteci olarak da tanınıyordu. Sol Minör Piyanolu Üçlü'sü, tartışmasız olarak Clara Schumann'ın en büyük çaplı ve en derinlikli eseridir. Elbette bu parçayı Robert'in veya Brahms'ın eserleriyle karşılaştırmak haksızlık olur; çünkü Clara Schumann bu bestecilerin geçtiği yoğun geleneksel armoni ve kontrpuan eğitiminden geç(e)memişti. Öte yandan söz konusu piyanolu üçlünün her köşesinden Clara Schumann'ın olağanüstü yeteneği fışkırmaktadır. İnsan kendine sormadan edemiyor: ya Clara Schumann besteci olma yolunu tercih etseydi ya da edebilseydi...

Konserimizin üçüncü eseri olan piyano ve çello için *Fantasiestücke*, Robert Schumann'ın sıklıkla tercih ettiği bir *triptik*'tir. Üç parça ara vermeden çalınır ve nispeten geç döneminde yazılmış bir eser olmasına karşın, gençliğinde yazdığı eserlere yakın bir yapıdadır. Müziğin tasvir ettiği karakterler daha nettir; eserde müzik doğallıkla ve kolaylıkla akar.

Felix Mendelssohn

Tabii ki Schumann ailesi üzerine bir konserde bizzat Robert Schumann'ın ve onun görüşüne göre yaşadığı çağın en büyük dehalarından olan aile dostu Felix Mendelssohn-Bartholdy'nin bestelerini seslendirmemek olmazdı. Konserin kapanış eseri olan Mendelssohn'un Re Minör Piyanolu Üçlü'sü, pek çok müzisyene göre piyanolu üçlü türünün ulaştığı en üstün noktadır. Schumann'ın bu eser için yazdığı eleştiride besteciden nasıl söz ettiğini anmak eserin ne kadar üstün olduğunu anlamak için yeterli olacaktır: *"Mendelssohn çağımızın Mozart'ıdır. O, en üstün müzisyen, çağın çelişkilerini anlayan ve onları bir araya getiren ilk kişidir."* Burada Schumann, kanımca Romantik dönemin Klasik dönemden kopuşunu anlatıyordu. Gerçekten de bu yıllarda yazılan neredeyse bütün oda müziği eserleri standart klasik formatları, romantik melodi ve armoni anlayışıyla birleştirmeye çalışıp, deyim yerindeyse arafta kalıyorken, Mendelssohn bu eserle beraber Liszt ve benzerlerinin gittiği yola girmeden fantezi dolu romantik yazımı klasik tarzı yok etmeden birleştirmeyi başarmıştı.

Dâhilerin geçidi diyebileceğimiz bu programı çok değerli iki müzisyen, Alican Süner ve Jamal Aliyev'le birlikte hazırlamak benim için hem tarifsiz bir keyif oldu hem de aynı zamanda bu bestecilerin kişisel alanlarına bir bakış fırsatı yarattı. Her ne kadar romantik bir motto olarak *"Frei aber Einsam"* bu konserin kesişim alanı olsa da, oda müziği dolayımıyla bu sanatçılar aslında o mutlak yalnızlıklarını paylaşıyorlardı.

Antiphellos'un Kaya Mezarlarında Müzikle Bezenecek Bir Hafta İçin Buluşalım...

Hakan ŞENSOY
KEMAN

Gökhan AYBULUS
PİYANO

Bülent EVCİL
FLÜT

Dilbağ TOKAY
VİYOLONSEL

KAŞ MASTERCLASS

TARİH: 19 Temmuz - 26 Temmuz 2018
YER: Kaş Tubin Evi ve Kültür Merkezi

KISITLI KONTENJAN

Efdal ALTUN
VİOLA

Gülen Ege SERTER
KEMAN

Şeniz AYBULUS
KEMAN

Esra GÜL
KONTRBAS

ALKIŞ'lanmaya değer bir geleceği paylaşmak üzere... BEKLERİZ.

T. C. M.E.B. ÖZEL
ALKIŞ
Müzik ve Bale

Detaylı bilgi için: 0232 422 19 20

www.alkisizmir.com alkisizmir alkisizmir

Mustafa Enver Bey Cad. No:1/1 Berki Apt. D:601 Alsancak - İzmir

Bir zamanlar bir Eurovision vardı

Eurovision Şarkı Yarışması bu yıl 8-12 Mayıs tarihleri arasında Portekiz'in Lizbon şehrinde yapıldı. Yarışma her yıl olduğu gibi bu yıl da heyecana ve müzik adına güzel görüntülere sahne oldu. Türkiye'nin Avrupa'dan kopma sürecinin önemli kültürel göstergelerinden birine dönüşen yarışma bu yıl da ülkemizde anılmadı. Yarışmayı, bahisçilerin daha yarışmadan önce favori olarak gösterdikleri İsrail kazandı. Peki, biz neden bu yarışmada yoktuk?

İlk kez 1975 yılında dönemin TRT prodüktörlerinden Bülent Özveren'in çabalarıyla katıldık Eurovision Şarkı Yarışması'na. Muazzam bir ön-eleme süreci ve tarihe geçen bir ulusal final sonucunda birinci olan Semiha Yankı'nın seslendirdiği *Seninle Bir Dakika* adlı şarkıyla yarıştık. İlk katılım başarı getirmedi ve sonuncu olduk. Bu, o dönemler Avrupa'da olma konusunda çok büyük bir mücadele veren Türkiye adına büyük bir başarısızlıktı. Çok ciddi polemikler oldu, kavgalar ve hatta küslükler yaşandı. Bu ilk yarışmadaki başarısızlık Türkiye'yi yarışmaya küstürdü. Öylesine küstük ki 1976 ve 1977 yılında yarışmaya katılmadık.

Türkiye'nin Eurovision'da makus talihi 80'li ve 90'lı yıllar boyunca da

devam etti. Arada bir ilk 10'a girdik, o kadar. İlk kez Melih Kibar'ın bestelediği *Halley* adlı şarkıyla Türkiye ilk 10'un içine girmeyi başardı. İki kez sıfır puan alarak sonuncu olduk. İlk sıfır puanlı sonunculuk Çetin Alp'ın *Opera* adlı şarkısıyla geldi, ikincisi ise Seyyal Taner'in seslendirdiği *Şarkım Sevgi Üstüne* adlı şarkıyla geldi. Bu sıfır puanlar memlekette bir cihan harbinin yenilgisi gibi yankılandı. Çetin Alp'in o günden sonra tüm müzik yaşamı adeta linç edildi. Eurovision'daki sıfır puanlı sonunculuk ona son nefesini verinceye kadar fatura edildi ve tek kelimeyle müzik yaşamı sona erdi. Seyyal Taner'in toparlanması daha kolay oldu ama o da yedi-sekiz sene büyük bir suskunluğa girdi.

Doğu bloku ülkelerinde yaşanan çözülmeyle Eurovision'a katılan ülke sayısında artış oldu. Bunun üzerine 90'lı yıllarda küme düşme sistemi getirildi. Türkiye'de 90'lı yılların ilk yarısında *Esmer Yarim*'le küme düştü ve bir sene sonra yarışmaya katılamadı. Bu başarısızlıklar her defasında ülke içinde büyük polemiklere neden oldu, öylesine büyük polemikler ki siyasi iktidarlar bile bundan etkilendi. 1980 yılında Eurovision'da Türkiye'yi temsil etmesi için Ajda Pekkan'ın kapısı çalındı. Pekkan önce hayır dedi. Araya devlet büyüklerinin hatta dönemin başbakanı Süleyman Demirel'in de ricası girince sanatçı kendisini Eurovision'da buldu; hâlâ dillerde dolanan *Petro'il* adlı şarkıyla yarıştı, sonuç bir tık daha iyiydi ama yine başarısızlıktı. Ajda Pekkan yarışmada ilk 10'a girmeyi bile başaramadı. Bu durum Pekkan'da ciddi bir travmaya neden oldu; üç sene kadar bocaladı ve müzikal kariyerinde ciddi sıkıntılar yaşadı.

Sertab Erener ülkemiz adına yarıştığı 2003 yılında birinci oldu.

Eurovision ve siyaset

Eurovision her ne kadar bir müzik yarışması olsa da, iletişim paylaşımı olan bir yarışma. Her iletişim paylaşımında olduğu gibi, Eurovision'da da ikili ilişkiler ve siyaset zaman zaman başrol oynadı ve oynamaya devam edecek. Bundan bazen bir ülke nemalanırken, bir başka ülke zarar görecek. Zaten hayatın kendisi de bir sosyal ve siyasi iletişim mecrası değil mi? Hangimiz "kankamıza" kıyak geçmeyiz, kim komşusunu görmezden gelir? Bunu uygulamayan ülke yok gibi. Yunanistan Kıbrıs adına yarışan yorumcuya her yarışmada 12 tam puan verir; Türkiye Azerbaycan'a, Azerbaycan da Türkiye'ye hep 12 tam puan verir. Bunlar yarışmada siyasetin ön planda olduğunu gösteren delillerden sadece birkaçı. Komşu komşuya oy vermez mi? Komşunu kapınızı çalıp sizden bir şey istediğinde ona kapıyı mı kapatırsınız?

1979 yılında Maria Epik'in seslendirdiği *Seni Seviyorum* adlı şarkıyla Eurovision'a katılmaya hazırlanan Türkiye, yarışmanın İsrail tarafından Kudüs'te yapılmasını protesto etmek için son anda katılmaktan vazgeçmişti. Dışişleri Bakanlığı'nın talimatıyla o dönem çok hassas olan İsrail ve Filistin ilişkileri nedeniyle böyle bir karar alındı. Türkiye bu kararı almakta haksız mıydı? Tabii ki değildi. O dönem siz de belki böyle bir karar alırdınız.

Türkiye neden yok?

Bilindiği üzere, Türkiye son yıllarda Eurovision'a katılmıyor. Buna gerekçe olarak ise oylama sistemini gösteriyor; mevcut oylama sisteminde adil davranılmadığını iddia ediyor. Daha sonra bu gerekçeyi biraz daha kuvvetlendirmek adına, EBU'nun (Avrupa Yayın Birliğinin) "beş büyüğüne" (Big Five) taktı. EBU'ya en büyük finansal desteği vererek ilk günden beri ayakta kalmasını sağlayan bu beş ülke: Fransa, Almanya, İngiltere, İspanya ve İtalya. Bu ülkeler, bu desteklerinin karşılığında bazı "bonus" imtiyazlar alıyor. Bu imtiyazlardan biri de Eurovision'a direkt olarak katılmak. Yani yarışma finalinden önce yapılan iki yarı finalde yarışmadan, direk finale kalmak.

> Türkiye elbette Eurovision'a katılmak zorunda değildir ama halkın isteklerini dikkate almalı ve onlara reel argümanlarla neden yarışmaya katılmadığına dair açıklama yapmalıdır.

Yarışmaya çok sayıda ülkenin katılmasından dolayı EBU 2004 yılında ilk kez yarı final uygulamasını getirdi. Burada amaç bir ön-eleme yaparak finale maksimum 24-25 ülkenin katılmasını sağlamak. Bunun için bu beş ülke dışında kalan tüm Avrupa ülkeleri yarı finallere katılıyor ve yarı finalde başarılı olduktan sonra finale yükselme hakkını elde ediyor. İşte Türkiye'nin yarışmaya katılmamak için gösterdiği ikinci gerekçe de bu oldu. İyi de, bu şimdi bahane mi? Sen de bas parayı Leyla'ya ve o ülkelerin arasında yer al! Sponsor ol ve kendini göster!

Türkiye'nin Eurovision'a katılmama gerekçelerinden biri de, adil olmayan oylama iddiası. Türk müzik endüstrisi kendi içinde çok mu adil ki Eurovision'dan adil olunması bekleniyor? Ayrıca bu oylama sisteminden en çok nemalanan ülkelerden biri de Türkiye'yken bunun nesinden rahatsızlık duyuluyor?

Halk oylaması yani *televoting* denen oylama sistemi ilk kez 1997'de test edildi. Bu oylama sonucunda Avrupa'da yaşayan gurbetçilerimiz oy kullanma hakkını elde etti ve Türkiye'ye o güne kadar hiç oy gelmeyen ülkelerden bile bu oylama sayesinde oy geldi. Sonuç mu? Türkiye o yıl Şebnem Paker'in *Dinle* adlı şarkısıyla ilk kez üçüncü oldu. 2003 yılında ilk kez halk oylaması tüm ülkelerde zorunlu hale getirildi. O yıl ilk kez oylamada oyların tamamı halkın yolladığı SMS'lerle belirlendi. Sonuç mu? Türkiye ilk ve tek birinciliğini kazandı. Sertab Erener, Avrupa'da yaşayan gurbetçilerin oylarıyla o güne kadar oy alamadığı ülkelerden de oy alarak birinci oldu. Türkiye 2003 yılından sonra da *televoting* sayesinde her yıl ilk 10'a girmeyi başardı. Bu oylama sistemi sayesinde çok ciddi başarılar elde ettik.

Bugünkü TRT de emir kulu, onlara bir şey diyemeyiz. Belli ki bir sıkıntı var. Bu işin siyasi boyutu ciddi. Özellikle Türkiye'yi Eurovision'da temsil etmek isteyen sanatçıların ve menajerlerinin gösterdiği çaba muazzam. Bu yarışmayı bir rant kapısı olarak gören Türk müzik camiası araya arabulucular

Israel	529		Bulgaria	166
Cyprus	436		Norway	144
Austria	342		Ireland	136
Germany	340		Ukraine	130
Italy	308		The Netherlands	121
Czech Republic	281		Serbia	113
Sweden	274		Australia	99
Estonia	245		Hungary	93
Denmark	226		Slovenia	64
Moldova	209		Spain	61
Albania	184		United Kingdom	48
Lithuania	181		Finland	46
France	173		Portugal	39

koyup kendilerine torpiller arıyorlar. Milletvekilleri, bakanlar ve aklınıza gelecek pek çok kişi aranıyor ve *"Ne olur bu sene Eurovision'a bizim sanatçımız gitsin"* ricalarında bulunuluyor. Bu açıdan bakıldığında, aslında iş son dönemlerde çok sıkmıştı. Ama yine de yarışmaya katılmama nedenlerinin daha somut ve reel nedenlerle açıklanması gerekir. Öne sürülen bu iki bahaneyi ya laf olsun diye uydurdular ya da gerçekten de ciddi bir bilgisizlik var. Benim kızgınlığım Eurovision'a katılmamamıza değil. Elbet katılsak iyi olur, 2018 yılında 43 ülke katıldı, neden biz katılmayalım? Beni üzen ve çıldırtan, katılmama nedeninin açıklanmaması. Yahu biri de çıksın ve desin ki: *"Biz Avrupa'yla ilişkilerimizi askıya aldık ve bunun sonuçlarından biri de Eurovision'a katılmamak!"* Ya da ne bileyim, *"Bu yarışma sıktı artık, biz alternatif olarak şunu yapıyoruz"* deyin! Şu an böyle bir şeyi beklemek hayal bence, çünkü günümüz Türkiye'sinde yaşanan iç sorunlar, siyasi kutuplaşma ve daha pek çok sosyolojik kavga arasında ne Eurovision'a sıra gelir ne de başka bir sanat olayına.

Ve... Eurovision 2018

Gelelim bu yıl Portekiz'de yapılan yarışmaya. İki ayrı yarı final ve 12 Mayıs akşamı yapılan final yarışmasında muazzam bir televizyonculuk olayı yaşandı. TRT yarışmayı yayınlamadı, Türk basını yarışmadan bahsetmedi bile. Halk, özellikle sosyal medyada Twitter'da tepkisini dile getirdi. Eurovision Türkiye TT listesine girdi. YouTube'dan da canlı olarak yayınlanan yarışma finallerinde yarışmayı buradan canlı izleyenlerin sayısı özellikle final gecesi oylama sırasında 640.000'in üzerine çıktı.

Yarışmanın favorileri bu sene İsrail ve Kıbrıs adına yarışan yorumculardı. Bahisçiler bu iki güzel kadının performansına ve aralarındaki rekabete şahit oldu. Jüri oyu ve halk oyu yüzde 50'şer oranda etki etti yarışma sonucuna. Önce jüri oyu açıklandı ve çok güzel bir *slow* şarkıyla yarışmaya katılan Avusturya birinci oldu. Halk oyları açıklandığında ise ilk ikiye Kıbrıs ve İsrail kaldı. Yarışmayı *Toy* adlı şarkıyı İsrail adına seslendiren Neta 529 puan alarak kazandı. İkinci sırada 436 puanla ise yarışmaya Kıbrıs adına katılan Eleni yer aldı. Bu, Eurovision'da Türkiye adına rahatsız edici olan bir diğer konu. 80'li yıllardan beri Eurovision'a Kıbrıs adına Kıbrıs Rum Kesimi katılıyor ama yarışmada her ne kadar biz Kıbrıs Rum Kesimi desek de Avrupa 'Cyprus' yani Kıbrıs diyor. Bu durum ülkemizde siyasi yorumlanıyor, ama bu dünya siyasetini ilgilendiren bir konu. Türkiye eğer Kıbrıs konusundaki isteklerini dünyaya kabul ettiremiyorsa, bunda Eurovision'ın suçu ne? Aksine, Eurovision Kıbrıs konusunda Türkiye'nin isteklerini kabul ederse, bu kez gerçekten siyasete bulaşmış olacak. Çünkü Kıbrıs sadece Eurovision'da değil, sporda ve akla gelecek diğer tüm alanlarda bu şekilde temsil ediliyor. Ben işin teknik olarak doğrusunu yazdım, yorumlaması size kalıyor.

Türkiye elbette Eurovision'a katılmak zorunda değildir ama halkın isteklerini dikkate almalı ve onlara reel argümanlarla neden yarışmaya katılmadığına dair açıklama yapmalıdır.

Eurovision'da bu yıl birinciliği İsrail adına Toy adlı şarkısıyla yarışan Netta kazandı.

Müzik Hattı

Nükhet Duru'nun yeni teklisi: *Mavi Düşler*

Nükhet Duru'nun yeni teklisi *Mavi Düşler*, yaz aylarında dinleyiciyle buluşacak olan üç *single*'lık bir projenin habercisi olarak Avrupa Müzik ve En Prodüksiyon iş birliğiyle dinleyicilerin beğenisine sunuldu. Kıvrak Latin ezgileri, deniz, güneş ve yazı anımsatan kıpır kıpır ritmiyle keyifli bir yaz şarkısı olan *Mavi Düşler*, Nükhet Duru'nun sadık dinleyici kitlesinin özlemini giderirken, genç müzikseverlerin de yorumcunun *sound*'uyla tanışmasını sağlayacak.

Erol Evgin ve Aşkın Nur Yengi'den sürpriz klip: Söyle Canım

Erol Evgin'in *Altın Düetler* albümünün üçüncü video klibi *Söyle Canım* müzikseverlerle buluştu. Klip, Yengi'nin, Evgin'in sahnesine konuk olduğu konserin görüntülerinden oluşuyor.

Ziynet Sali, *Deli Divanenim*'le sessizliğini bozdu

Sözü ve bestesi Sezen Aksu'ya ait olan *Deli Divanenim* isimli şarkının düzenlemesi ülkemizin önemli müzik adamlarından Ozan Çolakoğlu'na ait. Klip çekimlerini geçtiğimiz günlerde Murad Küçük yönetmenliğinde gerçekleştiren Sali, dinleyicilerine yeniden kavuşacağı için oldukça heyecanlı olduğunu söylüyor.

Albüm Analizi

Ferhat Göçer: *Bu Kalp İçinde Teksin*

Müzik dünyasının en çalışkan ve başarılı erkek yorumcularının başında gelen Ferhat Göçer, yeni albümünde iddialı şarkılarla çıktı karşımıza. Dolu dolu romantizm içeren albümde *O ve Sen Elimden Tut* adlı şarkılarla Göçer'in kendi bestesi *İnandır Beni* dikkat çekiyor. Albümde Georges Bizet'nin *"Les Pecheurs De Perles"* aryasını da çok renkli bir şekilde seslendiren Göçer, biri yakın geçmişten, diğeri 70'lerden gelen iki nostaljik şarkıyı da kayıtta yeniden yorumlamış. Bunlar Sezen Aksu'nun *Yaz* ve Erkin Koray'ın da seslendirdiği *Cümbür Cemaat* adlı şarkıları. İçinde hem "sıfır" hem de eski şarkıların yer aldığı sade ve iyi düzenlemelerle renklenen bir albüm olan *Bu Kalp İçinde Teksin*'de Göçer yine iddialı bir iş yapmış. İyi, romantik ve kaliteli bir albüm dinlemek isteyenlere öneririm.

Ne Dinliyorlar

Cihan Barut
19. Yüzyıl Piyanistleri ve Pedagoji Araştırmacısı

Kendi ifademle "organik klasik müzik", vazgeçemeyeceğim büyük bir heyecan ve tutkudur benim için. Pırıl pırıl sesiyle piyanistlere özgüven depolayan harika piyanolar ve akustik cenneti stüdyolarla en iyi şefleri bile gölgede bırakabilecek kayıt ekipmanları kulağa pek "organik" gelmiyor öyle değil mi? Peki "organik" ifadesiyle ne kast ediyorum? Rahmaninov'un 1919 yılında Edison firmasıyla yaptığı kayıtları, Prokofyev'in Londra Senfoni'yle kayda aldığı kendisine ait 3. Piyano Konçertosunu veya Moiseiwitsch'in 1938 yılı Chopin kayıtlarını. Yani özetle, 18. ve 19. yüzyılların piyanistleriyle, ustalardan sonra bir-iki kuşak çemberini aşmadan ulaşabildiğim kim varsa!

Şu sıralar Czerny'le piyano çalışmış olan Leschetizky'in öğrencisi Benno Moiseiwitsch'in 1938 ve 1952 yılında kayda aldığı Chopin eserlerini dinliyorum. Özellikle belirtmem gerekirse, Eylül 1938'de kaydettiği Op.23 *Ballad* No.1 ve Ocak 1952'de ilk defa kayda aldığı Op.66 *Fantaisie-Impromptu* icraları nefes kesen dinamiklere sahip. Elbette nota okuyarak takip etme şansı olanlar için daha önce duyulmamış tempo ve ruh hemen hemen tüm ölçülerde dinleyiciyi şaşırtabiliyor.

23 Nisan 1919 tarihinde Rahmaninov'un aynı gün üç defa ayrı ayrı kayda aldığı Liszt'in 2. *Macar Rapsodisi* için ise büyük övgüler yazmam pek mümkün değil. Ancak Rahmaninov'un büyük övgülerle bahsettiği ve hayranı olduğu Josef Hofmann'ın 1922 yılında kayda alınan icrası için kelimeler yetersiz kalır. Eseri büyük bir virgülle ikiye ayıran *Vivace* tempo bölümün *non tanto presto capricciosamente* dinamiğiyle pürüzsüz ivmelenmesi ise dinleyicinin ağzını açık bırakan cinsten.

Yazarımız Cihan Barut (sağda), günümüzün en önemli piyanistlerinden Cyprien Katsaris'le bir arada.

1840 yılında Salle Erard'da resital vermiş olan Hofmann'ın izleyicileri arasında Chopin ve Liszt'in de olduğunu hatırladığım zaman daha büyük heyecanla kayıtlarını dinlediğimi itiraf etmeliyim.

H. Reimann, F. Busoni ve T. Leschetizky'yle piyano çalışmış Ignaz Friedman tarafından kayda alınmış Beethoven'ın 14 numaralı *Ay Işığı* piyano sonatının son bölümündeki *presto agitato* tempo için şunu açıkça ifade etmeliyim: tempodan ödün verilmeden daha önce hiç duyamadığım notaları net şekilde duyabildiğim tek icradır. Sol elin hakimiyetiyle kurduğu cümleler ise saygıyı gerektiren cinsten!

Doğasına ve özüne en yakınıdır organik klasik müzik....

Kitap Rafı

Fotoğraflarla "dans"a farklı bir bakış

Fotoğrafçı ve akademisyen Prof. Dr. Osman Ürper'in dans fotoğraflarından oluşan *Fotoğraflarla Dans* isimli kitabı İlke Kitap Yayıncılık tarafından yayımlandı. Türkçe ve İngilizce, 180 sayfadan oluşan kitabın önsözleri koreograf Uğur Seyrek ve dans araştırmacısı Muzaffer Evci tarafından yazılmış. Ürper, bu kitap aracılığıyla, üniversitelerdeki dersleri, festivallerdeki seminerleri ve sayısız stüdyo ve sahne çalışmalarından edindiği birikimini bu alana ilgi duyan fotoğrafçılar ve dans meraklılarıyla paylaşıyor. Kitapta Ürper'in 20 yılı aşkın bir süredir çalıştığı bir konu olan dans fotoğrafçılığı hakkında yazdığı teknik açıklamaların her satırı, özellikle bu alana yeni başlamak isteyenler için bir rehber niteliğinde.

Kitabın önsözünde Muzaffer Evci dans ve fotoğraf ilişkisini şöyle açıklıyor: *"Ressam ve heykel sanatçısı Jean Dubuffet, 'Dans, yaşamdaki son sözcüktür. Dansta insan kendine daha da yaklaşır.' diyor. Kendimize en yakın olduğumuz anda, dans ettiğimiz zamanda alınan haz gerçekten eşsizdir ve işte tam bu noktada, fotoğraf iyi ki var diyoruz. Uçucu belleğimize inat, fotoğraflar bize bu hazzı daha sonraki dönemlerde de yaşama şansı tanıyor. Bir dans fotoğrafına tekrar tekrar dönüp, dakikalarca bakabiliriz. Suret, gerçeğin yerini tutamasa da, bize neyle karşı karşıya olduğumuzu söyleyebilir. İyi bir dans fotoğrafı o eserden alınan zevkin zihnimizde sürmesini sağlar. Gücünü ve yeteneğini dansla sergileyen insan bedeni, onu seyredenlere haz verir. İnsan, dansçı sayesinde kendi türüyle kıvanç duyar. Dansçının yarattığı enerji ve coşku onu izleyenlere geçer, fotoğraf ise bunu geleceğe taşır."*

Osman Ürper, bu sözleri doğrularcasına *Fotoğraflarla Dans* adlı kitabında çok sayıda birbirinden güzel dans fotoğrafına yer vermiş. Kitapta çoğunluğu İstanbul ve Ankara Devlet Opera ve Balesi ve Modern Dans Topluluğu gibi ülkemizin en köklü dans topluluklarının repertuvarından eserlerden oluşan fotoğrafların yanı sıra, fotoğrafçı-dansçı iş birliğiyle üretilen farklı kurgusal projelerden örnekler de bulunuyor. Kitapta yer alan fotoğraflar 1994-2017 yılları arasında tarihlenmiş. Bu açıdan bakıldığında Ürper'in objektifinden çıkan dans fotoğrafları, insan bedeninin sonsuz döngüsüyle ortaya çıkan dansın yarattığı estetik haz duygusunun yanı sıra, Cumhuriyet tarihimizin en köklü sanat disiplinlerinden biri hâline gelen bale ve dans eserlerinin yakın geçmişine yönelik önemli bir kültürel belge niteliği de taşıyor.

Prof. Dr. Osman Ürper
Fotoğraflarla Dans
İlke Kitap
Nisan 2018

focal
marantz
Evinize prestij, ruhunuza müzik katıyoruz
extremeaudio
www.extreme-audio.com

Hi-Fi sektörünün haklı gururu Bircom

Müzik tutkusuyla Hi-Fi sektöründe yatırımlarına hız kesmeden devam eden Bircom'un CEO'su Burçin Bircanoğlu ile yaptığımız samimi söyleşi sayesinde gelin Bircom'u ve yeni hizmete açtıkları Hi-Fimyfi'ı yakından tanıyalım...

Müziğe olan sevginiz ve Hi-Fi tutkunuz nasıl başladı?

Hi-Fi tutkum lise yıllarımda platonik bir şekilde başladı diyebilirim. Karaköy Saint Benoit Lisesi'nde okuyordum, babamın iş yeri ise Eminönü'ndeydi. Neredeyse her hafta en az 2-3 kez Doğubank'a gidip hoparlörleri, teypleri ve amplifikatörleri seyreder, fırsat verirlerse de dinlerdim. Bazı günlerde Galata Kulesi etrafında ve Beşiktaş'taki ikinci el ürün satan dükkanlara da uğrardım. Tabii ki harçlıklarımla bu tip ürünler almam çok zordu, o yüzden walkman ve kulaklıklarla ilgilenmeye başladım. Walkman ve kulaklıkların hem daha ulaşılabilir fiyatları vardı hem de bu cihazlar ile yüksek seste müzik dinleyebiliyordum, o yıllarda kulaklarımı çok hırpaladığımı hatırlıyorum. Tüm lise yıllarım AKM'de klasik müzik, açık havada caz konserleri ve festivallerle, müzikle dolu dolu geçti diyebilirim.

O dönemde satın aldığım ilk hoparlörlerim JBL XE3 ve Marantz PM42'ydi, her iki modeli de Doğubank'tan almıştım ayrıca PM63 model CD çalarım da vardı diye hatırlıyorum. Halen bu ekipmanlar bir dostumun evinde çalışır halde olmalı. Yıllar geçtikçe sistemlerim gelişti ve değişti, şu an her yaşam alanımda farklı bir Hi-Fi sistemim var.

Gençlik yıllarımda edindiğim satın almadan önce uzun düşünme ve araştırma alışkanlığımla hep optimum fiyat/performans seviyesinde olan ekipmanlara ilgi duydum. Seneler sonra çocukluğumun en önemli parçası olan kulaklıkların ve taşınabilir müzik çalarların işim haline gelmesi de kaderin bir cilvesi oldu.

Bircom olarak 1972'den bu yana hizmet veriyorsunuz, Türkiye'de pek kimsenin haberi olmadan dünyaca ünlü başarılara imza atıyorsunuz. Okuyucularımızın da haberdar olması için biraz bahseder misiniz?

Bircom farklı alanlarda faaliyet gösteren bir şirket. Faaliyet alanlarını fırsat buldukça genişleten ve girdiği alanlarda liderliği hedefleyen bir kültürümüz var. Her şey 1956 senesinde babamın telefon santralleri kurulum ve servis hizmeti veren bir firmada çalışmaya başlaması ve 1972 senesinde şirketin sahibi olması ile başlıyor. Devam eden yıllarda şirket, tüm bu faaliyetlerin

yanında ürün gamına elektrik malzemeler üretimi de ekleniyor. 2000 senesinden itibaren yazılım geliştirme, distribütörlük, ülke sathında yaygın servis hizmetleri gibi pek çok alanda faaliyetlerimizi geliştiriyoruz. Ana konularımız, telekomünikasyon donanımları, saha servis hizmetleri, yazılım geliştirme ve tüketici elektroniği.

Bugün, grubumuzda çalışan 400 civarında çalışanımızla Türkiye'nin 6 ilinde kendi ofislerimiz, diğer illerimizde ise iş ortaklarımızla faaliyet gösteriyoruz. Bu yıl Kanyon'da açtığımız HiFimyfi deneyim mağazamızla da perakende alanında deneyim kazanmayı hedefliyoruz. Bircom, son 10 yılda 7 kez Deloitte Fast50 Türkiye, 3 kez de Fast500 EMEA listesine girerek hızlı büyüme konusunda iddiasını belgelemiş oldu. 2017 yılı sonunda Sanayi Bakanlığı'ndan aldığımız Ar-Ge merkezi sertifikasıyla yazılım geliştirme konusuna ağırlık vermeye devam edeceğiz.

Temsilcisi olduğunuz markalarla çalışmaya karar verirken en çok dikkat ettiğiniz kriterler nelerdir? Özellikle Sennheiser için neler söylemek istersiniz?

Bizim basit bir karar verme yöntemimiz var. Öncelikle aday marka bizim ilgilendiğimiz alanda dünyada lider olmayı hedefliyor mu? Aday marka Türkiye pazarında da lider olmayı hedefliyor ve bunun için yatırım da yapmak istiyor mu? Tabii ki markanın geçmişine, ilgili alanda derinliğine ve finansal olarak bu iddiayı doğrulayabilecek gücünün olduğuna emin olduktan sonra firmayla olan ilişkimizi geliştiriyoruz.

Bu bakış açısıyla baktığımızda Sennheiser mükemmel şekilde beklentilerimizi karşılıyor. Bircom portföyüne giren tüm markalar (Yakında Sennheiser gibi büyük birkaç markayı daha portföyümüze katıyoruz.) büyük iddialarla pazarda konumlanıyorlar.

Biz, temsil ettiğimiz her markayı Türkiye pazarında mümkün olabilecek en üst seviyede temsil ediyoruz. Sennheiser'in bu sene bize "En İyi Pazarlama Yapan İş Ortağı" ödülünü vermiş olması da bunun en güzel kanıtı. Müşteri hizmetleri konusu da bizim için çok önemli ve müşterilerimize mükemmel bir deneyim yaşatmak için uğraşıyoruz.

Türkiye'de Hi-Fi sektörü marka çeşitliliği olarak özellikle son 15 yılda büyük yol almış gibi görünse de satış kabiliyeti açısından yine de dünya standartlarına göre oldukça geride, bu durumu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Sektörde faaliyet gösteren markalar var ancak bundan çok küçük bir kitle haberdar. Markayı biliyor ve arıyorsanız Türkiye'de temsilcisine ulaşabiliyorsunuz. Markalar medyanın ve teknoloji editörlerinin ilgisini artırmalı ve marka temsilcileri de bu konuda PR ve reklam faaliyetlerini artırmalı.

Mağazalar da var ancak gerçekten hobi olarak bu konuyla ilgilenenler bu mağazalara ulaşabiliyorlar. Belki de mağazalar daha merkezi yerlerde olmalı. Mağazalara gelen dar bütçeli hevesliler yüksek bütçeleri görüp korkuyor ve büyük tüketici elektroniği markalarına yöneliyorlar. Bu sebeple giriş seviyesi ürünlerini son kullanıcıya iyi anlatmak da bir çözüm olabilir. Bunlar benim gözlemlerim ve biz de bu gözlemlerden hareket ederek stratejimizi oluşturuyoruz.

Yeni hizmete soktuğunuz HiFimyfi'nin öncelikle hayırlı uğurlu olmasını diliyorum! Müzikseverler için tasarladığınız bu nefis mekan, ülkemizin şu an içinde bulunduğu dönem için son derece önemli bir yatırım. HiFimyfi fikri nasıl doğdu, nasıl karar verdiniz?

"High Fidelity My Fidelity" şeklinde düşündüğümüz markamız aslında işimizi ne kadar sevdiğimizin bir kanıtı. Stratejimiz, tüketiciye ürünlerimizi daha fazla anlatma ve deneyim yaşatmamızı gerektiriyor. Deneyim merkezlerinin ulaşılabilir yerlerde konumlanması gerektiğini düşündüğümüz için bu deneyim mağazaları zinciri fikri ortaya çıktı.

Amacımız Hi-Fi'yi bir zengin hobisi olmaktan çıkarmak ve her müziksever in bütçesi elverdiğince bir Hi-Fi sistemine ulaşabilmesini sağlamak. Böylelikle bugün bir çift masaüstü aktif hoparlör alan genç arkadaşımız, yarın bütçesi elverdiğinde daha büyük sistemler alacak ve sektör hareketlenecektir diye düşünüyorum.

Bircom olarak hedefleriniz nelerdir?

Bircom, girdiği her alana değer katar, büyütür ve liderlik hedefler. Hi-Fi sektöründe de hedefimiz sektörü büyütmek ve iş ortaklarımızla sektörün lider distribütörü konumuna ulaşmak.

Piyano Kliniği
Buğra Gültek
bugra.gultek@andante.com.tr

Czerny'yi anlamak 3

Geçen iki yazımızda genel hatlarıyla incelediğimiz Bohemya orijinli Viyanalı besteci Carl Czerny'nin, adını günümüze ulaştırdığı eğitimcilik yanını daha fazla irdelemek, biz piyano eğitimcilerine ve dolayısıyla da öğrencilerimize önemli kazanımlar sağlayacaktır.

Czerny'nin günümüzde hâlâ tanınıyor olması, eğitim besteleri sayesindedir. Kısa ve uzun, dönemin tüm çalma problemlerini çözmeye yönelik binlerce alıştırma yazmıştır. Yöntemi, sürekli tekrara dayanıyordu; eğer bir şey tam olarak yolunda gitmezse, sürekli tekrarlarla, çözülene kadar çalışmaya devam edilmeliydi. Ayrıca tekniğin, öncelikle müzikten bağımsız olarak geliştirilmesini, sonra da bu gelişmiş tekniğin müzik sanatının hizmetine sunulmasını savunuyordu. Czerny, müziğin ve tekniğin birbirlerinden ayrı düşünülmesi gerektiğini savunanların ilklerindendi. Ancak bu, onun, müzikaliteye gereken önemi vermediği anlamına gelmemelidir.

Saygı duyulması gereken, Czerny'nin, çağdaşlarından önce anladığı ve çalışmalarında sıklıkla dikkat çektiği, "doğru piyano tekniğinin öğretilmesi" gerekliliğine yaptığı vurgulardır. Öncelikle, davranışsal becerilerin yaratılması amaçlanmaktadır. Enstrüman çalma becerileri basit otomatik reaksiyonlardan ve alışkanlıklardan oluşmamaktadır. Temelleri, koordinasyona ve entegrasyona dayanmaktadır ve bunlar, sonuçta, hareketsel yapıların organizasyonuna bağlıdır. Kas reaksiyonları, dıştan gelen ve genellikle görsel uyarılarla gerçekleştirilmektedir. Bu aktivitede görsel uyarı, notalarla sağlanmaktadır.

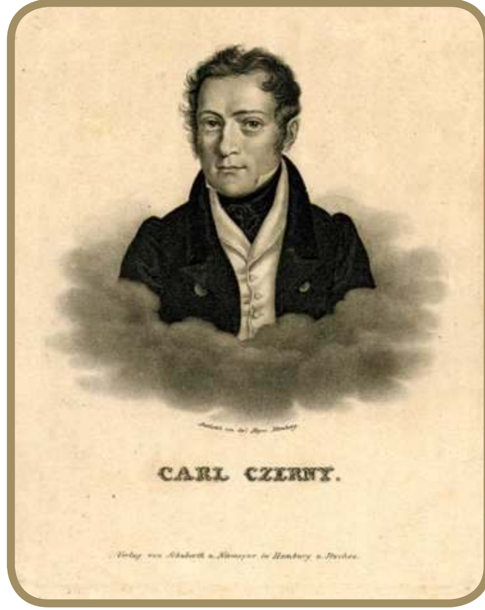
Czerny'nin önem verdiği bir başka konu, özellikle küçük yaştaki çocuklara, öncelikle öğrenmeleri gereken ve sonra geç kalınabilecek konuları bir an önce öğretmektir. Czerny'nin bu düşüncesi, kendisinden önce yazılan metotlarda, çalışmanın ilk aşamalarında öğrencilere detaylı teorik eğitim verilmesini savunan görüşlerden farklıdır. Burada Czerny, Cramer gibi sistemli, metodolojik bir sıra takip edilmesini savunmuştur.

Kendi kendini henüz kontrol edemeyen başlangıç öğrencisi, öğretmeniyle mümkün olan en sık aralarla görüşmelidir. Czerny şöyle demektedir: *"Başlangıç öğrencisi ilk üç ay her gün bir saat, ya da en azından haftada dört defa ders yapmalıdır. Ayrıca, her gün bir saat kendi başına çalışmalıdır."*

Czerny'nin öğrenciye tek başına çalışma izni veren bu düşüncesi, kendisinden önce gelen Couperin'in ve Hummel'in düşüncesinden farklıdır. Onlar, başlangıç öğrencisinin, öğretmeni olmadan klavyeye dokunmasını doğru bulmuyorlardı.

İlk ders, bedeni ve elleri doğru tutmayı anlatır: "Öğrenci tüm gereksiz hareketlerden kaçınmalıdır. Klavyenin tam ortasına oturmalıdır. Alçak oturmak elleri yorar. Çocuklar ayaklarının altına yükselti koyabilirler. Bilekler çok yukarı kaldırılmamalı ya da aşağı düşürülmemeli, kol, dirsekten parmak eklemlerine kadar düz bir çizgide olmalıdır."

Bu açıklamalar, daha eski metotlarda da bulunmaktadır ancak Czerny, bunların nedenlerini de açıklayarak fark yaratmıştır. Metodun birinci cildinde, her ay sonunda tüm öğrenilenlerin tekrar edilmesi istenir.

İlk derste Czerny, öğrenciye klavyeyi tanıtmaktadır. İkili ve üçlü siyah tuşları, farklı oktavları, yarım ve tam sesleri açıklamaktadır. Başlangıç dersleri için öğretmenlere iki seçenek sunulmaktadır. Öğretmenler, ya temel teori konularıyla (nota, ölçü vb.) ya da hiç bunlara girmeden ve nota okumadan, sadece klavyeyi tanıtarak başlayabilirler. Ancak, notasız başlangıç yönteminin ön şartı, öğrencinin, öğretilen pasajları ezberden kavrayabilmesidir. Czerny'nin bu ikinci yöntemi, özellikle, henüz okuma yazma bilmeyen öğrencilere uygulanmaktadır.

Öğrenci, nasıl oturacağını ve ellerini klavyeye nasıl koyacağını öğrenir öğrenmez Czerny, hemen tek tek parmaklarla çalışmaya başlar. Öğrenci, ezberden, her bir el ayrı ayrı önce çok yavaş, sonra hızlanarak alıştırma yapar. Bu alıştırma yapılırken elin gereksiz olarak gerilmemesine dikkat edilmelidir.

"İkinci derste ikinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci parmaklar 10-20 kere tekrar edilerek çalıştırılır. Sağ el ince Do, sol el orta Do'ya yerleştirilir. Ardından birleştirilir... Öğrenci her gün en az yarım saat çalışmalı, yeterli hıza ulaştığında bir sonraki alıştırmaya geçmelidir. Tüm hareketlerin düzenli tekrarı, ezberden çalmayı ve göz kontrolünü de arttırır. Bu alıştırmalar ezberden öğretilmeli ve ezberi zayıf olan öğrencilere de ayrı ayrı ellerle adım adım, detaylara dikkat edilerek ve örnekler arasındaki farklar açıklanarak öğretilebilir."

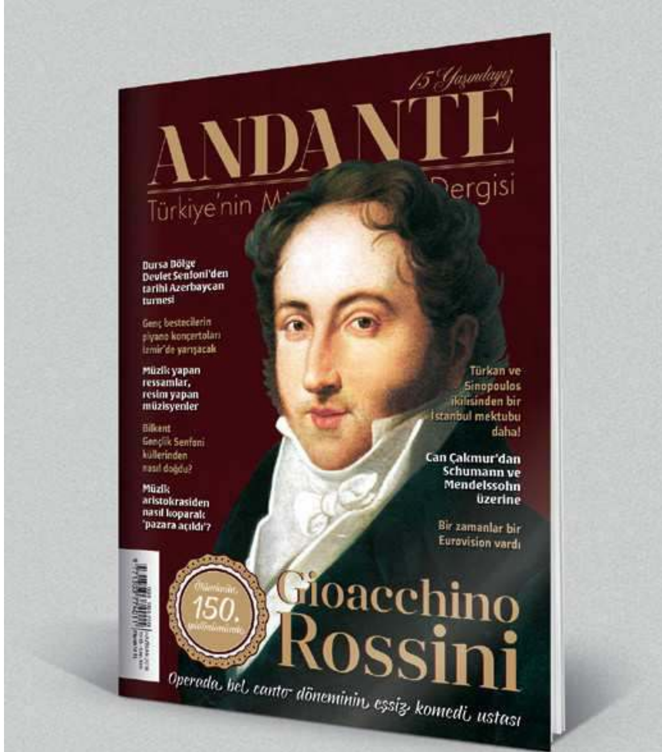
Gelecek yazımızda, Czerny'nin eğitimcilik anlayışlarında biraz daha yolculuk yapacak ve bu önemli pedagogun anlatıldığı yazı dizimizi sonlandıracağız.

www.gultekpiyanostudyosu.com

ANDANTE

Türkiye'nin Müzik Kültürü Dergisi

ANDANTE ABONE FORMU

ABONELİK BİLGİLERİ

Türkiye'nin Klasik Müzik Dergisi Andante'ye .... sayıdan itibaren .... yıllık abone olmak istiyorum.

Adı Soyadı: ....

Kurum Adı: ....

Adresi: (Lütfen 09:00 - 18:00 saatleri arasında bulunduğunuz adresinizi belirtiniz.)

....

....

Vergi Dairesi, Vergi No, T.C. Kimlik No:

.... / .... / ....

Fatura Adresi:

....

....

Şehir: .... **Posta Kodu:** ....

Ülke: .... **Telefon:** ....

İş Telefonu: .... **Faks:** ....

Cep Telefonu: .... **E-Posta:** ....

Doğum Tarihi: ..../......../.............. **Öğrenim Durumu:** ....

Meslek: ....

Talep ettiğiniz eski sayıları lütfen yazınız:
1 - 31. sayılar: 5 TL, 32 - 61. sayılar: 6 TL, 62 - 95. sayılar: 7 TL, 96 - 107. sayılar: 8 TL, 108 - 116. sayılar: 10 TL, 140. Güncel sayı: 12 TL

ÖDEME ŞEKLİ

Kredi Kartı

Sipariş bedeli olarak ....TL'nin aşşağıda belirttiğim kredi kartı hesabımdan çekilmesini istiyorum.

Mastercard ☐ **Visa** ☐

Kart Sahibinin Adı Soyadı: ....

Kart No: ....

Son Kullanma Tarihi: .... / .... **Güvenlik Kodu (CCV):** ....

Lütfen kartınızın arka yüzünde yer alan üç haneli güvenlik kodunu yazınız.

İmza: .... **Tarih:** .... / .... / ....

Banka Havalesi

Abonelik bedelini Bali Müşavirlik Tic. Ltd. Şti.'nin aşağıdaki banka hesaplarından birine yatırınız.

İş Bankası, Acıbadem Şubesi, Hesap No: 335945

Şube Kodu: 1085, IBAN No: TR870006400000110850335945

Garanti Bankası, Kadıköy Şubesi, Hesap No: 6299299

Şube kodu: 88, IBAN No: TR090006200008800006299299

Ödemenizi yaptıktan sonra bilgilerinizi içeren bu formu banka dekontu ile birlikte **0216 326 39 20** no'lu faksa, **abone@andante.com.tr** ya da **Bali Müşavirlik Tic. Ltd. Şti. Akçaağaç Sokak Görhan Apt. No: 1/1 Acıbadem - 34660 Üsküdar / İstanbul** adresine gönderiniz.
Telefon: 0216 325 27 13 E-posta: abone@andante.com.tr

Gökhan Aybulus

Asabi Roll

Malzemeler

Pirinci hazırlamak için:
500 gr. Japon pirinci (bulamazsanız uzun taneli olmayan bir pirinç kullanabilirsiniz)
1 çay bardağı pirinç sirkesi
1.5 kaşık toz şeker
1 kaşık tuz
Rulo için:
Yengeç surimi (büyük marketlerde bulunabilir)
1 adet avokado
Yeterli miktarda kornişon turşu
1 adet paprika biber
Wasabi
Sarmak istediğiniz rulo miktarında yosun yaprağı ve sarmak için bambu tahta.

Tarif

Pirincin hazırlanması: Pirinç soğuk suda yıkayıp süzülür, bu işlem nişastasından arınıp su berraklaşıncaya kadar tekrarlanır. Ardından tencereye koyulan pirince ağırlığıyla eşit miktarda su eklenir ve haşlanır. Haşlanan pirinç varsa özel tahta kaba (hanghiri) yoksa herhangi bir geniş kaba alınır. Şeker ve tuz pirinç sirkesinde karıştırılarak eritilir, pirincin üzerinde kaşığa doldurarak gezdirilir. Pirinç fazla baskı uygulanmadan karıştırılır, sosu yavaşça çekmesi sağlanır. Bu sırada varsa bir yelpaze yardımıyla pirinç havalandırılır (Bu yöntem sayesinde sirke daha çabuk buharlaşacak ve pirinç daha çabuk soğuyacaktır). Üzeri bir bezle örtülerek dinlenmeye bırakılır.

Rulonun hazırlanması: Yosun yaprağı parlak tarafı alta gelecek şekilde bambu tahtanın üzerine yerleştirilir. Bundan sonraki işlem için; ellerin girebileceği büyüklükteki bir kap su içinde eller ıslatılır. Yosunun üst kısmında biraz boşluk bırakacak şekilde yeterli miktarda pirinç yosunun mat kısmına serilir. Yayarken fazla bastırılmaz, pirinçlerin eşit miktarda dağılmasına özen gösterilir. Pirinç yayıldıktan sonra kalan malzemeler pirincin ortasına denk gelecek şekilde yerleştirilir. Yengeç surimi, şerit şeklinde kesilen paprika biberi, avokado ve kornişon turşu da serildikten sonra; acısına dayanılabilecek miktarda wasabi de bir kaşık yardımıyla malzemelerin önüne ya da arkasına sürülür. Bambu çok baskı yapmadan yosunun boş tarafına doğru kıvrılır ve yuvarlanır. (Bambunun ucu pirince geldiğinde, ucunu aradan çıkartarak dikkatlice yuvarlamaya devam edilir.) Bu yuvarlama işlemi sırasında düzgün şekil vermek için parmaklarla hafifçe bastırılır. Yuvarlama işi bittikten sonra bambu geriye doğru yuvarlanır ve içindeki rulo çıkartılır. Ortaya çıkan rulo çok keskin (tırtıksız) bir bıçak yardımıyla, ıslatarak 8 eşit parçaya kesilir. Soya sosu ve zencefil turşusuyla servis edilir.

Tavsiye edilen müzik

Japon caz piyanisti Hiromi Uehara'nın herhangi bir albümüyle yemeğinizin keyfini çıkarmanızı dilerim.

INSPIRATION
38.0
dCS
ROSSINI DAC
dCS
ROSSINI PLAYER

ANBORUSAN
ANATSANAT

BORUSAN İSTANBUL FİLARMONİ ORKESTRASI

www.borusansanat.com

BİFO'NUN 2018–2019 SEZONU

Yıldızlar, başyapıtlar, prömiyerler...

SASCHA GOETZEL
Sanat Yönetmeni ve Sürekli Şef

GÜRER AYKAL
Onursal Şef

AÇILIŞ KONSERİ
4 EKİM 2018 PE 20.00 • İSTANBUL LÜTFİ KIRDAR ICEC

BİFO VE CUMHURİYET BESTECİLERİ
8 KASIM 2018 PE 20.00 • İSTANBUL LÜTFİ KIRDAR ICEC

LABÈQUE'LERLE BİR PRÖMİYER
20 ARALIK 2018 PE 20.00 • İSTANBUL LÜTFİ KIRDAR ICEC

YENİ YIL KONSERİ
10 OCAK 2019 PE 20.00 • İSTANBUL LÜTFİ KIRDAR ICEC

BİFO & MISCHA MAISKY
24 OCAK 2019 PE 20.00 • İSTANBUL LÜTFİ KIRDAR ICEC

BUCHBINDER İLE BRAHMS KONÇERTOLARI - I
13 ŞUBAT 2019 ÇA 20.00 • İSTANBUL LÜTFİ KIRDAR ICEC

BUCHBINDER İLE BRAHMS KONÇERTOLARI - II
14 ŞUBAT 2019 PE 20.00 • İSTANBUL LÜTFİ KIRDAR ICEC

BİFO İLE BİR DÜNYA PRÖMİYERİ
28 ŞUBAT 2019 PE 20.00 • İSTANBUL LÜTFİ KIRDAR ICEC

GÜRER AYKAL 20. YIL KONSERİ
14 MART 2019 PE 20.00 • İSTANBUL LÜTFİ KIRDAR ICEC

MODERN ÇAĞIN EŞİĞİNDE
11 NİSAN 2019 PE 20.00 • İSTANBUL LÜTFİ KIRDAR ICEC

ROMANTİZMDEN SONSUZLUĞA
25 NİSAN 2019 PE 20.00 • İSTANBUL LÜTFİ KIRDAR ICEC

SASCHA GOETZEL 10. YIL KONSERİ
16 MAYIS 2019 PE 20.00 • İSTANBUL LÜTFİ KIRDAR ICEC

BORUSAN QUARTET
12 KASIM 2018 PT 20.00 • SÜREYYA OPERASI
13 KASIM 2018 SA 20.30 • ENKA İBRAHİM BETİL ODİTORYUMU
17 ARALIK 2018 PT 20.00 • SÜREYYA OPERASI
18 ARALIK 2018 SA 20.30 • ENKA İBRAHİM BETİL ODİTORYUMU
18 ŞUBAT 2019 PT 20.00 • SÜREYYA OPERASI
19 ŞUBAT 2019 SA 20.30 • ENKA İBRAHİM BETİL ODİTORYUMU
15 NİSAN 2019 PT 20.00 • SÜREYYA OPERASI
16 NİSAN 2019 SA 20.30 • ENKA İBRAHİM BETİL ODİTORYUMU

BİFOKART sahipleri Borusan Sanat etkinliklerini öncelikli, ayrıcalıklı ve %30'a varan indirimlerle izliyor.

BİFOKART Klasik sahiplerine öncelikli satış
8–20 Eylül 2018

BİFOKART Gold sahiplerine öncelikli satış
21 Mayıs–1 Haziran 2018

Genel Satış
29 Eylül 2018

Biletler Biletix'te
biletix
ticketmaster Türkiye

ANBORUSANBO
ANATSANATSAN